

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

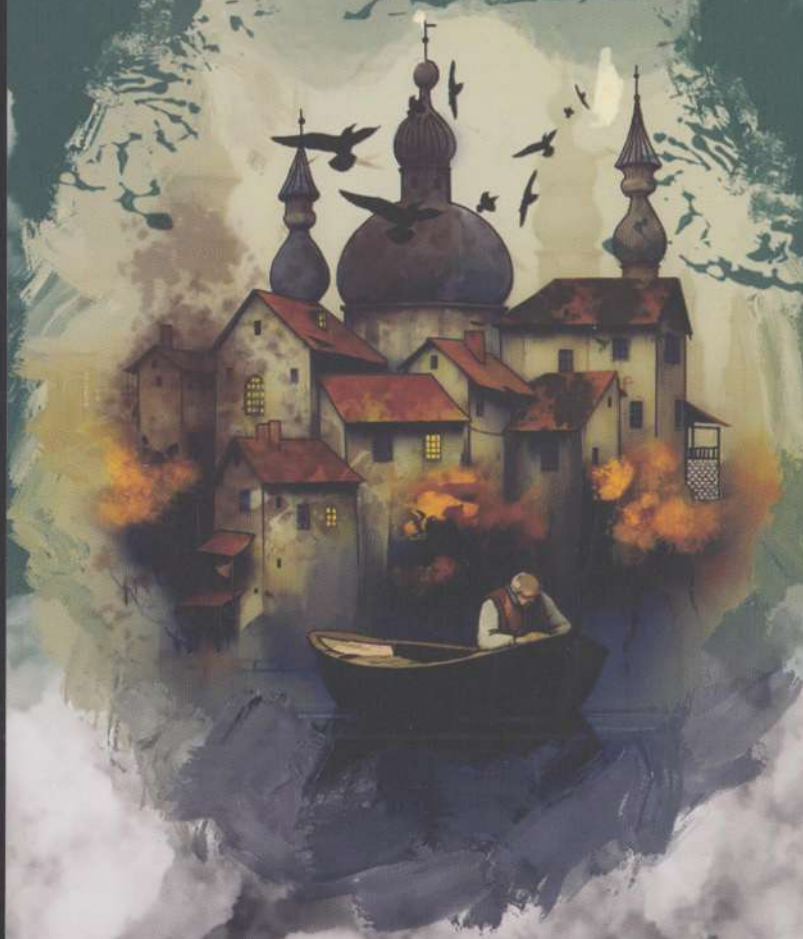
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Makbule Aras Eyvazi

Ustam Diyorum Öldü

ÖYKÜ

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

USTAM DİYORUM ÖLDÜ

Makbule Aras Eyvazi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu, aynı fakültede Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans yaptı. Farsça öğrendi ve Türk edebiyatının yanı sıra İran edebiyatıyla da ilgilenmeye başladı. *Varlık, kitap-lık, Notos, Virgül, Cumhuriyet Kitap, Öteki-siz, Ç.N., Sıcak Nal, Duvar, Lacivert, Sabit Fikir* dergilerinde ve çok yazarlı kitaplarda deneme, eleştiri, inceleme, çeviri ve öyküleri yayımlandı. Dünya Kitap tarafından düzenlenen 27. Yılın En İyileri ödülleri, Farsça aslından yaptığı Furuğ Ferruhzad çevirisi *Rüzgâr Bizi Götürecek* ile 2019'da Yılın Çeviri Kitabı Ödülü'nü aldı.

Yayımlanan Telif Kitapları: *99 Beyit - Divan Şiirinden Beyitler ve Çözümlemeleri* (A. Susam ve M. Koçak ile) Can Yayınları, 2008, *Sonun Bacakları*, YKY, 2021, *Başa Dönemeyiz*, YKY, 2022.

Yayımlanan çeviri kitapları: *Yeryüzü Ayetleri*, Furuğ Ferruhzad, Can Yayınları, 2008, *Kör Baykuş*, Sadık Hidayet, Kırmızı Yayınları, 2015, *Kış Uykusu*, Goli Taraghi, YKY, 2016, *Top*, Gulam Hüseyin Sâedi (F. Eyvazi ile), YKY, 2017, *Bayel Ağıtçıları*, Gulam Hüseyin Sâedi (F. Eyvazi ile), YKY, 2017, *Rüzgâr Bizi Götürecek*, Furuğ Ferruhzad, YKY, 2019, *Dendil*, Gulam Hüseyin Sâedi (F. Eyvazi ile), YKY, 2019, *Ah Ayetleri*, Nasser Saffarian (D. Önder ile), YKY, 2019, *Abşûran*, Ali Eşref Dervişyan, Manos Yayınları, 2019, *Abbas Kiyarüstemi, Pusuda Bir Kurt*, Simurgart Yayınları, 2020, *Korku ve Titreme*, Gulam Hüseyin Sâedi (F. Eyvazi ile), YKY, 2021, *Rüzgârla Yürümek*, Abbas Kiyarüstemi, Simurg Art Yayınları, 2023.

**Makbule Aras Eyvazi'nin
YKY'deki Kitapları**

**Sonun Bacakları (2021)
Başa Dönemeyiz (2022)
Ustam Diyorum Öldü (2024)**

MAKBULE ARAS EYVAZI

Ustam Diyorum Öldü

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 6326
Edebiyat - 1811

Ustam Diyorum Öldü / Makbule Aras Eyvazi

Kitap editörü: **Fisun Yalçınkaya**
Düzeltili: **Filiz Özkan**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Mh. 194. Sk. Blok No: 1 İç Kapı No: 465
Beylikdüzü / İstanbul
Tel: (0212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

1. baskı: İstanbul, Ocak 2024
ISBN 978-975-08-5956-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2023
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<https://www.yapikrediyayinlari.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Ustam Diyorum Öldü • 7
Kudret'ti Adı • 13
Göğüsleri • 21
Dördü Üç Geçe • 27
Damat Halayı • 34
Bir Sevdadan Geriye • 44
Aralık'ın On Dördü • 54
Yol Boyu • 59
Adam Kadına Dedi Ki • 64
Paragraf Bütünlüğünü Bozan Cümle • 72
Uyuyan İki Adam Arasında • 81
Fulle Kendini • 90
Halka • 95
Yüzde Onlar Toplamı ya da Toplamın Yüzde Onu • 103
Kalbe Giden Bütün Damarlar • 115

Ustam Diyorum Öldü

Ustamı gömdüm, geldim. Kâğıtları imzaladım. Özür diledim. Bağışladım. Mezarını kazdırdım. Namazını kıldırıdım. Üzerine kürekle toprak attım. Ustamı gömdüm, geldim. Telefonumu kapattım.

İçimde kalan bütün kelimeleri, ustamın nefesi değmiş olan, bütün, topladım, hafızamın kutusuna doldurdum. Telefonunu şarja taktım. Ama ne diye? Sen bazen ne yaptığını bilmiyorsun farkında mısın? Farkındaydım, bazen değil, çoğu zaman bilmiyordum ne yaptığımı. Kafam, ellerim, bacaklarım ayrılıyordu benden, uzaklaşıyor gibi. Bilmiyordum, beni parçalayan neydi? Belki eskiden, böyle parçalanarak gelmişim de birleştirecek bir nefesin peşindeydim. Senin adın ne demişti. Beni ilk gördüğünde. Senin adın ne? Adım, öğle uykularının üstünü örten kumru sesi onun ağzında: Rânâ! Ne güzel bir isim Rânâ!

Koltuğuna oturdum. Hiç oturmazdım. Hem de hiç. Oturmaya niyetlenmemişken daha önce hiç. Oturdum. Ustam bu koltukta işte. Sabah geldiğimde öyle başı oturduğu yerde önüne düşüp. Tezgâhına. Buz gibi olmuştu gözlükleri bile. Kalkamazdı ki bu koltuktan, elleri uzaklaşsa üşürdü buradan. İlle bir yokluktan anlam yaratacak. Gecede, gündüzde, kimsenin işine yaramayan zamanları da toplar, zulasında saklardı. Zulasında ne zamanlar vardı. Anlam yaratarak anlam bulan ustamın. Bir dakika olsun boş durmayan. Bir damla çamuru ziyan etmeyen.

Masa lambasını yaktım. Tezgâha baktım. Ustamın önünde teslimiyetle kendini bırakan o sevgiliye. Bana hep sırtını dönen. Demek bütün bu alet edevat buradan böyle görünüyormuş. Yarım kaldı işte bu heykel. Ellerinin bıraktığı boşlukla. Yarım bir heykeli onun ellerinden başka hangi el tamlığa erdirebilir.

Şimdi bu tezgâh böyle hep sırtı dönük kalacak. Kimseye açmayacak kollarını. Hele bana hiç. Baştan sevmedi beni, en başından. Ne şu keski ne topak topak çamurlar, ne şu boy boy penseler ne şu portakal rengi biblo kedi. O bile dönmedi bana yüzünü. Kim bilir

kimin hediye getirdiği. Belki bir narin elin yumuşaklığından buraya konan. Ki narin eller ormanında bir öpücüktü ustam her zaman. Kadın sesleri üzerinde yürümektedir, kadın bakışlarına tutunarak. Onlar olmasa düşüverecek gibi bir cennetten.

Masada ayraçın olduğu yerden açtım son okuduğu kitabı, kaldığı yerden iki sayfa okudum. Anlamadım. Dönüp sonra altını çizdiği satırları da okudum. Anlamadım onları da. Kurşunkalemin titrek izlerinde elinin gölgesini gördüm. Ölüm herkesin kabul ettiği kadar ölüm. Bu kitabın sayfalarında dolanan elini. Ben bugün, o eli de gömdüm. Bazı sıcaklıklar ne çok birikip genzimizde. İçimize akıyor oradan da. Masa lambasını kapattım. Aydınlıkta anlayamıyorum ustamın ölümünü. Karanlığa ihtiyacım var. Sen bazı şeyleri anlayamıyorsun Rânâ, galiba. Anlayamıyordum. Aydınlıkta hiç. Karanlıkta kalırsam ama belki. En son düşündüğü neydi. Hani o en keskin tarafıyla zamanın ikiye böldüğü. O anda?

Masadaki bardağını, tabağına biraz çay dökülmüş olan, hiç hoşlanmazdı çayın tabağına dökülmesinden. İçmezdi o çayı. İçmemiş işte yine, yarım bırakmış, anlayayım diye. Söylemezdi çoğu şeyi. Anlayayım diye davranışlarından. Anlardım da inadına yapmazdım, bunu da anlardı, anlamadığı yoktu. Bir bakışı yeterdi. Şehrin en uzağında bir semtte öylesine ıssız kalakalırdım. Bir bakışıyla mesafeler. Ustamla aramızda hep porselen tabaklar, gümüş kaşıklar, ipek hışırtılar. Ustamın yaşadığı zamandan arta kalandı bana düşen, çöpe sıyrılan hani tabaktan.

Kalktım mutfağa gittim, borulardan su sesleri geliyordu. Gece daha çok. Buzullar eriyip akıyor gibi, borulardan. Hakkı verilmemiş zaman akıyor borulardan gibi. Ya da çok hakkı yenilmiş. Belki de fazla örselenmiş zamanlar. Akıyor. Borular öylesine dolambaçlı seslerle irkiltirken eşyayı, bardağını yıkadım ben, ustamın. Parmak izlerini de elinin son değdiği bardaktaki. Parmak izlerini de gömdüm sularla.

Sandalyenin başında gri, yün hırkası. Aldım elime, kokladım. Kokusunu tarif etmeye yeltenmedim, yeltenmeyeceğim de. Kimse o kokuyu benim gibi alamaz. Katladım koydum oraya, oturduğu koltuğa. Oraya koyma, derdi, yerine koy. Her şeyin bir yeri var. Her şeyin bir yeri yok bence. Bazı şeylerin yeri yok, bazı insanların, bazı kelimelerin, bazı seslerin yeri yok. Öylece dolanıp duruyorlar

insanların boşluk içlerinde. Ve sonra bir sesle kol kola girmeden, yersiz yurtsuz dolanıp sonra kayboluyorlar. Uçan balonların, hani kırmızı etekli, mutluluğun yerini iyi bilen kızların, küçükken elinden kaçan uçan balonların alıp başını gitmesi gibi. Onların da bir yeri var mı acaba göğün sonuna doğru uzayan boşlukta.

Ustamın hırkasından bir koku karanlıkta gelip buldu işte beni. İstanbul'un adalarını dolanıp balolarında dans etmiş, kadınların beline sarılmış, dudaklarında gezinmiş, uzun bakışlı kirpiklere sevdalı o koku gelip buldu yine. İlk bulduğundaki gibi ta yüreğime doldu, erimiş kurşun gibi doldu da öylece kaldı. Kurşun dökmüştü o an-nemin komşusu Firdevs Hanım. Suya fsss diye dökmüştü. Bakıp bakıp o uzun, kısa, şişkin, sivri, geniş, yuvarlak, şekilli şekilsiz kurşuna. Senin elinden biri tutacak demişti. O kurşunu da kâğıda sarıp vermişti. Sakla demişti çantanda dursun. Koku, insandan ne kadar sonra ölür acaba? Ustam tutmuştu elimden. Olsun demişti. Yetenek de zamanla. Öğrenirsin demişti. Yetenek öğrenilmezmiş, anladım zamanla. Ustamın o zaman da bildiğini. Ben inanayım diye işte.

Hırkasının ceplerini karıştırdım, siyah bir taş, nereden bulup koymuşsa, avcumda sıktım. Sıkılmış mıydı o da bu taşı, o beyaz, güzel parmakları arasında. Bütün zamanları biriktirip kıskandıran, bütün yaşanmışlıklarla hep ışıklı parmakları arasında. Yaşlıların ellerini sevmezdim eskiden. Hatta ürkerdim. Ama yaşlı değildi ustamın elleri. Sade elleri mi? Yaş bir rakamdan öte neydi ustamda. Hadi gel dans edelim Rânâ!

Arkada mantar panoda duran fotoğraflarına baktım. Bakışları. O neye baksa, kime baksa yeniden var eden. O bakınca nefesle doluyor, diriliyordu her şey ve o diriliğin kalp atışları bütün kulaklarda çınliyordu. Öyle diriliyordu ki her şey, o diriliğin kalp atışları bütün kulaklarda çınliyordu. Güzel sesler korusu oluyordu her kalabalık onunla.

Bazen de o bakınca baştan ayağa kararıyordum ben, nasıl olup da yetenekten yana bunca nasipsiz olduğuma. Şaşıyordu, o da. Susarak saklamaya çalışıyordu şaşkınlığını, susarak bir bavula tıkip hep arkaya iteleyerek. İşte şu koltuğun arka tarafındaki merdiven altına. Yalnızca şaşkınlığını değil, öfkesini de. Ama olmuyordu. Bavulun sağından solundan taşıp çıkıyordu ustamın görmezden geldikleri. O kadarını biliyordum. Bazen de kelimelerinin kuru

dağlıyordu sesimi. Bazen iki yanı keskin kelimelerle beni. Yine de ama yine de sustuğu konuştuğundan daha çok yıkıyordu. Koltuğa oturup tırnaklarımı parmak uçlarıma batırdım. Yapma demesini bekledim. Sesini kulağımda canlandırdım.

Ustam diyorum öldü. Bir yokluğun üstüne boylu boyunca uzanıp. Bir geçmişin en fotoğraflarda siyah beyazını, geleceğin en boşlukla sızlayanını, sesin bakışa dönüşenini, kokunun hançere. Bıraktı da gitti.

Kafamdaki şapkayı çıkardım. Onun en sevdiği. Onu uğurlamaya giderken taktığımı çıkardım. Takmayacağım bir daha. Bazı giysiler bazı bakışlara zimmetli. O gidince gömülmeli. Eskiden atlarıyla gömülen savaşçılar gibi. Ustamın bugün pek de güzel olmuşsun dediği, bana yakıştırdığı uzun uzun baktığı, bakışının güneşlendiği ne varsa. O kırmızı etek mesela. Sonra o siyah üzerine beyaz puanlı elbise. Rânâ bu ne güzellik böyle?

Bütün geceyi eve gitmeden burada geçirmeye o an karar verdim. O an işte, masadaki çiçeklerin solmuş saplarıyla göz göze geldiğim. Kalktım o kristal vazoyu, onlarca, yüzlerce kez kavramış parmaklarını. Ustamın. Aldım onları sakladım. Aradığımda bulamayacağım ama aramadığım her seferinde karşıma çıkacak bir yere. Sakladım. Sonra kalktım yerimden, bütün o eşyalar bana bakarken. Hepsi soran gözlerle bakıyordu, duymaya hazır değilmiş gibi, bir soru nefeslerini tutmuş da öyle. Hepsinde ustamın parmak izleri. Ne yapsın bu eşyalar şimdi. Hangi izlerini ustamın. Nereye?

Kalktım yerimden. Ağır ağır değil. Birden. Birden kalktım ve kristal vazoyu iki elimle kavradım. Mutfığa gittim. Karanlıkta o suyu lavaboya döktüm. Bitkinin ölümü bu kadar kokuyorsa, demek insanınki. Nefes almadan geldim içeri. Çiçekleri çöpe bastırdım nefes almadan. Bir sona bağlı ne çok son var hayatta.

İçimdeki kelimeler birden kanamaya başladı. Kabuk bağladı sandıklarım. Kelimeler ne çok kanıyor, ne çok ama içeri.

Başımı kaldırıp o uzun, o gittikçe uzun tavana baktım. Her gece bu tavan altında insan bunca uzayan, göğe doğru çan sesi gibi uzayan bu tavan altında. Tavana baktım bir daha. Dışarıdan sokak lambasının ışığı giriyor içeriye, belli belirsiz her şey, gölgeler, aydınlıklar. Tam karşımda bir ayna. Kalktım bir bez buldum, kapattım aynayı. Başımıza gelen her şeyden önce ne taşlar ayakta da ustamın elin-

den çıkma taşlar. Yunan tanrıları gibi. Karşısına geçmiştik bir kere, işte bu aynanın. Fotoğraflar çekip gülmüştük. Şimdiki zamanın tüy minderleri üzerinde zıplayarak. Bir balona binip göğe yükselir gibi gülmüştük. O suretler de öldü mü şimdi, hani aynadan içeri.

Aynanın olduğu yerde uyunmaz, öyle gördük, öyle işittik biz. Namaz da kılınmaz, kılmazdı annem. Ama ustam. Safsata bunlar derdi, aynanın olduğu yerde uyunmaz, demeye kalksam. Demezdım de hani demeye kalksam. Boş laf bunlar. Elini de şöyle bir yarım döndürürdü havada. Ne güzel elini. Güzel elin işi usta oluyor demek ki. Belki ben. Bırak şimdi beni. Ustam diyorum öldü.

Aynaya bakmaya geldim ben buraya, aynasız duvarlarda bakacağım kendime. Ölümün aynasında. Bakacağım. Buna cesaret ettim ben. Bu sessizlikle alacağım abdestimi. Ki niyet ettiğim aynada bakayım diye kendime. Kendime bakacağım, bir yokluktan geriye kalan kendime. Bırak bu işleri Rânâ, derdi burada olsa şimdi. Niyet de etme abdest de alma, bırak sen bu işleri. Doldur bakayım şuradan bir kadeh şarap. Aç bakalım, güzel bir şarkı, aç. İşte sana niyet, işte sana kısmet.

Bak derdi ustam, bak ben ölünce. Bak bu bir vasiyet sana. Sakın öyle mezarımın başında niyet etmesin kimse, hiçbir şey kılmasınlar, sakın ha. Bak sana vasiyetimdir bu. Sonra. Sonra herkes gittikten sonra sen geleceksin ya bana. Ziyarete. İşte o zaman bir şişe şarapla iki kadeh getir. Bir kadeh şarap iç dua niyetine, bir kadeh de bana doldur, dök toprağıma. İşte bu kadar. Mezarını kazdırdım. Ustamı gömdüm. Niyet edenlerle ellerimi açtım. Göge doğru dua ettim. Gözyaşı döktüm. Af diledim. Niyet ettim diye. Niyet edenlerin önüne geçip de ustam dedi ki diyemedim, diye.

Geceleri daha mı büyük burası. Ve şu pencerenin önü. Daha mı yüksek gece. Sardunyalar daha gölgeli. Işıklar daha. Gidip oturur muydu o da gece. Bu pencerenin, karanlığa uzayan pencerenin önünde. Zamanın bunca biriktiği bir yerde nasıl uyur insan. Uyur muydu ki? Eşyalar da biriktiriyor zamanı. Bunu demiştim de öyle bir durup bakmıştı yüzüme. Bütün bedeni biriken zamanın içinden bata çıka geçmiş de bir kapının önünde durmuş gibi.

Gittim bir battaniye alayım diye asma kata çıktım. Karanlıkta. O sokak lambasının ışığı vardı azıcık. Korkmadım. Çıktım o asma kata. Yatağına gittim, battaniyesini aldım. Kırmızı çiçekleri olan üs-

tünde. O Japon kadın getirmişti ta oradan. Vakumlatıp ufacık bir pakette. Hayret etmişim. Açınca nasıl dökülmüştü kiraz çiçekleri.

Güzelce kapatmışım dün sabah, kiraz çiçeklerini. Ustamın yatağına. Ben kapatmışım. Epeydir ben kapatıyordum. Nefes nefese kalıyordu. Seksen yedi az değil ki. Ben yaparım demişim sen bırak, ben gelince. Ben gelince çayın suyunu koyduğum gibi çıkar onu da. Eh iyi öyleyse dediydi eli belinde nefes nefese. İyi öyleyse. İç çekmiş de durmuştu odada, ben yatağını düzeltene kadar. Ter içinde kalmıştım. Öyle durup baktı mıydı bana, yetenekten yana nasipsiz ellerim acınası bir hal alıyordu. Öylesine acınası ki kendi de durup gidiyordu sonra, o öyle uzun bakmaların orta yerinde beni bırakıp. Sonra ben işte o orta yerde ileri mi geri mi gitmeliyim bilemez olduğum yerde dibe gömülüp bir kere daha kısalıyordum. Ustam uzadıkça. Ben nereye elimi atsam ustamın uzun gölgesiyle kısaltmaya yazgılı.

Aldım battaniyeyi işte, kendim düzeltmişim. Sabah. Daha dün sabah. İndim aşağı. Ahşap merdiven bir iki gıcırdadı. Ses de mi bü-yüyor gece? Gündüz bir kere duymamışım bunu. Ses de genişleyip genişliyor mu? İnsanın sesi de mesela. Gündüz kısa, gece uzun mu? Sesi. O uzun beyaz perdeli camın önüne geldim. O sohbetler koltuğuna. Yan yana ne çok oturduğumuz. İşte şurada. Kahve kokusuyla.

Bir yastık çektim başımın altına. Perdelerin beyazı boyunca işte ustam, bir boşlukla. Baktım perdeler. Camlara bir vurup bir sönen lambanın ışığına. Kiraz çiçeklerini çektim üstüme. Gözlerimi diktim tavana. Hiç böyle uzun bir tavan altında. Anlatsana biraz Rânâ, derdi bazı uzun öğleden sonralarda. Bir hikâye anlatsana şöyle heyecanlı. Tevekkülle beş vakit secdede bir evden çıkıp düz bir çizgide yürümüşüm, hikâye ne arar usta bende. Demezdin de susardım. Öyle kırmızı yanaklı bir gülümsemeyle. Anladım, anladım tamam, derdi. Ellerine dönerdi bakışları, bir heykelin cansızlığına can vermeye.

Yağmur başladı. Bir yağdı ki. İnsanın içindeki kurşunları eritene dek. Yağmur yağdı ben kiraz çiçeklerine sarıldım, bütün kokuları içime çekerek yutkundum yutkundum durdum. Bütün gece. İçimden dedim, ölü ustamın ilk yağmuru. Korkmamak için söyledim bunu. Korkmamak için tekrarladım. Ağlamamak için turnaklarımı parmak uçlarıma batırdım. Ustamın yapma demesini bekledim. Bir uzun, beyaz perde boyunca yankılansın istedim sesi. Yapma Rânâ!

Kudret'ti Adı

Onun kaybolması bizi görünmez kılardı. O kayboldukça biz, sözcükleri çiğneyip duran ağızlara, bir inip bir çıkan seslere, sigara dumanlarının ardında kalan yüzlere bakıp bir kayboluşun ne olduğunu anlamaya çalışırdık. Biz ki varlıkları boyuna küçümseyen.

Telefonlar ardı ardına çaldığında, gece yarısı, bir hareket başlardı ahizelerden evlerin içlerine doğru. Uzandığı her yeri hamur yoğurma makineleri gibi altüst eden sözcüklerle gece yırtılır, uykumuzdan uyanırdık.

Kaybolurdu abimiz.

Telefon zinciri haberi yayar, olağanüstü gündem herkesi bir eve yığardı. Teyzemle eniştemin olmadığı.

Biz, orada olmayan teyzemi hayal ederdik. Bembeyaz yüzünden hep börek kokusu gelen teyzemiz muhakkak ağlardı. Başının üstünden sımsıkı bağladığı tülbindini açar, yeniden bağlardı. Niye? Bunu biz hiç anlamazdık, bazı şeyler hiç düşünülmeden yapılıyor, belki sözcükler yerine. Belki teyzem tülbindini yeniden çözüp bağlayarak çaresizliğini gösteriyordu. Bir şiirde başka anlama gelen sözcükler gibi, başka anlama gelen davranışlar vardı. Bunu biz çok küçükken anlamıştık. Anlamıştık belki burada doğru olmadı, biraz fark etmiştik daha doğru.

Abimizin kayboluşu değildi gözlerimizi merakla açtıran. Abimiz kaybolunca olanlardı. Dayımız, ağır adımlarla öne arkaya tartımlı yürüyen, bütün yürümeleri söküp de kendi varlığıyla yürümeyi yeniden tanımlatan dayımız, duruma el koyardı. Daima.

Sonra işte o, göbekli en müdür haliyle gelir, baş köşeye otururdu şöyle. Bir bacağı koltuktan hani hemen kalkıverecek gibi, bir bacağı öbürünün emrinde. Otururdu ve yanan sigarasının külü uzardı, bir kül tablası getirin derdi hele. Elini az yukarı kaldırırdu. Bu kül bu kadar uzayana kadar nasıl fark etmezsiniz der gibi bakardı o el. Sanki bu cümleyi o el demiş gibi bir anlığına herkes donup kalır sonra uykudan uyanmışçasına serserimlikle hemen biri koşardı.

Dayının külü, kendisi kadar önemliydi, olur olmaz yerlere düşemezdi. Dayının sigarasının külüne bakarak dinlerdik biz, varlığını hepten unutturarak, olup bitenden bir harfi, bir bakışı olsun düşürüp heba etmemek için debelenerek.

Ben bunun böyle olacağını bi-li-yor-dum diye başlardı. Ben size ne dedim, iflah olmaz bu, dedim mi demedim mi? Daktiloda yazar gibi ilan ederdi dayımız bildiğini, her harfi dinleyenlerin beynine tık tık tık gömerdi. Sonra bir elini, ama nasıl bir el diyeyim ki ben size, pençe gibi bir el, etli ve iri. Bir el ki ne vakit, kime ne gelse kendi payını alan. Herkesin payında payı olan. Duruşuyla kazanan bir el, her emeğin en yüce sahibi bir el.

İşte o el, sağ bacağıının ütülü pantolonuna şöyle bir konur, parmaklar içe doğru, ayası hafiften dışa bakan. Olanları ve olacakları anlayan o bilge el, camlarını silmesi için bir hünkâr edasıyla yanındakine gözlüğünü uzatırdı arada bir de. Bunu da bilmekte fayda var. Gözlük camı hemen koşup bulunan narin bir kumaşla silinir, iri tombul ele verilir, sonra açık hava sinemasında filmin başlamasını bekler gibi herkes durup sözcüklerin çıkacağı ağza pürdikkat bakmaya başlardı.

Dedim, ben o zaman dedim. Bu çocuk iflah olmaaaz! Düzenbaz bu, yalan söylüyor, en baştan beri yalan söylüyor. Hiçbirinde anlattığı o mavallara inanmadım ben. Daha o ilk olayda, dedim mi demedim mi? Ahan da buraya yazıyorum. Koltukların başları, sehpalara, duvarlara dayının yazdıklarıyla doluydu ama o, ne olur ne olmaz diye yeniden yazardı. Her seferinde parmağını kalem gibi ağzına götürerek, ucunu ıslatarak. Yalan söylemiyorsa gelin yüzüme tükürün derdi. Etrafındaki kaygılı gözlerle bakarak bir çember çizer, paketinden bir sigara daha alırdı.

Bu çocuk bunları bitirecek, bu kaybolmanın altından da nur topu gibi bir borç çıkacak. Hayrettin enişte yine bu çocuğun borcunu kapatmazsa ben de bir şey bilmiyorum. Peşinde silahlı adamlar varmış ama bu sefer, derdi öbür teyzemiz kaygılı. Ya bırak ne silahı, ne adamı?! Siz hâlâ nasıl anlamıyorsunuz hayret bir şey! Yahu düzmeceeee! Gözlerini belerterek bir daha söylerdi düzmeceeee! Hepsi dikkat çekmek için! Vallahi de billahi de tilla-hi de öyle! Anası, babası çaresizlik içinde deli danalar gibi bunu aradığında mutlu oluyor içtiği Arslan Bütün milletleri şu saatte ayağa

kaldırdı, şimdi kendisi gidip bir otelde mışıl mışıl uyumuyorsa ben de adam değilim!

Büyükannem iç çekerti yere bakarak. Mavi gözleri neye inanağına karar vermek yerine bu iş bitse de gidip yatsam der gibi bakardı. Ne biliyorsun evladım belki de bu sefer öyle değildir, Allah esirgesin canına bir zarar gelmesin de, der kavuşturduğu ellerinin baş parmaklarını birbiri üstünden geçirmeye devam ederdi. Bunu niye yaptığını merak edip sormuştuk bir kere. Biz, evet hani daha da görünmez olan biz. Bir çokluk zamiri bazen ne çok şeyi gizliyor. Ne bileyim boş duracağıma bunu yapıyorum demişti, bize tuhaf tuhaf bakıp gülümser gibi olmuştu ki, pek gülümsediğı görülmezdi, kaygıdan oyulmuş bir yüzü vardı, gülmek ona hem de yakışmazdı. İkna edici bir cevap değildi bizim için, bazı davranışların kimseyi ikna edici bir gücü yoktu.

Ne yapalım şimdi, derdi küçük dayı. Kaş kaldırılır, susulur, büyük dayıya bakılırdı. Telefonlar hiç susmazdı. Abimizin kaybolduğı, silahlı adamlar tarafından rehin alındığı bilgisi, vah vah, tüh tüh, inşallah, aman hiç sorma, Allah korusun, Allah beterinden saklasın, öyle tabii, türünden eşlikçilerle tadına varıla varıla telefon başında anlatılırdı.

Derken dayı bir çay koyun da içelim, derdi. O zaman gece yarısı herkesi bir araya toplayan, telefon kulübesinde başına silah dayanmış halde konuştuğunu hayal ettiğimiz canım abimizin kimseyi ilgilendirmediğini fark ederdik. Biz dediysem öyle kalabalık değildik ki biz, iki bilemedin üçtük. Onlar orada kıvranıırken onlar işte teyzemle eniştem ve kayıp abimiz. Biz höpürdeterek çay içen bir oda dolusu insana bakar, ürkerdik insan olmaktan. Büyümek tehlikeli gelirdi küçük cüsselerimize. İnsan ne çok seviyordu bilmeyi, hayır hayır haklı çıkmayı. Acıya ortak olmayı değil haklı çıkmayı. Güçlü olmayı. İnsan işte ne çok yoktu aslında.

Abimizi severdik ki biz. Bize hep *Teksas Tommiks* okurdu gündüzleri, teyzemin mutfağından kek kokusu gelirken. Uzundu boyu, bizi omzuna oturtur odada koştururdu. Gülerdi ne çok. Gülmekle daha da güzel olurdu. Gülüşüyle kalbinde bir salıncak kurar, hayal âlemine doğru sallayıp dururdu bizi. Sonra sıcak bir kek çıkardı fırından, dumanı tüten çaylarla gelirdi masaya. Teyzem oğluna bakardı kıvançla. Teyzem her fırsatta bakardı oğluna. Sırtına hırkanı al

derdi. Üşürsün terliklerini çıkarma derdi. Ne uzundu boyu abimizin. Saçları dalgalı, dudakları kelimeleri gibi gülücüklü.

Enişte dedim kaç kere, ver şu çocuğu bizim dairede odacı modacı bir işe aldırayım, dinlemedi. Gururuna dokundu. Odacılık ayıp mı? Yakıştıramadı oğluna odacılığı. Eee, kendi düşen ağlamaz, zamanında söz dinlemeyenin hali budur, derdi dayı. Çayına şeker atar, çingır çingır karıştırırdı. Herkesin yüzü asılırdı. Sonra küçük dayı cılız bir sesle kınamamak lazım derdi, bizim de çoluğumuz çocuğumuz var.

Kaç oldu bu eşek kadar adam artık, derdi dayım hışım! O zaman biz o durduğumuz köşede elektrik çarpmış gibi titrerdik. Sen de laf söyledin Arif derdi büyük dayı. Kınamak mı oğlum bu? Yol gösterdik, el uzattık o hayta adam olsun diye! Şimdi bu kınamak mı oldu?

Cevap verilmemesi gereken soruları hemen anlıyorduk artık. Herkes susardı. Büyükanne yüzünü eğer, parmaklarını daha da yavaş çevirmeye başlardı. Biri burnunu çekerti, biri kalkıp perdenin bir kenarını düzeltirdi. Dayının cevap beklemeyen sorularının ağırlığından bir an önce kurtulmak için herkes bir fırsat kollardı.

Sonra işte o sorunun karşısındaki sessizlikle bir kat daha irileşen dayımız, konuşmaya başlardı yeniden. Erkek adam şımartmaya gelmez, öyle el bebek gül bebek büyütürsen olacağı bu! Bu yaşa gelmiş adam daha bir kuruş kazandığı yok. Kaç yaşına geldi bu, diye sorardı birden. Bu cevap bekleyen ve hiç sabrı olmayan bir soruydu. Himmetlerin Yalçın'la aynı sene doğduydı, onu hatırlıyorum derdi büyükanne. Yaşını soruyorum, yaşını desenize derdi dayı. Bu sefer annem gözlerini yukarı diker, parmaklarıyla hesaplar yapar yirmi altı oldu galiba derdi. Al buyur derdi dayım. Ben o yaştayken ohoooo derdi. Ohoooo!

Annemiz iç çekerti. Zavallı Kerime derdi. O kadar istedi ki şu çocuğun okumasını. Gitti geldi o üçkâğıtçı amcalarına çekti. Ders kitaplarının içinde çizgi roman okudu, zavallı Kerime de ders çalışıyor zannetti. Demek insanın çok istediği olmuyor.

Bırak Allah aşkına! Onda okuyacak göz var mı, derdi dayı. İşte o hani tombul, iri elli, iri bakışlı, iri kavrayışlı dayı. İri bilgili dayı. Baba parası yemek varken okur mu o? Her şey bir tarafa bu adam bu kadar borcu nasıl yapıyor, zavallı Hayrettin eniştenin malını mülkünü yiyip bitirecek bu gidişle! Kumarda mı yiyor, karı kız hikâyesi mi anlamadık ki. Yok başkasına getirip bırakılana, para gönderin.

Yok cüzdanımı çaldılar. Yok adamlar esir aldılar. Yok kayboldum taksideyim, nerede olduğumu bilmiyorum. Ya böyle iş mi olur?

Dayı çay kaşığını bardağın içine çingirt bırakır, bir tane daha doldur, derdi. Müdür gibi çay isterdi. Çaycının ziline basıp kapıda dikilen çaycıya iki çay, der gibi. Müdür olduğu için müdür gibi konuşur, müdür gibi isterdi istediği her şeyi. Rahmetli yengem, ölenlere rahmetli dendiğini işte herkes gibi biz de duyarak öğrenmiştik ama ne demek olduğunu sonra anlamıştık. İşte o zaman yengem daha ölmeden, dayımın karısı olan yengem, ayakkabılarını bağlardı eğilip, fırçalar, parlatırdı sonra da. Antrede. Biz bunu çok görmüştük. Müdür dayımı herkes ayağa kalkar uğurlardı. Bir tek onun gidişinde ayağa kalkılırdı. Onun gidişinin bir anlamı vardı. Onun varlığı gibi yokluğu da iriydi. Müdür dayım pantolonunu ütüyür yerinden tutar, hafifçe yukarı kaldırırdı ki yere diz çöken yengem, ayakkabılarını bağlarken zorluk çekmesin.

Abimiz kaybolurdu işte bazen böyle. Bütün aile toplanırdı bir yerde, müdür dayımın önderliğinde. Uzaktaki evlerinde bir çare bekleyen eniştemle teyzemi düşünürdük biz. Teyzemin yüzünün kıpkırmızı olduğunu, tülbindenden fırlayan biraz iri ama çok değil, kulaklarının kıpkırmızı olduğunu hayal ederdik, gerçeğindeki gibi. O kulaklardaki altın halka küpeleri de görürdük, biraz uzunca delinmiş kulak deliklerinde. Bazı kulak delikleri böyle uzunca delinmiş nedense, iğne nasıl öyle uzun bir iz bırakabilmiş ki hayret.

Biz, gözümüz dayımızdan sekerek ona bakan yüzlere değip eriyen kelimelerde, içimiz teyzemle eniştemde esnerdik. Kalbimizde, canım abimizin karanlıktaki sesiyle, bizim o hiç işitmediğimiz telefonun diğer ucundaki karanlıktan gelen sesiyle açılmış oyuk büyüydü. Biri o oyuğu görsün de kapatsın diye bakardık herkesin yüzüne.

Kudret'ti adı, artık sizden saklayacak değiliz ya adını canım abimizin. Kaybolurdu ya da müdür dayıma göre kaybederdi kendini. İki gün, üç gün, beş gün bazen bir hafta. Ne yapardı, hiç kimse, hiç kimse dediysem kelimenin gerçek anlamıyla hiç kimse, bilmezdi ki bunu, hiç bilemedi.

Yüzüne dikkatli baksanız anlarsınız derdi müdür dayım, sinsi sinsi nasıl da gülüyor nasıl da alay ediyor bizimle. Herkesi evet, herkesi parmağında oynatıyor bu çocuk, bizimle düpedüz eğleniyor! O sinsi gülüşü bir görmezden kal onun yüzünde belki küçüktük de

ondan. Boyumuz yetişmiyordu sinsiliği görmeye. Koskoca dayımın gördüğünü, biz yer cüceleri nasıl görebilirdik ki?

Teyzem hep ağlardı, gözleri şişer kıpkırmızı olurdu. Ocağın başında tencerede bir şey kavurur, cos diye sıcak suyu kızarmış soğanın üstüne döker, bir bez alıp fırından böreği çıkarır, eli yarak hızla masanın üstündeki nihaleye atıverirdi. İç çekmeyi de ihmal etmezdi. Önünde kenarları fırfırlı bir önlük bağlı olurdu hep, ellerini silerdi sık sık o önlüğe. Sesi? Sesi hep bir yanı ağrıyormuş gibi beli bükük çıkardı abimiz kaybolduğunda. Tülbendini kaşlarına doğru daha da çeker, sımsıkı bağlı tülbentten kaşları da havaya kalkardı, o haliyle olduğundan daha da acılı görünürdü. Arada masanın başındaki sandalyeye çöker, anneme bakarak ya gelmezse Güler, der ağlardı.

Eniştem düz bir çizgi gibiydi defterlerimizdeki. Yüzü hiç değişmezdi, rengi de. Kaygılıyken de mutluyken de aynıydı yüzü. Sesi de aynıydı, sözcüklerinin atkısı bile uçmazdı rüzgârda. Televizyon izlerken uyuyakalırdı elinde gazete, gözünde gözlüklerle.

Eniştem de bizim gibi çok inanırdı Kudret abimize. Öyle ki kimse ona oğlun yalan söylüyor diyemezdi. Öyle ki onu söylemeye cesaret etse biri, o dimdik bir çizgi gibi duran eniştemin puf diye yok oluvereceğini hissederdik. Yine de müdür dayım çizgiyi yoklardı. Bak enişte diye başlar, dudaklarını sımsıkı yapıştırır, sonra bir vahiy söyleyecekmiş gibi başını yukarı kaldırıp omuzlarını dikleştirir, elini, hani o az önce uzunca anlattığım, işte o elini bir iyice bastırır bacağına ve Kudret belki de bazı şeyleri... yani bazı şeyleri kafasından... diyecek olurdu. Eniştemiz o kırık kopuk cümleyi daha sese dönüştüğü anda yakalayır, sanki oturduğumuz tavan altında öyle bir şüphe sözü hiç çınlamamışçasına, olur mu canım öyle şey, der, oturduğu yerden iğne batmış gibi dimdik kalkar, yazıklar olsun size yankısıyla başını sağa sola sallar, ben oğlumu bilmez miyim, derdi. Sonra da antreye doğru giderdi. Ben oğlumu bilmez miyim, derdi bir daha. Çık çık çıkla mühürlerdi o kırık kopuk cümleyi, bir daha açmaya kimse cesaret edemesin diye.

Dayım bir bardak su getirin, derdi. Burnunu çekerdi hafiften, boyun kasları bir kasılır titrer, damarları bir şişer inerdi. Sonra ayak-kabıllarını çekecekle giyerdi eniştem hemen, şu uzun çekeceklerle. Cepleri dışarda taşıyan pantolonunu sırtına geçirir, ben bir şu arka

cadde tarafına tekrar bakayım Kerime, derdi. O an Kerime'den başka kimse yokmuş gibi davranırdı evde. Kimse dediysem kelimenin her anlamıyla kimse. Hayrettin, Allah aşkına bulursan bağırıp etme çocuğa, derdi teyzem iniltiyle. İkisi o iniltide sessizce birleşirlerdi. Herkes, hiç kimse olurdu o iniltide.

Eniştem çıkınca ortada boğaza takılan lokma gibi kalıveren sessizliği, herkes bir ucundan çekiştirir sonra da ne yapacağını bilemeyip e hadi biz de dağılıp arayalım bir daha denirdi.

Küçük dayı; sokakları, caddeleri, hastaneleri, karakolları bölüştürürdü. Siz oturun, televizyon izleyin, denirdi bize, uykunuz gelince de Kudret abinizin yatağına girip yatın.

Teyzemle kalırdık. Onlar çıkınca teyzem mutfığa gider, bir ağıri kesici daha içerdi. Oturduğu yerde oturamaz, balkona girer girer çıkar, biz görmeyelim diye mutfakta sessiz sessiz ağlar, gözlerini koridorda silerek gelir, önümüze pasta börek koyar, burnunu çekerek siz yiyin çocuklar, aç kalmayın, derdi. Eliyle başımızı okşayarak.

Gece saatlerce sürerdi aramalar. Arayıp arayıp eli boş dönenlerin ilk sordukları soru telefon etti mi, olurdu. Yok derdi teyzem, elleri iki yanında. Kapı her çaldığında biz de ayağa kalkardık. Görünmez olmanın güzel yanları da vardı, kimse bizi fark etmeden yüzlerdeki bakışları, seslere sinen okunmaz harfleri, ayakkabıların koridorda duruşlarını artık önümüze ne gelirse toplar, topladıklarımızı fısır fısır birleştirir, güzel abimizin nerede olduğunu anlamaya çalışırdık.

Bir insan nasıl kaybolabilirdi ki? Güzel abimiz büyüktü, kaybolmaması gerekirdi, diye düşünürdük. İşte o zaman küçükken biz, sadece küçükler kaybolur sanırdık, bunu da sonra öğrendik. Abimizin odasına giderdik bazen de herkes salonda hararetli bir çaresizlikte dengede durmaya çalışırken. Biz güzel abimizin yatağına uzanır, karanlıktaki yıldızlara bakardık, içerden gelen sesleri duymaz olurduk artık. Başlarımızı, abimizin kokusu sinmiş yastığa koyup uyuyakalırdık.

Müdür dayımın sesiyle uyanırdık ertesi gün, kendi yatağımızda. İtoğlu itin biri bu! Hiç boşuna arayıp durmayın, numara bunlar, derdi. Kaç oldu daha anlamadınız mı? Ahlanıp vahlanıyorsunuz ya hâlâ, size de yazıklar olsun! Anneme de kızardı. Hadi onu anladık, analık gözüne pıdese indirmiş, sanıma oluyorsa Güler, derdi. Annemin

gözleri dolardı. Ben ablama ağlıyorum, derdi, hevesi kursağında kaldı garibin, el âleme rezil olduğu da cabası.

Müdür dayımın elleri geceden gündüze daha da güçlenerek çıkardı. Güzel abimizin yokluğu her yerde birikirken dayım, o yokluğun üzerine çirkin kelimeler asar, elinin rüzgârında sallayıp dururdu onları. Çirkin kelimelerle yan yana gelmezdi abimizin yüzü hayalimizde. O yüzün yalnızca bize görünen güzelliğini korumak ister gibi susardık biz.

Güzel abimizin yatağında uyuyup kendi yatağımızda uyana uyana büyüdük.

Kudret abimiz kaybolmaya devam etti.

Kaybolduğunda uzaklardan telefon etti hep.

Evlendiğini söyledi.

Bir kızı olduğunu adını Çiğdem koyduğunu söyledi.

Kızıyla dünya turuna çıktığını söyledi.

Çok borcu olduğunu, borcunu ödeyemezse gelemeyeceğini söyledi.

Karısının onu terk ettiğini söyledi.

Ölümcül bir hastalığa yakalandığını, Amerika'ya gittiğini söyledi.

Bir gemide çalıştığını, farelerle bir arada sefalet içinde yaşadığını söyledi.

Evine hırsız girdiğini söyledi.

Bir devlet dairesinde memur olduğunu söyledi.

Abimizin söyledikleri yıllarca çınladı durdu duvarlarımızda.

Ona inancını yitirdi herkes. Teyzemle eniştem hariç. Onlar inancını sürdürdüler oğullarına.

Teyzem her telefonda ağladı.

Kimse ne yaptığını, ne yiyip içtiğini, nerede çalıştığını, evlenip evlenmediğini anlayamadı.

Güzel abimiz kaybolmaktan hiç vazgeçmedi.

Bir türlü ikna olmuyordu belki de bulunduğuna ya da bulunmayı seviyordu ya da kaybolduğunu sanarak bulunuyordu belki de hep kayıptı da gerçekten kaybolduğunda ortaya çıkıyordu.

Göğüsleri

Bir anne neydi anne parçalarından başka? Bir anne ki sigara dumanları arasında kırmızı rujlu, bakışları hep yıkımların gümbürtüsüyle. Bir anne, pencere önünde bekleyen, ince boynu dışarıya meyilli. Bakışları, benden hep öteye düşen, hep düşüp parçalanmış gibi. Bütün güneşli günlerin gölgeye hapsedildiği ve hırçınlığın keskin parlaklığıyla bilenen bakışları.

Evimizin pencereleri vardı. Tül perdeleri. Sigara yanığı desenli. Annemin sigaralarıyla. Dışarısı yoktu. Kalbim hep yer değiştirdi içimde. Annemden yana, babamdan yana, kendimden yana. Sonunda kendimden yanaya ayarladım ayarsız kalbimi. Oraya sabitledim. Oraya sabitleyerek planlar yaptım, bir yol haritası bile çıkardım. Sonra onu, diğer eşyalarımın bir tahta kutuya koydum, kilitledim.

Üstünde bir leylek olan, solgun kahverengiye gömülü bir leylek ama başı göğe doğru, kanatları açık. Bir tutam saç vardı içinde kutumun, annemin uzun saçlarını kestirdiğinde. Kuaförün bir gazete kâğıdına sarıp verdiği. Annemin eve gelince kaldırıp bir yere fırlattığı. O saçtan bir tutam aldım gazeteyi açıp. Gri, pırlıl pırlıl bir yarış arabası vardı kutumda bir de. Ön tarafı bütün bir geleceğe egemen, uzunlamasına. Babamın aldığı. Ve her odada, her duvarda, her seste, her bakışta peşimi bırakmayan bir cümle: Sen doğmasaydın çoktan boşardım bu adamı. O cümleyi kutuya koyamıyordum, dağılıp çözülüyor, her yeri sise gömüyordu. Ne zaman aklıma gelse. Ne zaman. Siste bir kat daha kayboluyordu varlığım, bir kez daha bırakılmış gibi boşluğa. Korkulu bir kez daha.

Sisi dağıtacağtım. Karar vermiştim. O ağacın altında, o uzun saçlı ağacın. Oturmuştum ve güneş ışıkları bacağımdaki sarı tüyleri ıslıl ıslıl parlatırken. Bir bahar dolarken gövdemden içeri. Uzaklardan yeşil çocuk sesleri havada dalgalanıyorken. O zaman demiştim içimden, sisi dağıtacak bir rüzgâr estirmeliyim. O gün işte, kendi kendime söz verdim. Artık kelimelerin keskin ağzına denk gelmeyecekti kalbim. Onu sakıma alıp, çelik sakımağından uzaklaşacak,

hiçbir cümleden damlayan karanlığı umursamayacaktım. Ellerimi saran sigillerden utanmayacaktım.

Babamsa. Bazı kelimelerin ne çok merdivenli içleri, döne döne, derinlere. Baba ne ağır bir kelime bir çocuğun her an yıkılıverecekmiş gibi kumdan kalbine. Babam bir sofrada, hep kısa sürmüş çocukluğumdaki. Çok zengin zamanların kokusuyla geldiği bir sofrada.

Annemle tanımlanmak da tamamlanmak da istemeyen babam, zihnimden silinmeyen günlerden birinde gelip oturuyor sofraya. Sandalyesini hiç yerde sürümeden, masaya bakarak, masadakilere değil. Kravatını zarifçe tutarak. Masada lekeli kemik rengi bir örtü, kırışık, kaygan.

Bakışları hep nesnelere ayarlı babamın. Varlığının her an yokluğa dönüşeceğini sezdirenen bir oturuşla masaya bakarak oturuyor. Bana bakıyor, yanağımdan bir makas alıyor, sessizce ne haber, der gibi göz kırpmıyor. Ben gülümsüyorum. Az öncedeki gibi kalkıp sarılmak istiyorum babama. Onca katılmışmış günden sonra babama kapıyı açar açmaz sarıldığım gibi, babamla beraber bütün katılmışmış zamanların kanıma karışıp alev alev akması, akması. Bakıyorum babama, kalbim küt küt ağzımda atıyor sevinçten ama kalkmıyorum yerimden.

Vakit akşam, perdeler çekili. Köşedeki kanaryamın üstünde siyah bir örtü, uyusun diye.

Babamla biz sofrada sessizliğe gömülmüşken, kanaryam uykudayken annem geliyor mutfaktan. Zeytin yeşili saten bir elbise var üstünde. İncecik bedenini sarmış, boynundaki kalın damar gerilmiş. Daha yukarıya kaldırmıyorum başımı. Masada hiçbiri birbirine benzemeyen tabaklarla göz gözeyim.

Sofraya oturmak sıradan değildi evimizde. Ekmekler kesilmiş olurdu ama hep, hasır bir sepette. Su da olurdu hep bardaklarda. Hiçbiri birbirine benzemeyen. Evimizin eşyaları benzemezdi birbirine. Kahve fincanları bile değişik desenli. Bunu ben o zaman anlamazdım. Eşyaların bütünlüğü yoktu, uyumu da. Tamamlanmıyorlardı, zoraki bir sofrada toplanmışlardı. Her defasında ilk kez görmüş gibiydiler birbirlerini. Bardakla tabak hiç tanışmıyordu, bir tabakla öbür tabak da çatala diğer çatal da.

Evimizde kelimeler, çorap tekleri gibi kayboluyordu, eşyalar kayboluyordu. ~~Ben çok babam kayboluyordum. Benim kaybolduğu-~~

mu kimse anlamıyordu. En çok babam kaybolduğu için benimki anlaşılıyordu.

Biz babamla sessiz kelimelerden sonra lekeli masa örtüsüne dalmışken kahverengi, kırmızı, yeşil, sarı lekeler arasında günlerin ve gecelerin izlerini bulmaya çalışırken annem gözlerinde karmaşık görüntülerle geliyor sofraya. Ürkütücü bir nefessizlikle oturuyor. Boynundaki altın zincir, zincirin ucundaki elmas kolye parlıyor. Oturmamış gibi oturuyor, bütün bedeni huzursuz titreyişlerle. Bir balığın, sandalın içindeki, az önce ağlardan çıkmış bir balığın, titreyip duran, bir türlü dünyaya son nefesini bırakamayan bir balığın. Sandalyeyi yerde gıcırdatarak, bunu hep bile isteye. Karo çiniler döşeli yerde, çiçekler hep eziliyor.

Bakışları, kusacağı kelimeleri kolluyor. Bakışları emmeye başlıyor babamın az önce sıcak bir elin parmakları arasından fışkırmış gür, kapkara saçlarını. Gömleğinin, az önce çıkarılıp asılmış sonra... sonra işte çok saatler sonra, üstüne nefesler, kahkahalar, sigara dumanları sindikten sonra tekrar asıldığı yerden alınıp düğmeleri yeniden iliklenmiş gömleğinin dimdik duruşunu, babamın bize bakmayan gözlerini, söylenmemiş sözlerini. Annem tabağımıza yemekleri koyuyor. Çatal bıçağını alıyor, burun delikleri kabarıyor, nefes alışını duyuyorum. Kanaryanın kafesine bakıyor, siyah örtüye takılıyor gözü.

Babam peçetesini açıyor dizlerine, özenle. Gömleği az öncede kalmış bir duruşla hülyalı, az öncede kalmış renkleri, sesleri kitlemiş beyazlığına. Bize yalnız beyaz olan gömleği başkalarına konuşkan. Bunu ben bile anlıyordum hem de her zaman. Görünmeyen seslerin, duyulmayan görüntülerin karmaşası içinde elini salataya uzatıyor, çatalın ucunda kapısında beklediğimiz umutlu kelimeler. Su bardağına yaklaşan dudaklarında gözlerimiz. Belki. Belki bir umutlu kelime de bize. Masada asılı kalan zamanı kurtarmaya yetecek kadarı. Peçeteyi katlayan parmaklarının kadifeye dokunan, az öncede kalan kırmızı bir kadifeye dokunan derisi bütün nemliliğiyle orada, bize değmeyen kumaşlarda, bize yabancı tenlerde.

Boynunu sağa sola çeviriyor, derken kırt kırt bir ses bölüyor masamıza sükun eden onca sessizliği, rengi, görüntüyü. Bütün bunların karmaşasında bir çatal nereye bataabilir, yaralardan başka.

Yemek yemenin mümkün olmadığı bir masada toplanıyorduk biz üçümüz böyle. Zamanın geçmek için yer bulamadığı. Hiçbir şey yiyemiyordum. Annemin komşularının gözünde senin oğlan da pek sıksa oluyordum o zaman. İştahı yok teyzesi oluyordum o zaman. Hazmedemediğim onca sessizlik yığılı içimde, birkaç ömre yetecek kadar hem de.

Annem çatal bıçağını tabağına sürüp duruyor, çatalın ucuna takılan bir şey yok. Annem hiç yemek yemeden doyuyor. Babam peçeteyi katlayıp masadan kalkmaya yeltendiğinde. Babam ne yiyordu hiç hatırlamıyorum. Masada ne vardı? Biraz salata galiba. Belki biraz köfte. Koca bir ketçap, biraz patates kızartması belki.

Babam kalkmaya yeltendiğinde işte tam o anda annemin bakışlarının musluklarından kaynar sular saçılıyor. Bir bahçe hortumu gibi, basınçla yerinden fırlayıp sağa sola döne döne fışkıran bir bahçe hortumu. Bu olmasın! Bu olmasın diyorum içimden. Siğilli ellerimi masanın altında göğе açıp yalvarıyorum. Bu olmasın. Sessiz kelimelerin doyurmayan şişkinliğine bile razıyım, o şişkinliğin ağırlığıyla kalkayım masadan ama bu olmasın. Annem hiç açmasın ağzını. Olmuyor. Benim hiçbir dileğim olmuyor. Ve bir cümle düşüp patlıyor masada.

Nesi güzel benden, nesi?

İkisi karşılıklı. Biri, bir başında masanın. Öteki, öbür başında. Annem yumruğunu vuruyor masaya, tabaklar bir inip bir kalkıyor.

Nesi güzel benden söylesene?

Babam peçeteyi ağzına götürüyor, ağır hareketlerle bir lord edasıyla ağzını siliyor. Kalkıp gideceğini. Kalkacağını. Nefesimi tutup. Bekliyorum. Babama bakmadan. Hayır kalkmıyor masadan. Su bardağına uzanıyor, başımı kaldırmaya o an cesaret ediyorum. Bakıyorum ona. Ağır ağır yudumluyor suyu. Gurt sesi duyuluyor en son, annemin kızgın sorusuna düşüp damlıyor. Babam başını dimdik kaldırıp annemin tam gözlerinin içine bakıyor. Ve şöyle diyor:

Göğüsleri.

Annem masa örtüsünü çektiği gibi bütün sofrayı savuruyor, duvarlarımız köftelerle doluyor, marullarla, maydanozlarla, uzun tırnaklarla, az öncede bağlanmış bir kravatın çözülmeşiyle. Annemin çılgınları kaplıyor evimizi.

Ben, odama çekiliyorum. Babam başka tek bir cümle kurmuyor. Adımlarını duyuyorum, kösele ayakkabılarının karo çinilerdeki kararlı adımlarını. Kapı açılıyor. Bir şey çarpıyor duvara, annemin çıgliklarının parçaları her yere saçılıyor. Kapı kapanıyor. Babam gidiyor. Bu gidiş uzun bir yokluğun damarını çekip kopartıyor, biz o kopartılan damara mahkûmuz, o damardan sızacağız acıyan yerlerimize, ince ince içimize doğru acıyla dolacağız. Babam günler ve geceler boyu uzağıımızda nefes alıp verdikçe biz nefessiz boğulacağız.

Annemin çıglikları yalnız kalıyor, haykırışlarla ağlayışlara dönüyor, aşkın yıkım gücü annemi infilak ettiriyor. Bunca infilaka dayanabilen bir aşkın enkazında sürükleniyor annem, tek başına. Acının açtığı oyuklar suyla şişip genişliyor. Annemin haykırışlarıyla kaynayan bir kazana dönüyor ev. Her şey bu kaynar suya gömölüp çıglik atıyor, masa, sandalyeler, fotoğraflarımız, geçmiş günlerimiz, gelmeyecek günlerimiz.

Hıçkırıkların ağlayışa, ardından sessizliğe döndüğü o noktada kapımı açıyorum, başımı uzatıp yerlerde ne olduğunu bilmediğim o boşluğa ayağıımı uzatıyorum. Koltuğa öylece uzanmış annem. Sarı saçları yorgunluktan baygın. Başını kaldırıp bakıyor bana. Yüzü gözü şiş. Gidip ona sarılmak istiyorum, bir adım atıyorum.

Sen doğmasaydın çoktan boşardım bu adamı, diyor.

Öylece kalakalıyorum. Ellerimdeki siğiller bütün bedenime yayılıyor. Merminin kalbime yerleşmesini bekliyorum yoksa devrilirim, o merminin kalbime yerleşeceğini biliyorum, o anda bile anlıyorum bunu. Olduğum yerde öylece duruyorum. Ona bakarak. O cümleyi yok sayacak bir dokunuş, ufacık da olsa bir dokunuş, kollarını açıp beni çağırmasını. Annem ıslak kirpiklerini yumup başını yastığa gömüyor. Yeşil satenden kayıp düşüyorum. Sonra hep kayıp düşüyorum annemden.

Telefonun öbür ucunda şimdi sesi. Bana uzak bir şehirde. İyiyim, diyor. Gidip büyüttüğü göğüsleri, kaybedişi daima hatırlatan bir yara şimdi, babamın açtığı. İyiyim, diyor, iyiliğin ne olduğunu sorgulamayı bırakalı çok olmuş bir sesle. İyi olmakla kötü olmak arasındaki farkın giderek belirsizleştiği bir pörsümüş zamanda.

Durağanlığın, ağrıyan kasların, eklemlerin, zihninin ve kalbin coğrafyasını istila ettiği bir bedende, kendine hakıyor annem. Ken-

dine baktıkça eriyen göğüslerini, onlara baktıkça da babamı görüyor. Kendine iyi bak cümleme karşılık her defasında. Kendine iyi bakmanın ne demek olduğunu annem hiç anlamadan. Sonra bir sessizlik oluyor seslerimiz arasında, telefona nefesi düşüyor ve ben en çok o zaman düşünüyorum annemin, ben olmasaydım nasıl bir kadın olacağını. Ben doğmasaydım annemin gerçekten babamdan ayrılıp ayrılamayacağını. Annemle aramızdaki her sessizlik, o cümlelerin duvarına çarpıyor. O cümle orada, bütün zamanlara direngen, seslerin gerisinde sessizliği kolluyor, kendini göstermek için.

Annemin sessizliğinde de var o cümle, bunu anlıyorum. Nefesinin, derinden gelen nefesinin görünmez bir hüzünle boğumlandığını biliyorum. Sözcüklerle itiraf etmeyen annem, sessizliğini kullanıyor itirafları için. Sonra ben havadan söz ediyorum, kar yağdı mı bugün de oraya, diyorum, aman soğuk alma, diyorum. Yardımcısından memnun olup olmadığını soruyorum. Ve toplantıya yetişeceğimi söyleyerek kapatıyorum.

Bir sonraki sessizliğe kadar uzaklaşıyoruz birbirimizden, önce sesimiz, sonra aramızdaki sessizlik, sonra onun telefonu tutan kırılsık, zayıf, benli elleri. Sonra benim kırılmaya başlayan saçlarım ve en sonra da. En sonra da ölümünü bile bizden esirgeyen babam. Evimizde yaşamayı seçmediği halde hep evimizde yaşattığımız babam, ölmek için evimizi seçmeyen babam giriyor aramıza. Annemle aynı anda onu düşündüğümüzü biliyorum.

Evimizin her yerinde babamın duruşu var, sabit, kapalı bakışları. Sıkılmış dudakları. Evimizin her yerinde babamın dünyasındaki iri göğüslü, adını bilmediğimiz ve bilmek de istemeyeceğimiz o kadın var. Babamızdan bizi ayıran. Babamızın kendini bizden ayırmak için seçtiği o kadın. Ölürken de onun kolları arasında. Babamın ıslık çalması var bazı sabahlar, evden çıkarken. Briyantınli saçları var, antreye sinen briyantın kokusu. Babamdan bize kalan annemin atmaya kıyamadığı duruşlar, gidişler, elini kaldırışlar, ciddiyetle susuşlar, merhaba deyişler var. En çok merhaba deyişi var. Yumuşak, çekingen, kıvrımlı bir merhaba. Onu sevmekle ona öfkelenmek arasındaki incecik aralıklar var sonra. Annemin de benim de gidip gelip içine düştüğümüz, sıkışıp kaldığımız aralıklar. Babamın bize en çok bıraktığı.

Dördü Üç Gece

Esra'ya...

Bir başladı anlatmaya. Tam üç ay, iki gün, elli altı dakika, kırk beş saniye sürdü anlatması. Bazıları böyle cümleler kuruyor, hiç anlamıyorum. Bu kadar kesinlik nereden güç alabilir? Zamanın hem bir yere geçtiği var mı? Bana kalırsa sağa çekip bekliyor geçti zannedilen zaman. Sonra önünüze bir kırıyor! Buyurun işte şahane bir zincirleme kaza. Bütün anlar iç içe. Kemikler, damarlar, sinirler ve kelimeler kıymık kıymık iç içe.

Onu diyordum. Bir arkadaşım var, sessizliği daima bu cümleyle havalandırıyor yerden. Onu diyordum diyerek lafa giriyor. Halbuki bir şey demiyor oluyor ama sanki bir şey diyormuş da yarım kalmış gibi, hiç demediği yerden başlıyor anlatmaya. Bir anlık bir sessizlik mümkün değil onunla.

Bir gün kafaya taktım, nasıl dedim durmadan konuşmayı başarıyor, dikkat kesileceğim, bugün anlayacağım bu işi. Her buluşmamızda ben en fazla bir A4 sayfası konuşurken onun nasıl olup da bir roman hacmine ulaştığına hayret ediyordum. Kafaya takınca anladım: Onu diyordum, diye başlayıp demediği yerden anlatıyor sürekli.

Renk uyumu, doku uyumu filan yok anlattıkları arasında. Özneler, nesneler, tümleçler sürekli yer değiştiriyor. Tanımadığım insanların hikâyelerine orta yerden dahil olup sağa sola savrulmaya başlıyorum. Kimin kim olduğunu anlayana kadar hikâyenin sonu gelmiş, başka bir hikâye başlamış oluyor. Mesela akşam yemeğine ne pişireceğini sayıp dökerken birden, siz daha ne olup bittiğini anlamadan, şöyle bir hikâyenin içinde buluveriyorsunuz kendinizi:

Onu diyordum, Yılmaz abinin kapı komşusu kadın. (Hemen Yılmaz abi kim diye sormayın, ben de bilmiyorum.) Kadın aslında ressammış, her neyse işte. O gece. (Hangi gece diye sormayacağınızı hayal etmek isterim. Bilinmezlikleri kurcalamayan sonuç alamaz-

sınız, sorduğunuza pişman olmakla kalırsınız.) Hani en son bir dolunay olmuştu ya. (Olmuş muydu diye aklınızdan geçirebilirsiniz. Olduğuna da hükmedebilirsiniz.) İşte bir kayık varmış kıyıda. (Evet, çözdünüz artık değil mi, hangi kıyıda diye bir soru yok.) İşte kızıyla beraber gitmişler, kıyıda fotoğraf çekirtmeye, dolunayda. Bu kadın kayığa binmiş. Kızı da annesinin fotoğraflarını çekmeye başlamış ay ışığında. Son modelmiş telefonu da kızın, acayip güzel çekiyormuş gece ışığında bile. Her neyse işte. Kız, fotoğrafa odaklanmış, şöyle dur, böyle dur diyerek poz verdirirken bir bakmış annesi yok. Düşünebiliyor musun? (Hayır düşünemiyoruz.) Anne kadrajda yok, bir anda. Kadın kayıkla açılıp gitmesin mi? Resmen denizde kaybolup gitmiş.

Kız, hemen jandarmaya koşmuş. Askeri botlar filan, alarma geçmiş jandarma. Bütün gece aramışlar yok, yok! Kadın kaybolmuş. Şaka gibi değil mi? Ara ara bulamamışlar. Neyse işte kadıncağızı anca sabaha karşı bir adada bitap vaziyette bulmuşlar. Ay bunu Yılmaz abi bir anlatıyor yerlere yatarsın. Gece boyu açık denizde bir kayıkla düşünebiliyor musun diyordu bir daha. Gülmekten yerlere yattık diyordu, yine gülmekten katılarak.

Sonunda hayran olmaktan başka çare bırakmadı bana. Bunca benzemez hikâyeyi birbirine düğümlemek kesinlikle bir başarıydı. Bir an olsun boşluk bırakmaksızın. Sanki konuşmasa nefessiz kalıp birkaç saniye içinde ölecekmişçesine yaşama sevinciyle anlatmak, hayran olunmayacak şey mi? Ama ben dikkat ederseniz mevzuya bir giriş yaptım, öyle ortalık yerden onu diyordum diye başlamadım, bakınız ilk paragrafa. Bir başladı anlatmaya dedim ya, araya başka cümleler girince onu diyordum, diye başa dönme gereği hissettim.

Şimdi o baştaki cümleye dönüp oradan devam edeceğim. En azından niyetim o ama kelimelerin gemisinin hangi kıyıya yanaşacağı, hangi kıyıda demir atacağı belli olmuyor ki. Kelime bu, dümeni sizin elinizde sanırsınız, değil. Dümen, denizin elindedir. Hani belki bazı güneşli günlerde deniz kendini pırıltının koynuna bırakıp sarhoş olmuşken, belki o zamanlarda kelimeleri istediğimiz kıyılara yanaştırmak, istediğimiz kadar kalmak mümkün olabilir.

Bir âdemoğludur anlatmaya başlayan. O, işte en başta sözünü ettiğim. Bir anlatmaya başladı deyince öyle gündelik bir hikâye filan sandınız belki, değil. ~~Murak~~ ~~bir hikâye~~ ~~de değil~~ Ama pek maceralı.

Anlatmasının ne kadar sürdüğünü tam olarak söyleyemesem de ve söyleyenlere de karşı olduğumu yukarıda ayrıntılı biçimde ifade etmiş olsam da yaklaşık bir zaman vereceğim size. O kadar da acımasız değilim. Yaklaşık üç ay. Üç ay anlattı bu âdemoğlu.

Anlatmaya başladı dediysem sahiden anlatmaya başladı. Eliyle, bıyıklarıyla ki hayli gür bıyıkları vardı. Sık sık eli bıyıklarına gider, sıvazlardı bıyıklarını. Bunu da nasıl desem ki pek zarif, pek dervişçe yapardı. Bıyıkları güzeldi hakkını yemeyelim ki ben bıyıktan öyle pek de... Neyse. Elleri dedim, şimdi merak etmişsinizdir elleri nasıldı diye, güzeldi. Kemikli, iri ve biçimli. Tek kusuru tırnaklarıydı, iri tırnakları vardı. Geniş, iri tırnakları sevmem ben, dar yollu ufak tırnakları severim.

Kadında da erkekte de önce ele, sonra tırnağa bakarım, hem de bir iyice bakarım. El mühim mesele. Bir şairin iki dizesi vardı:

*Ellerin, ellerin ve parmakların
Bir nar çiçeğini eziyor gibi.*

Siz şimdi aratır bulursunuz, yeterince meraklı olanlarınız tabii. Aratır bulur, sonra da oradan da bir yere varmaya çalışırsınız. Şıp diye her şeyi anlayıverecek sanması da en büyük yanılığı insanın. Yahu yosunlar bile karmakarışık salınıyorlar denizin dibinde, insan denen canlının nesini şıp diye anlayacaksınız? Gözünden anlarım ben adamı, derler ya bir de, o gözün ardındaki karmakarışık sinirleri, duyguları, düşünceleri nasıl anlayacaksınız?

El diyordum değil mi en son, evet, elini anlattım işte. Yüzünde de hafif muzip, tatlı bir ifade. Şimdi bu ifadeyi anlatmak... işte burası. Birini bir başkasına anlatırken bizi neyin çektiğini değil de kenarındakileri anlatıyoruz sanki. Bizi neyin çektiğini anlatmak mümkün mü? En bulanık kısım bu. Bir yüzde bizi çekenin ne olduğu, bir bedende, bir konuşmada, bir susuşta. Hani her şey kısacık saniyeler içinde olup bitiyormuş ya. Onca kısa bir zamanda neye nasıl karar veriyoruz da evet ya da hayır diyoruz. Sonra da işte kıymeti olmayan ayrıntıları anlatıp kendimizi avutuyoruz. Avutayım o halde biraz ben de kendimi, benim de hakkım değil mi avunmak?

Bu âdemoğlu masaya dirseğini dayayıp bir başladı anlatmaya. Rakılar doldu boşaldı, tabaklar gitti geldi. Küllükler doldu taşı.

Yolluklar söylendi, cilalar yapıldı. O dirsek o masadan üç ay kalkmadı. Benim de ne dinleyesim varmış ama. Üç ayda üç asırlık yol yürümüş gibi yoruludum. Üç ayda üç asırlık sevinci tatmış gibi üç ayda üç asırlık acıyla. Bazı kelimelerin içinde ucu kalbimize değen dikenli teller var, onlara denk gelince susmalı. Bazı cümlelerde de öyle. Ben işte o dikenli tele gelince kesiveriyorum cümleyi de kelimeyi de orta yerinden. Saygısızlık, kuralsızlık filan saymayın ne olur, bir an olsun durmalı insan. Kelimelerin bizi durdurduğu yeri zorlamak herkesin harcı değil. En azından benim öyle bir gücüm yok. Nefesim kesiliyor ve bir an olsun durmak geliyor içimden.

Sabırsızlıkla yahu ne anlattı bu âdemoğlu diyorsunuz, haklısınız ama ne anlattığını anlatmadan önce nasıl anlattığını bir ufak tarife yelteneceğim izninizle. Bıyıklarını sıvazlayarak, bir gülüşle kelimeleri iki yana ayırıp ortasından o uzun boyuyla geçerek anlattı. Cümleleri duvar dibine dizip nişan alarak tek tek hepsinin yüreğini ağzına getirerek sonra da tüfeğini indirerek anlattı. Gündüzü de geceye ekleyerek anlattı. İnsan, dünya boşluğunda ne çok anlam yaratabiliyormuş, dedirterek anlattı. Bütün gülümsemelerini ikiye böldü, bir yarısını hep bana uzatarak anlattı. Hayret gemisinde hayale yelken açarak anlattı. Bütün anlattıkları asfalt yolun sıcağında dalgalanırken ormanın serinliğini hatırlatan bakışlarıyla anlattı. O kapkara gözleri kâh açılarak kâh bir gülümsemenin ışı-ğıyla kısılarak. O gözlerin öyle kahkahayla birden parlaması hele o parlayışın içindeki korların gorkemi.

Ben işte ona baka baka dinlemenin zevkinde bir soba başına kıvrıldım. Gözlerimi bir an olsun yüzünden ayırmadan. O anlattı gün ağarana dek. Üç ay gün ağarana dek anlattı. Demek ne birikmiş içinde hikâyeler. Bu âdemoğlu nasıl anlattı desem ki ben size, çaya bakarak anlattı, kahve fincanını kavrayarak anlattı, doğrama tahtasında soğanları ufacık doğrarken anlattı, menemene ekmeğini banarken anlattı. Sigarasını yakarken anlattı, söndürürken anlattı. Bir bira daha içelim derken anlattı, buzdolabının kapısını açarken anlattı. Gecenin üçünde, sabahın beşinde, günün en kızgın yerinde, rüyadan uykuya, uykudan rüyaya geçerken anlattı. Kitabın sayfalarını çevirirken anlattı. Bana bakarak anlattı, utanarak anlattı, kıvrınarak anlattı, gülmekle anlattı, kahkahalarla anlattı.

Anlatırken bir harfi hep eksik bıraktı. O harf ki onun diliyle dişi arasında bir sese dönüşürken hep rüzgâra kapılmış gibi uçan ve yerinde titrek bir boşluk bırakan. O boşlukla kelimeleri, yalnız onun oluyordu. O boşluk ki ona ait kelime bahçesini çitle çeviriyor, diğerlerinden ayırıyor, gübreleyip suluyor, kimsenin bahçesine benzemez kılıyordu. Diyeceksiniz ki bu ne mene bir boşluk ki bunca şeyi yapmaya kadir böyle? O zaman ben de size derim ki işte asıl mesele o! Varlığıyla değil, yokluğuyla kendini var edendir içimizde yerini sağlamlaştıran.

Sen dedi, duran zamanı tekrar harekete geçirdin bana. Sen, dedi ellerimi tuttu. Gözlerimin ta içine, ardındakileri görebiliyormuş gibi baktı ve dedi ki. Sen, dedi benim için. Sabah ezanları girdi arasına kelimelerin. Kilise çanları girdi. Gülümsedi. Sen, dedi benim için duran zamanı yeniden işletensin. Bunu demesi bir uzun sürdü. Tanımadığım halde görmüş gibi olduğum yüzler, yaşamadığım halde yaşamış gibi olduğum zamanlar, gitmiş gibi olduğum şehirler, uzun uzun bakmış gibi olduğum yücesi karlı dağlar ve daha neler, daha kimler dolanıp geldiler içimizdeki zamana, ağızımızdaki kelimelere karıştılar.

Sonra avcuma bir köstekli saat koydu. Bak, dedi, bu senin. Bak, dedi, tam dördü üç geçede durmuş. Dedemin saati. Öldüğünde saat dördü üç geçiyormuş. Annem öyle söyledi. Saatini bana verirken. Dördü üç geçede durdurdum saatini ben de. Aradan kaç yıl geçti, hâlâ öylece dördü üç geçede durur. Benim için o ölünce durdu saat. Sen işte, dedi, dedemle ölen zamanı yeniden. O yüzden al bu saati ve kur, çalıştır ölü zamanı.

Aldım o saati ben de dediği gibi yaptım. Çalıştırıp koydum baş ucumuza. Tıkır tıkır duydum sesini, onun nefesi yanımdayken. O andan sonra sustu, anlatmadı bir şey. İçindeki hikâyelerin ağırlığından kurtulmanın verdiği rahatlıkla bir derin nefes aldı, döndü bana daha önce bakmadığı gibi bir uzun baktı. Bütün bakmalarını yavaşça söker gibi baktı. Kelimelerini heybesine toplar gibi, bir uzun yola çıkacak gibi. Yanıma uzandı. Bir uzun yola uzanır gibi. Rüyalarımızda başka sokaklara sapacakmışız gibi. Uyuduk.

Sonra birden gecenin bir vakti gözlerimi açtım. Karanlıktı her yer. Kimse yoktu yanımda. Cep telefonuma uzandım, saate baktım. Tamı tamına dördü üç geçiyordu. Titrledim. Sonra ışığı yakıp

baş ucuma baktım. Komodinin üstünde duruyordu köstekli saat. Elime aldım, dördü üç geçiyordu. Daha da korktum. Kalkıp oturdum yatağın içinde. Epey bir oturdum öyle. Bir köstekli saate, bir yanıma baktım. Neredeydi? Rüya mı görmüştüm, üç saniyeyi üç ay mı sanmıştım?

Anlattıklarını düşündüm sonraki tökezleyen günler ve geceler boyunca. Hikâyeler arasındaki yüzleri seçmeye, gerçeğe iğnelemeye uğraştım, olmadı. Hiçbir yüz, hiçbir ses el uzatmıyordu bana. Anlattığı hikâyeler bir toz bulutu gibi sarmıştı hayatımı ve ben önümü göremiyor, genzimi yakan boşluğun anbean kalbime aktığını hissediyordum.

Gerçeği aklımın şirazesiyle tarttım bir daha. Bir yere varmak mümkün olmadı. Yürüdüğü yolları yürüdüm yeniden. Boşalttığı rakıları doldurdum yeniden. Sıra sıra dizdiği bira şişelerini dizip nişan aldım yeniden. Sokaklardan merdivenlere, vapurlardan limanlara dolandım durdum. Tek bir iz yoktu. Yer yarılmıştı da içine girmişti. Aklımdan yana iyice şüpheye düştü yanımda kim varsa. Aradığınız numara kullanım dışıdır, diyordu bir kadın durmaksızın. Artık günün her saati, kullanım dışıydı benim için.

Gün doğarken sustum, gün batarken. Gün ortasında, vakitli vakitsiz. Bir uzun sustum. Öyle bir uzun ki hikâyelere inancımı yitirdim. Öyle bir sustum ki kelimelerin urganıyla can verdiğimi yavaş yavaş sezerek.

Derken konuşmaya başladım. Anlattım o gördüğüm uzun hikâyeyi. Kime anlattıysam bir uzun baktı yüzüme. Anlat, dediler, açılırsın. Anlattım, açılmadım. Açılmadıkça bir daha bir daha anlattım. Telefonda anlattım, yemek masasında anlattım, yüzdüm geldim bir sahilde, gün ortasında, bira bardağına baka baka anlattım. Sayıklar gibi anlattım, uyanır gibi anlattım. Katlayıp bir dolaba tıkacakmış gibi anlattım. Başladığına da bittiğine de inanamayarak anlattım. Bir zamandan düşmüş gibi anlattım. Dünya boşluğunda bizi tutan bir elin varlığına inanarak anlattım. Anlatmanın bu dünyanın merkezine giden yolu aydınlatacağına inanarak anlattım. Anlattığıma kendim de inanmayana dek anlattım.

Sonra anlatmayı da bıraktım, bir daha sustum. Peki ya bu ne, diyordum içimden öyleyse. Bu saat? Nereden geldi? Bir rüyadan

düşecek değildi ya. İşte elimde tutuyordum, metalin soğuğunu hissediyordum, açıp bakıyordum dördü üç geçeyi görüyordum.

Yokuş aşağı indim durdum aylar boyunca. Anlattıklarını içimden başa sardım. Başa sardım durdum. Gittim geldim saate baktım. Kaç ay geçti öyle anlamadım. Bazı sesleri duymadım bir süre. Bazılarını duydum anlamadım. Bazı sokaklarda tek başıma oturup dümdüz taş bir duvara baktım.

Sonra, bitti, dedim. İçimden akan zamandan ayağımı kaldırıp banyo küvetinden çıkar gibi çıktım. Herkesin yaşadığı o zamana geçtim. Bir ferahlık yayıldı içime.

Zamansız bir zamanı vurup duran o saati aldım elime. Düşseyse bu saat, gerçekliğe sızmamalı, dedim, o halde. O, bu evde durdukça ben Araf'ta kalacağım düşle gerçek arasında. O halde, dedim, o da olmasın bu evde. Bir gece ansızın, beni bulan o âdemoğlu bir gece ansızın gittiyse benden, ben de bir gece ansızın kurtulmalıyım o saatten. Saat dördü üç geçeye ayarladım kendimi. Bir taksiye atladım, tam o en yosunlu yerinde Boğaz'ın durdum. Yelkovan tam dördü üç geçeye adım attığında elimdeki saati fırlattım Boğaz'ın rüyasına. İşte o zaman iki ayağım buluştu gerçekliğin toprağında. Boğaz rüzgârı doldu içime.

Damat Halayı

Hoş bulduk. Hoş filan bulduğum yok halbuki. Hoş bulmadım, ayakkabılar ayağımdan çıkacak gibi. O kadar kilo verince ayak ne yapsın. Hoş geldin Bahri abi. Hoş geldin Bahri abiymiş. Neyim hoş gelmiş benim. Gelebilmiş miyim bir sorun bakalım.

Bu uğultunun içinde ben nasıl onca saat. İrfan abilerin masaya oturacağız canım biz. Cavidan çekiyor kolumdan. Oturuyoruz. Gelip sarılıyor İrfan. Severim İrfan'ı. Severim de. Abi vallahi çok iyi görünüyorsun, çok sevindim. Yapma be oğlum, sen bari yapma. Parfümü de sanki... Benim de var mıydı bundan? Karısı, İrfan'la sarılırken baştan ayağa beni süzdürüyor. Sen bu hallere düşecek adam mıydın Bahri abi demiştir. Değildim.

Cavidan eğiliyor kulağıma, bir bardak su iç diyor, önümdeki kadehi işaret ediyor. Suyun da böyle kadehte ikramı, ne manasız hareketlerimiz var bizim. Şimdi desem ki Cavidan bir duble olsun. Bu gecelik? Hı? desem. Gülümseyecek, o canım dudakları aralacak, içine içine konuşarak Bahri'cim ne konuştuk gelmeden, diyecek. Sonra yüz hatları kasılacak. Bütün gece gözü üstümde olacak. Cavidan. Canım.

Amca, beni tanımadın mı diyor genç bir kız. Dikiliyor önümde, Ben Zeynep diyor, Tufan'ın kızı. Otursana çocuğum, diyor Cavidan, kalkıp öpüştükten sonra. Yanıma oturuyor kız. Yahu sen ufacıktın, diyor Cavidan, koca kız olmuştun. Bakıyorum boş gözlerle. Pırıl pırıl kırmızı bir elbise giymiş, gözler yıldız dolu. Benim gözlerim sisle kaplamışsın gibi. Sabah aynaya bakınca. Neyse ben gideyim diyor kız. Derim kemiklerime yapışmış. Çok selam söyle, diyor, annene, Cavidan. Baş üstüne, diyor kız, gelirken yaptığı gibi elimi öpüyor yine. Benim, Bahri'nin. Ben buna müsaade ediyorum, kimselere el öptürmeyen ben. Eskiden defterimizi kitabımızı kapladığımız bir kalın naylon vardı. Kitabın defterin üstünde ne varsa sise boğulmuş gibi. Sevmezdim o kabı hiç. İşte şimdi benim gözlerim de o naylonla kaplanmış. O naylon kaplı olan Bahri'nin halası.

Tufan ne zaman öldüydü, diyorum Cavidan'a dönüp. Beş... Yok yok ne beşi altı yıl oldu. Kızı nasıl da büyümüş değil mi? Canım bir sigara çekiyor. En son Tufan'ın cenazesinde. Namazı kılındıktan sonra. Kalabalığın en arkasında birlikte yürüyorduk Mehmet'le. Elindeki sigarayı uzatmıştı da iki fırt al abi, demişti.

Ah Tufan, ah ciğerimin köşesi! Keşan'da askerliğimi yaparken ziyaretime gelmişti. İki paket sigara, bir de tahin helvası kestirmişti. O helvanın kokusu. Ne güzel olurdu eskiden tahin helvası. Şimdi sofraya gelip gidiyor, sararmış koca karılara benziyor. Hoş benzemese ne olacak, bana yasak. Cavidan bir dilim ekmek uzatıyor tabağıma, kızarmış diyor. Çatalıyla peyniri işaret ediyor. Gözleriyle işaret ediyor bir de, ye diye. Paranın para zamanı elli lira harçlık vermişti. O pardösüsü nasıl yakışmıştı, boylu posluydu. Herkes dönüp bakmıştı da göğsüm kabarmıştı. Mülkiye mezunu demiştim. Fiyakalı adamdı vesselam. Ama erken gitti, çok erken. İnsanı, neyin çökerteceği belli olmuyor işte. Kim derdi ki o dağ gibi adam.

Cavidan'ın ruju da epey. Bazen sırf benim moralimi yükseltmek için de olsa. Bunlara canım fena sıkılıyor. Demek ki... Ayp değil mi onca şeyden sonra bunu ona yakıştırmam. Yine de bu rujun kırmızısı biraz fazla değil mi? Karda yürürdük biz. İlk tanıştığımızdaki gibi. Ne zaman kar yağsa çıkar yürürdük. Hep yürüyeceğini sanmakla insan. Ya öyle gülümsemesi, masalara uzaktan el sallaması, her gelenle içten içten sarılıp öpüşmesi. İşte insan sonuçta. Ne olacak ne bekleyeceksin.

Sana âşık olmadım ben, seni sevdim dedim diye üç gün konuşmadıydı Cavidan. Herkes ıkkılığı sevir. Âşık olmak için bir şey lazım değil Cavidan, demiştim, ama sevmek için sabır ve emek lazım. Yine de alınmıştı. Elimde olmayan için bana alındı. Elimde olan için takdir etmedi. Emek verdin, sabır gösterdin demedi. Her şey her zaman ilkel. Çocuk kalmak istiyoruz, her şeyi duygular yönetsin, hem de her zaman. Garson tepemde dikilmiş, ne içersiniz diye soruyor. Cavidan'a bakıyorum, beyefendi maden suyu alacak, diyor, ben de diye gülümsüyör.

Nasıl geliyorsa öyle yaşayalım gitsin. Duygularımızla davranalım, canımız istiyorsa bir kadını yatağa atalım. Canımız istiyorsa boğazını keselim. Canımız istiyorsa evden dışarı adım attırmayalım. Dünya bir başka dünyanın metaforu mu, diye sormuştu bir adam

bir filmde, dünya başka bir dünyanın cehennemi olmasın. Ya da olsun, olsun da bir umudumuz olsun. Belki de önceden yaşadık, insan gibi yaşadık da şimdi bedelini ödüyoruz diyelim.

Omzumu dürtüyor biri, Vedat mı bu? Amca, diyor, gelini dansa kaldıracaksın. Cavidan hemen kalkıp koluma giriyor. Sahneye çıktıkça çın çın uğuldayan bir müzik. Ben niye dansa kaldırıyorum gelini anlamadım. Benden büyük Halit amcaları var, o kalksa ya. Moral olsun demiştir işgüzarın biri. İşgüzarlar yüzünden bu halde değil mi memleket? Biri ille öne atılacak, kendini gösterecek. Aman ne iyi düşündün olacak. Gelinle dans edince kendimi çok iyi hissedeceğim. Ahmaklar. Bana bakıp iyi olduğunuza şükredeceksiniz değil mi, sonra da. Bu ayakkabılar çıkacak ayağımdan.

Çaktırmadan nasıl da bakıyorlar bana. Bakalım kendi gözümüzle görelim de görmeyenlere anlatırız diyerek. Bakın bakın, iyi bakın. Bahri'cim sen her şeyi tek başına düzeltebileceğini sanıyorsun, demişti son kez görüştüğümüzde Tufan. Sonra da yav boş ver artık, neyi kurtaracaksın? Bu memleket kurtulmaz. Kendimizi zor kurtardık. Geçti o idealler devri, demişti de nasıl üzöldüydüm Tufan da pes etmiş diye. Haklıymış, ne yapsın pes etmesin de! Şimdi beni de Tufan gibi. Belki işte benim Cavidan'a sorduğum gibi karısının kulağına eğilip kaç yıl oldu Bahri abi öleli diyecek biri.

Elleri nasıl sıcak gelinin. Hayata bak. O âna dönecek olsam. Amca. Ah o âna dönsem. Amca. Ne var? Fotoğraf çekilecek, şu tarafa bakın. Ne mutlu gelinle damada. Ne de güzel evlendiler. Otuz iki dişinizi göstererek gülümseyin, şahane çıktınız. Yalnız kendinizin güzel çıktığı fotoğrafları alın sonra da. Önemli olan sizsiniz, kimin evlendiğinin, kimin dünya değiştirdiğinin bir önemi yok. Güzel çıktınız mı tamam. Siz bunu hak ediyorsunuz. Siz bütün güzellikleri hak ediyorsunuz. Hem de hiçbir şey yapmadan. Hiçbir meziyetiniz olmadan, hiçbir çaba harcamadan, siz değerlisiniz. Neden? Gereksiz sorularla vakit kaybetmeye lüzum yok, sıradaki düğüne yetişmelisiniz. Çok meşgulsünüz. Ne giyeceksiniz? Saçınız nasıl olacak? Bunlar hiç kolay işler değil, evet, doğru siz bunu hak ediyorsunuz.

Oturmam lazım benim. Bayılacak kadar yorgunum. Cavidan koşup geliyor. Saçlarını da nasıl güzel yaptırmış. Şimdi benden sonra da. Desem ki Ne diyeceğim Benden sonra Cavidan. Herkes

nasıl yakıştırdıydı bizi. Türkan Şoray gibi kadın, dediği Lütfi, deliye dönmüş o gece tek kelime etmemiştim. Sana ne ulan benim karımın kime benzediğinden pezevenk, diyesim vardı oysa. İşte orada, gelmişler maaile. Yanaşıyorlar. İti an, çomağı hazırla. Tabii. Bana mı bakıyor o karısı olacak bidon. Bak bak nasıl da fısır fısır konuşup bana. Ama Cavidan yeter bu kadarı da. Tamam canım oturuyoruz.

Kimsenin umurunda değilim. Ben işte karlar üstünde yürüyorum. Yanımda da Cavidan. Karlı bir gündü ona rastladığım. Dün gibi. Bazı zamanların takvim kayıp giderken orada öylece donup kalması. Bir kadeh olsun? Olmaz canım. Lütfen ama. Abi sen çok düşünüyorsun, diyordu Bekir. Rus hatunlar gelmiş Kör Eyüp'ün pavyona. He de gidelim gözünü seveyim, bir kere de he de! He demedim. Cavidan'ın hatırına değil. Öyle sandılar. İçim çekmez benim öyle şeyleri. O kadınların o halini görerek. Çok düşünüyor-sun abi sen. Bir kere de yahu acaba biz az düşünüyor olabilir miyiz demediler, demeyecekler. Az düşünerek çok yaşayacaklar. Gevrek gevrek kakhaha atarak nasıl da. Kadını da usta diye kaydetmiş telefonuna, onu anlatıp da. Ne yapayım abi, benimkinin gözü hep telefonumda, olur da onun yanında çalırır diye tuttum usta diye kaydettim. Nasıl akıl ama? Aman maşallah zehir gibi! Kendini akıllı sanması da yok mu! Güldükçe de sararmış dişleri, o sarı sarı da bıyıkları. Ulan seni kim ne yapsın pis herif.

Müziğin sesini açmayın, telefonda uzun konuşmayın, gereksizse söndürün tabelaları arasında hazır olda geçti ömrümüz. Sandık ki kurallara uyarsak dünya da insanlık da düzelecek. Sonra bir baktık kırmızı ışıktaki duran yalnız biziz. Hüseyin'in bacağı kırıldığında, hastanede sürahiyi kırmıştım da elimi çarpıp. Koşup hemen aynı-sından almıştım, devlet malına zarar verdim diye. Ne yapıyor bu, der gibi bakmışlardı. O sevimsiz karısı, oğlu, kardeşi, hepsi. Bu herif de amma enayiymiş der gibi.

Enayisin Bahri. Bu dünyanın enayisi sensin. Böyle diyecekler işte arkandan. Hakkınızı helal ediyor musunuz diye sorunca hoca, helal olsun diyecekler, içlerinden de enayinin biriydi diyecekler. Eve vaktinde yetişsek de maçı kaçırmamak diyecekler. O ürkütücü sesler cami avlusunda çınlarken bir anlığına titreyecek, sonra hemen daha da fazla titremekten korkup kamalardan yükselen

gurultuya kulak kesilecekler. Kıymalı pideden iri lokmalar koparıp çiğnerken ayranlarını yudumlayacaklar. Bahri abi de öldü gitti diyecekler.

Gülümseyerek gelen bu kadın da kim? Hatice Hanım bu yahu. Hatırımda kaldığından daha güzel. Anlattıklarını duymuyorum, hararetle, arada gülümseyerek, arada bakışlarını Cavidan'a kaydırarak konuşuyor. Bana da her şey normalmiş gibi bakıyor, hiç gapipsemeden. Ama yine de anlıyorum işte gözünün ucundan kaçıyor o şüphe huzmesi, o merhametle gereksiz yere dolu bakış. Dişlerinin beyazlığı, kırmızı dudakları nasıl da taze. Resmen gençleşmiş kadın, kocasının ölümü yaramış. Ne kıskanç adamdı rahmetli de ama, Cavidan gelip anlatırdı hep. Tek başına ekmek almaya bile bırakmıyormuş kadını diye. Şimdi Cavidan da mı böyle daha da parıldayacak, yani Hatice Hanım gibi mi?

Mamak'ta yattıktan sonra iflah olmadı demişti dayım Tufan için. Bitirdiler çocuğu. Kefenle öyle toprağa atıp. Kefenin içinde öylece. Şu kalabalığa bak. Herkes çaktırmadan nasıl da bakıyor arada bizim masaya. Gürültüden ağız diyeni kulak işitmiyor. İrfan sandalyesini bana doğru yanaştırıyor. Abi sen Aymanlar'ın işini ne yaptın diyor, bağıra bağıra. Her şey normalmiş gibi davranmaya çalışıyor. Benim işle ilgilenecek halim mi kalmış? Kabası bitti, içine geçildi, bizim oğlan hallediyor diyorum. Kan tutar beni. Bir bayram yemeğinde kan bile aldıramaz Bahri, düşer bayılır, demişti Cavidan. Ne gereği var olur olmaz şeyleri milletin içinde. Sen de bu alınganlığı bırak. Uğultudan beynim zonkluyor. Senin oğlanların maşallahları var, hallederler tabii diyor, ne diyeceğini bilmez halde. Bir yudum alıyor rakısından. Konuşuyor, duymuyorum artık başımı sallıyorum. Anlıyor dinlemediğimi, nasıl da ürkek bakıyor. İrfan candır aslında, iyi çocuktur. Bir kadeh olsun.

Ah Süreyya. Bir kez daha görebilseydim. Cavidan'dan sonra ilk defa. Bir kerede. Olacak iş değildi. Nesine vuruldum onu da çözemedim. Çözsem neye yarar sanki? Tam direksiyonu sağa kırmışken, az önce yaşamışım gibi canlı hâlâ. Gülerek başını arabadan içeri uzatıyor. Merhaba. Günler, aylar süren bir merhaba. Bembeyaz bir kadın. Camdan içeri bir baş uzanıyor. Kumral, gür saçlar arasından bembeyaz bir yüz, ıslıl ıslıl masmavi gözler ve sarhoş eden bir ses. Merhaba.

İyi misin, diyor Cavidan, uzunca bakıyor. Elimi tutup sıkıyor. Bir tek o ânı bin kere. Sonrasını ne çok hayal ettim. O saçların arasına yüzümü gömdüğümü, o nefesle ısındığımı, o sese sarılıp uyduğumu. O kadar çok. Etrafımda ustalar, işçiler koşuşturup dururken. Beton bloklar tepemden aşağı inerken. Çaya şeker atıp karıştırırken. Hani senin o arkadaşın diyecek olduydum Hülya'ya bir kere. Kendimi rezil edecek değildim ya. Keşke etseymişim. Olmadım da ne oldu? Oğlum kurallar yıkılmak içindir, derdi o artiz Nuri. Saatlerce aynanın önünde saçıyla uğraşır, ıslık çalarak çıkardı yurttan. Akşama beni beklemeyin derdi. Gecenin köründe de gelse bekçinin ağzından girer burnundan çıkar yurda aldırırdı kendini. Hep neşeliydi. Kurallara uyarsan asla özgür olamazsın, derdi, haksız değilmiş. Tuzu uzatır mısın, diyor Cavidan. Uzattıyorum.

Kirpikleri de rimelden yapış yapış. Halbuki Cavidan hiç öyle makyajı abartmazdı, bugün böyle. Sönük gözlerime fer gelsin diye uğraşıp duran Cavidan'ıma desem ki a canım vazgeç harap etme kendini. Yaşayıp gidersin, bırak işte beni. Desem ne der acep? Kaşlarını çatar. Gözleri dolar hemen. O kalın etli dudakları. Gördüğümde vurulduğum. Sonra ne zaman yüzüne baksam hep ne iyi ettim de evlendim bu kadınla dedğim. Yüzü hiç bozulmadı. Hele o dudaklar, yirmisinde nasılsa vallahi de aynı. Bir kadeh, yalnızca bir. Kaşlarını çatar, ama canım ne konuştuk biz, diye başlar. Karların içinde nasıl da. Gözlerim doluyor. Böyle olmaz. Olmasın istiyorum. Canım öyle sıkılıyor, öyle sıkılıyor ki bütün masaları devirmek, rezalet çıkarmak geliyor içimden.

Şu sarışın uzun saçlı kadın da kim acep. Cavidan kesin bilir ama sormayacağım. Üniversitede, daha birinci sınıftaydım tabii ya. Bir kızın peşine düşüp saatlerce nasıl yürümüştüm. Saçları aynı o işte, aynı onunki gibi dümdüz, saman sarısı. Gençlik işte. Kızılay'dan Ulus'a kadar yürüdüydüm kızın peşi sıra, ne hülyalarla. Sonra da yurdun yatakhaneğinde, bire bin katarak nasıl da anlatmışım. Ulan ben de az dubaracı değilmişim. Ne oldu niye gülüyorsun, diyor Cavidan. Hiç diyorum. O da gülümsüyor hafiften. Anlat demiyor ama. Üstelemez. Onun en çok bu yanını sevmedim mi zaten. Uzanıp elini sıkıyorum, sımsıcak elleri. Nasıl da çiçek gibi açılıyor yüzü. Ah canım. Ah güzelsin. Kızın döşüp döşüp bana baktığı yalanını

da nasıl uydurmuştum, o da yetmezmiş gibi bir de göz kırptı diye iyice atmıştım. E oğlum enayi misin, ne diye bıraktın o zaman peşini, demişti o fırlama Necati de. Aklınca beni faka bastıracak. Nasıl yapıştırmıştım cevabı hiç sektirmeden: Yüzünü beğenmedim oğlum, koca bir burnu vardı Laz burnu gibi deyivermiştim. Halbuki yüzünü görmemiştim bile.

Bahri'cim alkışlasana diyor Cavidan dürtüp, alkışlayalım. Gü-lümse diyor fısıltıyla. Onu da beklemeyin artık. Naylonlu gözlerle gülümseyemem. Bu gürültü, bu patlama, bu sesin birden gümbür gümbür. Biz ne diye geldik buraya? Biz gelmesek ne olurdu? Hadi canım açılırsın, dedi tutturdu Cavidan. Yavrum benim açılmam mümkün mü artık? Hiçbiriniz de inanmıyorsunuz açılacağıma. Kapanıyorum gitgide. Bütün organlarım kapanıyor görüyorsunuz ve gördüğümü de görüyorsunuz. Yine de beni aptal yerine koyup hâlâ numara yapıyorsunuz, beni de numara yapmaya mecbur ediyorsunuz. Sıkıldım bunlardan.

Yesene, diye işaret ediyor Cavidan. Başımı kaldırıyorum göz-lerimi kapatıp. Neyi yiyeyim Allah aşkına! Bulaş bulaş bir Rus salatası, suyu diğer mezelere karışmış acılı ezme, üstü kurumuş peynir, iki dilim domates. Neyini yiyeyim bunun ben, hem iştahım mı var da yiyeyim?

Dönüyorlar sahnede, bakıyorum ben. Bakıyorum da görmü-yorum. Yerlere kadar tuvaletler, kabarık saçlar, parfüm kokuları, kırmızı rujlar, sırtlar, kollar, papyonlar, altınlar, paralar, yaş pasta-lar. Ah Cavidan, ne diye geldik buraya? Senin gibisi yok Bahri. Biri senden söz edecek olsa içim ısıyor. Benim kocam o, diyorum.

Gelinle damat masamıza geliyorlar. Cavidan alelacele çan-tasından bir bilezik çıkarıp avcuma koyuyor. Kırmızı kurdele uzanıyor bilezikten. Bülent doğduğunda bir bilezik takmıştım Cavidan'a. Hastane odasında, ondan da böyle kırmızı bir kurdele. Hastanede ne kadar beklemiştim. Yağmur yağıp durmuştu, açık camdan toprağın kokusu. Saatler geçmek bilmemişti. Engin'de öyle heyecanlanmadım ama. Demek her şeyin ilki. Cavidan sev-giyle bakıyor gelinle damada. O adam da gelmiş midir, burada mıdır şimdi? Cavidan'ın teyze oğlu.

Takin, hadi bakalım saymayı unutmayın. Çeyrekler, yarım-lar aman ha karışmasın. Ne talep ettik bir filanca oğluna sorusu,

dur bakayım deftere yazmıştım deyip hemen cevaplansın. Bunun dışında kalemle bir araya gelmesin eliniz. İki satır yazmayın, iki satır okumayın. Hiç kullanılmadan teslim edin beyninizi, indirim alırsınız, kullanılmamıştır indirimi. Ne çok insan indirim hakkı kazanacak. Böylece bu dünyada olduğu gibi öbür dünyada da rahat edecek. Niye böylesiniz ey insanlar, niye bayağılığa düşkünsünüz? Neden adam olmak bunca zor, neden bunca gevşek, neden bunca tembel. Daha fazla dayanamayacağım. Niye iyi aile çocuğu oldum ben, neden kurallara uydum, neden her yere zamanında gittim, neden taşkınlık yapam olmadım, neden?

Karlı bir günde yürümüştük Cavidan'la. İlk buluşmamızda. Ayaklarımız buz tutmuştu. Bir başlangıcın üzerinde yürümek ne güzeldi. Cavidan su dolduruyor bardağıma. Cavidan'ın da gönlü varmış galiba, diye fısıldıyor ablam anneme, teyzesinin oğluymuş adam. Mutfakta, benim duyduğumdan habersiz. Babası vermek istememiş. Fransa'ya kız vermem ben demiş. Benim aslan gibi oğlum dururken başkasına kız mı verilir, diyor annem.

Biz kalkıyoruz, diyor İrfan. Abi size bir akşam gelmek istiyoruz ama rahatsız da... Ne rahatsızlığı olur mu hiç diyor Cavidan, olur mu İrfan abi diyor. Ne zaman isterseniz. Bahri'nin bazı günler... hastanede... işimiz uzun sürebiliyor. O günlerde yorgun oluyor, erken uyuyor. Tabii tabii, diyor İrfan. Haberleşiriz ben size... İrfan'ın eşi elini uzatıyor bana. Allah'ın izniyle iyi olacaksınız ben inanıyorum, diyor. Senin inancına bağlı zaten her şey. İrfan elimi avcuna alıyor, sol eliyle hafif hafif vuruyor elime, dostça. Yapabileceğimiz bir şey olursa bak abi, sakın çekinmeyin, yenge bak Allah aşkına.

Kimsenin yapabileceği bir şey yok İrfan. Son gördüğümde, diye kuracağınız cümleleri hazırlayın. Bana dönüp demişti ki diye başlayan. Gözlerinizi de yere indirin, bana demişti ki diye başlayan demediklerimi, Tanrı kelamı gibi aklınızda tutmuşçasına, bana o kadar değer vermişsiniz gibi deyin herkese. Tabii tabii diyor Cavidan. Uzaklaşıyorlar masadan.

Bunca yıl hiç sormadım Cavidan'a Fransa'daki talibini. Herkes ten söz açtı, ondan açmadı. Ona gelince bir boşluk bıraktı, geçti. Ona gelince kalkıp çay doldurdu. Ona gelince konuyu kestirmeden geçip başka şeye atladı. Gelmiştir belki, belki artık memleketine kesin dönüş yapmıştır. Belki işte şimdi de burada. Cavidan bu kıp-

kırmızı ruju. Belki uzak bir masadan Cavidan'a bakıyordur şimdi, gözleri dolmuştur. Belki Cavidan da arada bir. Bardağımdaki suyu içiyorum. Midemde dinmek bilmeyen o bulantı.

Çözüp çözüp topluyor insan kendini dediği annem. Ben toplayamıyorum. Çözüldüm öylece kaldım. Kimse nasıl toplanacağını bilmiyor. Herkes kendince bir yerden çekistirip duruyor, dolaştıkça umudum eriyor. Bir kadın gelip Cavidan'ın koluna yapışıyor. İlle sahneye gel. Israrla çekiyor kolunu. Allah aşkına! Cavidan kalkıyor. Damat halayı olmazsa olmaz, diyor ince dudaklı kaknem kadın. Omzuma dokunuyor Cavidan, geliyorum beş dakikaya canım, diyor. Alkışlarla eğiliyor hepsi, alkışlarla. Herkese alkış. Her şey böyle sürüp gidecek, çember değişecek. Hadi hepiniz dönün, el çırpın, alkışlayın. Sonra da evinize gidip ne kadar da iyi döndüğünüzü düşünün, rahat rahat uyuyun. Bayağılık insan ruhunun en temel elementi. Göbek atın bu yetmez, kravatlarınızı çıkarın alnınıza bağlayın, ceketlerinizi kollarından kışınıza düğümleyin. Verin coşkuyu, verin coşkuyu!

Eğlenmeyi bilmez demişler benim için. Latif abi bir akşam karşılıklı içerken söylemişti. Ne dans eder ne oyun bilir ne de sarhoş olur demişler. Sarhoş olmam. Cavidan da oturmuş alkışlıyor. Erkek adam kendini kaybeder mi? Belki o adam da şu halayın içinde şimdi. Masaya tutunuyorum, midem dönüyor. Sahnede-kiler dönüyor.

Neydi o adamın adı, Cumhuriyet balosunda Cavidan'la dans etmişti. Arabaya binip kontağı çevirir çevirmez. Tutamazdım ki kendimi. Bir anlığına olsun. Eve gelmeyi dahi bekleyememiştım de. Herife o kadar sokularak dans etmek de ne oluyor, koynuna girey-din bari, demiştım. Cavidan dönüp kendine gel Bahri, demişti. Yal-nız bu cümleyle beni. Günlerce yüzüme bakmamıştı. Cavidan'ım.

Bir kadeh. İrfan'ı keşke bırakmasaydım gitmeye. Koluna yapışsaydım da. Çıkar beni buradan gözünü seveyim, deseydim. Bir meyhaneye gitseydik. Sabaha kadar içseydim. İçip içip kussaydım. Bir kere olsun hayatımda. O Salih Bey gibi. İçtiği her defasında rezalet çıkaran, karısı zavallı ne çektiydi. Zil zurna sarhoş olmak istiyorum. Bir kere olsun çizgiyi aşmak. Bir kerecik olsun.

Bakmayın öyle kaçamak bakışlarla bana. Suskunluğunuzla zehirleniyorum ulan. Bir kere de ben taşkunluk yapayım. Erimiş

yüzüme öyle bakmayın yeter. Her şey normalmiş gibi yapmayın. Normal değil hiçbir şeyim benim artık. Bakma genç adam. Sen de bakma teyzecim. Kimse bakmasın bana. Bakacaksanız da dürüstçe bakın. Açıkça söyleyin yüzüme, sona geldiğimi söyleyin. Hatta haykırın. Sona geldin Bahri abi, deyin, hüngür hüngür ağlayın. Buraya kadarmış deyin. İçimdeki bu dikenli sancıyı dindirir. İyi gördüm seni demeyin! Nerem iyi ulan benim? Eridim gittim beş ayın içinde. Adamlıktan çıktım.

Mahallenin kızları camlardan sarkardı ben yoldan geçerken. Hadi sarkın şimdi de! Kemikli yüzüme bakın. Çökmüş bedenime bakın! Bakın bakalım ne olmuşum. Bakın da görün! Görün de gidin anlatın. Bırakın, anlatmayın başkalarına. Bana anlatın. Duyduk gidi-ciymişsin Bahri abi, deyin. Duyduk hakkımızı helal etmeye geldik, deyin. Hakkını helal et, deyin. Cavidan artık yeter. Bitsin bu halay. İrfan'a niye öyle davrandım, bırakmayacaktım gitsin. Sever o beni. Deseydim kırmazdı. Bu bakışların bulantısından kurtar beni İrfan deseydim. Kurtar beni İrfan. Cavidan, kalkalım diyorum.

Bir Sevdadan Geriye

“Gölgeler gölgelendi”

Nâzım Hikmet

I.

Rahat!

Hazır ol!

Sağa dön!

Sola dön!

Sağa dön!

Sağa dön!

Sağa dön diyorum kızım, sağ, sağ! Üçüncü sıradaki sana söylüyorum, ne bakıyorsun öyle aval aval! Çık bakıyım bir adım öne sen. Daha sağını, solunu öğrenemeyenler var. Sağını, solunu bilmiyor musun sen? Yaklaş. Daha yaklaş. Sağını, solunu bilmiyor musun diye sordum? Biliyormuş. E biliyorsun da o zaman sağa dön deyince ne diye sola dönüyorsun? Sana soruyorum cevap versene! Şaşırmışmış, neyin şaşırması bu? İki elin var, biri sağ biri sol, neyini şaşıırıyorsun ki sen daha bunun! Bak elime bak, bak bu sağ, bu da sol anladın mı? Sağ, sol. Sağ, sol.

Adın neydi kızım senin? Ne? Dilinle dışın arasında konuşmasana evladım. Şimdi bir daha yüksek sesle söyle. Hah şimdi nihayet anlaşıldı. Sevda! Bu saçların hali ne kızım? Başını kaldır, bana bak. Sana soruyorum, ne bu saçının hali? Kırk kere demedim mi örük yapılacak iki yandan diye. Okula gelirken düzgün düzenli gelinecek, eller ayaklar, saçlar düzgün ve temiz olacak demedim mi? Evet öğretmenimmiş! Nesi evet bunun? Evetse ne diye deli atlar gibi arkadan lastiği bağlayıp da geldin? Bu kâküller ne öyle gözüne girecek neredeyse? Bildiklerini okurların önünde öğret öğretmenim.

Şimdi hemen tuvalete gidiyorsun ve şu atkuyruğu saçlarını iki örük yapıp geliyorsun, o önündeki püskülleri de arkaya tokalıyorsun, haydi marş!

II.

Hah bak öğrenciye benzemişsin işte şimdi! Arkadaşların iki tur koşuyor bahçede, hadi sen de git, sırana gir ve koşmaya başla! Dur bi dakika, sen onlardan bir tur fazla koşacaksın anladın mı? Üç tur koş sen. Hadi!

III.

Eveet, herkes ısındığına göre, artık bugün kasadan takla atmaya başlayacağız. Yerdeki talimler yeter. Emir, Taner, Koray! Yok yok Koray sen dur. Yunus bir de İlhan koşun bakalım içerden kasaları çıkarın, hazırlayın. Minderleri de getirin. Oğlum nereye koşuyorsunuz, deponun anahtarını alsanıza, kapıyı neyle açacaksınız? Hepinizin akli bir karış havada.

Koray sen gel bakayım buraya, al şu parayı kantinden kaşarlı bir tostla demli bir çay al, gel. Söyle Mustafa abiye ekmeği çok bastırıp hamur yapmasın makinede. Sen benim istediğimi söyle o anlar ama yine de bastırmasın söyle. Ha bi dakika, o şekerleri de öyle tabağın kenarına koyup ıslatmasın sakın ha. Şekeri başka bir tabağa koysun. Unutma bunu söylemeyi. Bak o çayı elinde sallaya sallaya getirip o şekeri ıslatırsan halin duman ona göre. Fırıl da gel!

Bak şu saat oldu daha kahvaltı filan yaptığımız yok, çalış Allah çalış. Ama lafa gelince en iyisi beden eğitimi öğretmenliği. Tabii ya ne demezsin. Bakın, nasıl da yan gelip yatıyoruz değil mi? Oğlum sen daha ne bekliyorsun burada, fırlasana öldüm açıklıktan diyorum, durmuş laf dinliyor. Allah Allah, Allah Allah! Yok yok Lise'ye geçtiniz hepinize bi haller oldu, üç gram aklınız vardı, o da kışınıza kaçtı.

Hadi bakalım tek sıra, önce erkekler, sonra kızlar. Kızım sen nereye? Neydi bunun adı Seyda mıydı? Duymuyor musun önce

erkekler dedim, sen erkek misin? Gülmeyi kesin, sen erkek misin? Kesin gülmeyi demedim mi! Değilim öğretmenimse ne demeye önden koş koşaya giriyorsun? Kızım konuşsana! Sıraya gitmiyordun da nereye gidiyordun? Söylesene nereye gidiyordun? Soyunma odasına mı? Neden? Kızım neden gidiyordun oraya, ne yapacaktın? Allahım çıldırtacak bunlar beni! Bana söylemeden mi gidecektin? Aaaa! Ne oldu buna? Çocuklar koşsanıza ne durup bakıyorsunuz? Bayıldı bu! Ersin koş hemen şeye. Ömer Bey'e yok yok Lütfi Bey'e, müdürün yanındaki odaya koş, haber versinler bir ambulans gelsin. Nurten kızım, sen bir kolonyaya bul bir yerden hadi, hemen!

IV.

Kolonyayla ayrılmamışım. Ambulans gelmiş. Müdür yardımcısı Lütfi Bey'le Hümeysra hoca da. Doktor muayene ettikten sonra. Lütfi Bey koridordaydı, kapı açıktı. Onu görüyordum ama ona bakamıyordum. Bekliyordu. Yüzü kaygılıydı. Bıyıkları aşağı düşmüştü. Hümeysra hoca odamdaydı. Yatağın yanındaki sandalyede oturuyordu.

Anlatmayacak mısın, bak son kez soruyorum, dedi. Peki sen bilirsin, dedi. Gözlerimi kaldırmadım hiç yerden. Başını çevirip Lütfi hocaya baktı. Evinizi aradık, annen gelecek. Babasına haber vermeyin, dedi annen. Derin bir nefes aldım. Serum bitene kadar kalacakmışsın, bir iki saat. Seruma baktı gözlerini kaldırıp. Annen de gelir birazdan. Biz. Döndü, tekrar koridora baktı. Bizim çıkmamız lazım şimdi. Madem anlatmayacaksın. Garip bir ifade vardı yüzünde. Kapkalin sürdüğü koyu bordo ruju bulaş bulaş olmuştu, dudaklarının orta kısmı silinip gitmiş yalnız kenarlarında yağlı bir bordo kalmıştı. Midem bulandı.

Tam o sırada annem girdi içeri. Telaş içindeydi, yüzü kıpkırmızıydı. Gözleri yaşla doluydu. Yatağıma doğru hızlıca geldi, bana bakmadı. Elini kolunu nereye koyacağını bilemiyordu. Eşarbını düzeltti, yutkundu. Hümeysra Hanım'a döndü, sağ olun hocam, Allah sizden razı olsun, dedi. Gözünden süzülen yaş sildi, koridordaki Lütfi hocaya başıyla utangaç bir selam verdi. Biz de çıkıyorduk, dedi Hümeysra Hoca. Annem çantasını bıraktı yanındaki komodine.

Geçmiş olsun tekrar, dedi Hümeýra Hoca, bana dönüp. Dudaklarına bakmamaya çalıştım. Annem onunla beraber telaşla çıktı odadan. Kapıyı kapattı. Kapının önünde fısıltıyla konuşuyordu annem, yalvaran sesini kesik kesik duyuyordum.

Oda ıslak bez kokuyordu. Annemin sıkıp bıraktığı bezler gibi, banyoda öyle ıslak kalınca kokan yer bezleri gibi. İncecik bir battaniyenin altında üşüyordum. Battaniyenin üstünde pençelerini bana doğru uzatmış sarı bir aslan vardı. Ama üşüyordum, titriyordum neredeyse. Kolumdan çıkan saydam borulara baktım, başımı yana çevirdim. Okulu düşündüm. Okul yolunu düşündüm. Köpekleri düşündüm. Emin abiyi düşündüm. Emin'i. Babam. Onu düşünmeye gücüm yetmedi.

Derken kapı açıldı, kapandı. Annem girdi içeri, yanıma gelirken iki eliyle dizlerine vurdu. Alt dudağını ısırdı. Gözleri yerinden çıkacak gibiydi. Annem sessiz bir filmdeydi sanki. Konuşuyor da sesi çıkmıyor gibi, söylediklerini yan odadakiler duyuyorecekmiş gibi. Tekrar vurdu elini dizine. Yüzü kıpkırmızıydı. Bazen divana oturup ağladığındaki gibi. Babam isteyken. Divana çıkıp otururdu, ayaklarını altına alırdı. Kollarını da önünde birleştirirdi. İnce ince yaşlar süzülürdü yanağından. Anne, ağlıyor musun, derdi kardeşim. Burnunu çekerti, yok derdi, köyüm düştü aklıma.

Sen ne yaptın, dedi, ellerini başına vurdu, vurdu, vurdu. Kolumu tuttu kalınca çimdikledi. Bağırarak zorunda kaldım. Sus, gebertirim, dedi. Sus, Allah senin canını alsın, dedi. Seni doğurduğum güne lanet olsun, dedi. Tüh senin suratına, dedi, tükürdü yüzüme. Elimi uzatıp sildim, annemin tükürüğünü yüzümden. Ne halt edeceğim ben, rezil rüsva olduk. Beni öldüreydin, beni öldüreydin bunu yapmayaydın! Bıçağı alıp boynumu keseydin bunu yapmayaydın! Başörtüsü arkaya kaymıştı. Başörtüsünden dışarı çıkan kıvrıkcık saçları yamyassıydı.

Allahım yardım et, Allahım bir yol göster, dedi. Baban bilip duymadan bu işi halletmemiz lazım anladın mı beni. Kısık sesle konuşuyor, arada kapıya bakıyordu. Allahım sen yardım et, dedi, ellerini göğse açtı. Ağlayacakmış gibi büzüldü yüzü, kırış kırış oldu ama ağlamadı. Odada bir gidip bir geldi. Bir gidip bir geldi.

Kim, dedi sonra. Bir anda aklına gelmiş gibi. Kim yaptı, dedi. Kolumu tuttu, tekrar vurdu. Dizlerimi sıkıttım, bağlamadım. Sustum.

İyice yaklaştı eliyle mengene gibi sıkıttı çenemi, o dilini yemin olsun kopartırım, söyle çabuk, dedi. Ağzı kokuyordu, oruçtu. Üç aylara girilmişti, üç gün oruç tutardı üç aylara girilince.

Çenemi öyle sıkıttı ki gözümünden yaşlar süzüldü. Okuldan biri mi söyle çabuk. Başımı iki yana salladım. Kim söylesene? Kolumu bir daha var gücüyle sıkıttı, etimin koptuğunu hissettim. Çığlık attım. Elini ağzıma kapattı. Ağlamaya başladı. Allahım nedir bu başıma gelen! Ben ne ettim de başıma bu belayı getirdin, ey büyük Allahım. Ben ne halt edeceğim şimdi, dedi. Alt dudağını ısırırdı. Serum şişesine baktı. Yarısından çoğu bitmişti.

İki elini yüzüne kapattı. Ağladı, ağladı. Sonra bir derin nefes çekti. Estağfurullah, dedi, başını iki yana salladı. O adam müdür yardımcınız mıydı, diye sordu. Başımı salladım. Allah ondan bin kere razı olsun. Hocam ocağına düştüm, kulun kurbanın olayım, bir çare dedim, ayaklarına kapandım. Başhekimi tanıyormuş. Ben gidip konuşacağım, dedi. Babası duyarsa, Allah göstermesin duyarsa hem beni hem onu kuşbaşı doğrar, dedim. Yemin olsun, ant olsun ki doğrar, dedim. Hocam elini ayağını öpeyim, dedim. Polisti, savcıydı gelmesin. Kapında köle olurum hocam, Allah seni çoluğuna çocuğuna bağışlasın dedim. Elimden geleni yapacağım, dedi. Allah onun tuttuğunu altın etsin. Allah onun ne muradı varsa versin, insan gibi insanmış.

Ne hallere koydun beni sen? Ne iş açtın başımıza. Sen nasıl yaptın bunu Sevda, nasıl yaptın kızım. Ar, hayâ, namus yok mu sende? Seni ben! Oh Allahım yüreğim sıkışıyor. Sandalyeye çöker gibi oturdu. Yüzü gözü ter içinde kalmıştı. Başını arkaya doğru attı, hıçkırmaya başladı. Oy Allahım, oy Allahım sen yardım et. Sen bu felaketten kurtar! Rabbim sen bilirsin, şu aziz mübarek günde. Allahım sen rahmansın rahimsin! Gözlerini yumdu, dudakları kıpır kıpır dua okudu. Sonra gözlerini açtı, başını sağa sola çevirerek üfledi.

Birden dimdik baktı bana. Okuldan dönerken düştüm diyeceksin babana. Düştün, kafan taşa çarptı, bayıldın. Etraftan görenler getirdiler seni hastaneye. Serum takıldı, başında bir şey yokmuş, hafif kanamış. Eve gidince bir sargı beziyle, yara beziyle sararız. Bantlarız. Kafanda ufak bir şey varmış gibi. Anladın mı beni. Başımı salladım. Sakın bana yalvarıp da öğretmenlerimden filan bahsetmeye

kalkma. Of Allahım! O çocuk da okuldan çıkıp sefil oldu şimdi ortalarda. Sakın ona da ağzını açıp bir şey demeye kalkma. Demin söylediklerimi söyleyeceksin kardeşine de.

V.

Bir bodrum katı. Perdeler kapalı. Pembe yüzlü, kısa boylu, kaşı kirpiği beyaz bir kadın. Annem eline bir cumhuriyet altını sıkıştırıyor. Alıp yeleğinin cebine kokuyor o da altını. Muhacir Halime, diyor annem yolda gelirken. Muhacir Halime diye biri varmış ona gidiyoruz. Bir tencere odanın bir köşesinde, mavi küçük tüp yanıyor altında. Oda buharlı. Bir şey olmaz değil mi Halime Hanım hı? Bir şey olmaz değil mi? diyor annem, beti benzi sapsarı. Başörtüsünü düzeltiyor. Gözlerinin siyahı bilye gibi yuvarlanıyor beyaz boşlukta. Kadın başını usulca yukarı kaldırıyor. Sen hiç merak etme diyor, bu işin erbabıyız evvel Allah. Annem yüzüme bakıyor. Kolumu çekiştirerek köşedeki yatağa götürüyor beni. Korkma, diyor, gözleri dolu. Bir şey olmayacak korkma. Sesi titriyor.

İç çamaşırını çıkarsın yeter, diyor Muhacir Halime. Naylonlu tarafına yatır yatağın. Kolumdan tutup o tarafa çekiştiriyor annem, soyunuyorum. Annem sağa sola bakıyor, kapıya bakıyor. Başka biri gelmese bari, diyor. Yok sizden başkası yok bugün, diyor. Aman iyi, aman kimse görüp etmeden hayırlısıyla. O öbür işi nasıl halledeceğimizi de diyeceksin değil mi Halime Hanım, ömür billah duacın olurum, diyor. Gözlerini kapatıp onaylıyor Halime Hanım. Allah'ın izniyle diyor. Allah seni hiç darda komasın, diyor annem.

Halime Hanım gözünü kapatıp bismillah diyor. Annem yanıma diz çöküp oturuyor. Dudakları bembeyaz. İçimde bir soğukluk dönüyor. Haykırıyorum! Annem eliyle ağzımı kapatıyor. Öbür eliyle de elimi tutuyor. Korkma e mi, diyor. Muhacir Halime, sıcak su buharları arasında.

İşini bitirince çok şükür, diyor. Ter içinde kalıyorum. Bir karalık gelip oturuyor bedenime, acı bir karalık. Siyah bir torbaya atıyor içimden çıkardığını. Annem, Muhacir Halime'nin kulağına eğilip fısıldıyor. İlerde hamile kalmasında bir sıkıntı olmaz değil mi? Yok hanım, baştan da dediydim sana, bir sıkıntı olsa yapar mıyım hiç.

Kan içinde kalmış eldivenlerini çıkarıyor. Siyah torbaya atıyor onları da, ağzını düğümlüyor.

Öbür mesele için de bir kâğıda ne yapmak lazım geldiğini yazıp vereceğim, evleneceği vakit yapacaksınız. Verdiğim kâğıdı iyi saklayasın, birinin eline geçmesin. Bir de onun için ayrıca ücret alıyorum, diyor. Annem telaşla çantasına koşuyor. Cüzdanını çıkarıyor. Ellerin derisi kupkuru. Vallahi billahi bu kadar var yanımda, diyor birbirine dolanıp sıkılmış kâğıt paraları uzatıyor. Muhacir Halime kaşını kaldırıyor. Bu yetmez hanım, diyor. Bu yetmez ama, ver bakalım şimdilik, ne yapalım. Gelecek ay kalanını getirirsin. Annem başını eğiyor. Peki, diyor. Cüzdanını kapatıp çantasına koyuyor. Ama gecikmesin, diyor. Yok, diyor annem, yüzü karmakarışık. Parayı nereden bulacağını düşünüyor.

Kıpırdamadan tavana bakıyorum. Üstü kirden görünmez olmuş ampule. Ağrıyor mu bir yerin, diyor annem. Cevap vermiyorum. Bir ilaç içiriyor bana, elini bir yastık gibi sırtıma dayayıp. İç suyun hepsini, diyor. Eğilip bakıyor eteğimin altından. Kanaması yok gibi, diyor. İyi iyi maşallah bir şeyciği yok, diyor, Muhacir Halime de. Allah'ın izniyle tamamdır çok şükür, diyor. Bir iki gün yatsın, çok hareket etmesin.

Yolda başımı hiç kaldırmıyorum yerden. Annem elimi tutuyor. Bir taksiye biniyoruz, annemin eli omzumda. Bir iki güne bir şeyciğin kalmaz, diyor. Mağaza vitrinlerinde sarışın, esmer, kızıl saçlı kadınlar. Kimi sağa bakıyor, kimi sola, kimi boşluğa. Üstlerinde pırıltılı elbiseler. Tüller, payetler, topuklu ayakkabılar.

Eve geliyoruz. Kardeşim okuldan gelmemiş daha. Babam geç saate kadar çalışacak bu hafta. Allah'tan diyor annem. Yine Allah'ın sevgili kuluymuşuz, yine verilmiş sadakamız varmış da evde değil. Yoksa ne der, nasıl kandırır da çıkardık evden. Ya Rabbi şu işin içinden bir çıkalım da diyor. Kimse! Kimse! Bak kimse diyorum, bilmeyecek. Tek kelime etmeyeceksin. Bademciklerin şiştiği için okula gidemeyeceksin birkaç gün. Al şu tülbendi de bir güzel dola boynuna. Bakarsın çat kapı birinin geleceği tutar, kurtlanmasınlar. O soysuzun adını sen deme daha bana. Deme bakalım, ben öğrenir miyim öğrenmez miyim? Bak ona neler edeceğim, diyor. Başörtüsünü sıyrıp divanın üstüne atıyor.

Ayakta duracak halim yok, gözlerim kapanıyor. Sen şöyle uzan diyor annem. Başımı altına bir yastık koyuyor, gidip bir battaniye

getiriyor. Soğuk kokuyor battaniye. Pencerenin önünden gelip geçenlere bakıyorum. Bedenim buzdan bir kalıp gibi. Çocuk sesleri geliyor, yakantop oynuyorlar. Yanıma gelip oturuyor annem. Bir tarhana yaparım, içtin miydi kendine gelirsin, diyor. Yüzüme ölecekmişim gibi bakıyor. Kollarını yukarı sıyrıyor.

Sen içinden bu dediklerimi tekrar et, ezberle. Kim ne derse ne sorarsa takılmış plak gibi aynılarını söyle. O gün açlıktan bayıldın, akşam da yemek yememiştin, kan şekerin düşmüş o yüzden. Saçları kıvrır kıvrır alnına dökülmüş. Anladın mı öyle diyeceksin. Ben müdür yardımcınızla da o kadınla da konuştum. Yemin verdirdim. Söylemeyecekler. Kimseye hiçbir şey söylemeyecekler. Anladın mı beni? Anlamıyordum. Hiçbir şeyi anlamıyordum.

VI.

Önce kardeşimi bırakıyordum, oradan da kendi okuluma gidiyordum. Sabahları erken. Köpekler oluyordu hep, yarı karanlıkta. Elinden tutuyordum kardeşimin, konuşmadan yürüyüp geçiyorduk. Tembihliyordum onu, köpek koşar da gelirse üstümüze, hiç koşma, diyordum. Öyle demişti Emin abi. Emin. Koşmayın, olduğunuz yerde oturun, demişti.

Korkunca insan nasıl koşmasın ki? İçimden hep dua ediyordum köpekler bizi görmesin diye. Sonra bir sabah dükkânını açıyordu Emin abi. Onun oradan geçerken tam bir köpek bize doğru koşmaya başladı. Hırılıyordu, arada hırlamalarına havlamaları karışıyordu. Sıkıca tuttum kardeşimin elinden. Koş, dedim, hızlı koş. Biz koşarken tam oradan, Emin abi gördü. Bir sopayı kaptığı gibi köpeğin üstüne yürüdü. Sopayı fırlattı, inilti gibi ses çıkardı köpek, yere düştü.

Kardeşimin elleri buz gibi olmuştu. Dükkânın önünde durmuş Emin abiye bakıyorduk, yere düşen sopayı almış köpeğin kafasına vuruyor, vuruyor, vuruyordu. Köpekten korkunç iniltiler geliyordu. Dişlerim birbirine çarpıyordu, titriyordum. Emin abiyle, Emin'le o gün tanıştık. Bizi kurtardığı gün.

Ben okuldan dönerken tam o saatlerde dükkânın önüne çıkıyordu. Beni bekliyordu. İçeri çağırıyordu, konuşuyordu benimle. Çok güzel olduğumu, çok iyi bir kız olduğumu söylüyordu. Hiç benim

gibi masum bir güzellik görmediğini söylüyordu. Yüzüm kızarıyordu o bunları söyleyince. Bazen de çenemi tutuyordu ellerinin sıcakıyla. Başımı kaldırıp gözlerimin içine bakıyordu. Her gün gel, diyordu. Her gün gel ne olur, bu gözlere bakmadan yaşayamam. Yalnızca bakayım sana yeter, diyordu.

Ellerimi sıkıyordu, dudaklarına götürüyordu. Her defasında diyordum, çok uzun kalamam diyordum, annem bekler. Beş dakika Sevda. Beş dakika daha, diyordu. Beş dakika için ölmeye hazırmış gibi. Arkadaşlarına benden söz ettin mi diyordu. Söyleme kimseye sakın, anlamazlar diyordu. Söylemem diyordum. Söylemedim de.

Her gün okul dönüşü uğruyordum ona, yolumun üstündeydi. Abi deme diyordu bana. Emin de. Emin diyordum ben de. Utanarak. Adımı ne güzel söylüyorsun, diyordu. Bazen dükkânın içindeki. Elimi tutup arka taraftaki o küçük odaya götürüyordu beni. Dükkânın kapısını kilitliyordu koşup. Korkmuyorsun değil mi, diyordu. Korkup korkmadığımı bilmiyordum. Başımı yukarı kaldıramıyordum, gözlerine bakamıyordum. Aferin diyordu, hiç korkma.

Seni çok seviyorum ben, diyordu. Dudaklarımı öpüyordu, boynumu. Göğüslerimi sıkıştırıyordu sıcak elleri. Hoşuna gidiyor mu diyordu, nefesi yüzüme değiyordu. Gözlerimi kaldıramıyordum. Utanman bile güzel, diyordu. Elleri kalçalarıma uzanıyordu, dudaklarıyla ellerinin sıcaklığında içim bir garip oluyordu. Gideyim diyordum ben, geç kaldım. Beni hapseden sıcaktan zorla çıkıyordum. Yüzü asılıyordu. Gözleri bir garip bakıyordu. Olmaz diyordu, şimdi olmaz. Şimdi olmaz, diyordu. Şimdi olmaz. Koluyla set çekiyordu deri koltuktan kalkmayayım diye.

Kalkamadım o koltuktan bir keresinde. Kaldım. Kendini bana bırak, diyordu sesi. Korkma Sevda, sakın korkma. Bana güven Sevda. Bana güven. Kendimi bıraktım.

Koltuğa bulaşan kana. Baktım. Kaldım öylece. Geldi sarıldı bana. Korkma, dedi. Artık ben varım arkanda, hiçbir şeyden korkma sen. Ne olursa olsun ben varım ama sen sakın kimseye bir şey söyleme. Kimseye anlatma beni. En yakın arkadaşına bile tamam mı, dedi. Anlaştık mı, dedi. Gülümsedi. Eve gidince hemen banyoya git, annen şüphelenmesin. Baktım öylece. Çok güzelsin, dedi. Elimi tuttu öptü, âşığım sana, dedi.

Sonra ne zaman gitsem hemen elimden tutup arka bölmeye götürüyordu, neredesin kaç gündür, dükkânın önünden de geçmiyorsun, nereden gidiyorsun sen okula, diyordu. Birkaç gün oradan gitmeyecek olsam bana hiç acımıyor musun, diyordu. Boynumu öpüyordu, dudaklarımı. Dili ağzımda dönüyordu. Sarılıyordu sım-sıkı. O siyah deri koltuğa götürüyordu sonra. Nefesi hızlanıyordu. Sevda, diyordu arka arkaya Sevda. Gözlerime bak, diyordu, gözlerime ve o sıcaklık fışkırıyordu her defasında iki bacağımın arasından içeriye. Gözleri kayıp yana düşüyordu. Halsizce kalıyordu nefes nefese. Sonra soğuyordu bedeni. Gidip etrafı kolaçan ediyordu, kilidi açıyordu. Saçlarımı, üstümü başımı düzeltiyordum. Kolonya döküyordu elime, sür yüzüne gözüne, diyordu. Gidiyordum.

VII.

Okula gitmedim bir daha. Emin'e de. Köpekler de çıkmadı yoluma. Annem rahat nefes aldı yüzük parmağıma takıldığında. Yüzüne bir pembelik gelip oturdu. Babam boğazını temizledi. Tabii karar sizin dedi. Ne vakit uygun görürseniz, o vakit yaparız düğünü.

Aralık'ın On Dördü

Gulam Hüseyin Sâedi'yi yâd ederek...

İsfendiyar Eskenazi, Pazartesi saat tam 06:15'te uyandı. Gecenin karanlığı, kızıl sesli bir horozun ötüşüyle yırtıldı. Yorganı yavaşça üstünden attı, yataktan süzülerek kalktı. Narin Eskenazi sırtı dönük uyumaya devam ediyor, buhar verir gibi horluyordu.

Gece yatarken üstünden çıkardığı gibi yerde yığılı duran paçalarına ayaklarını soktu, eğilip yukarı çekti pantolonu, düğmesini ilikledi. Ve hep unuttuğu gibi fermuarını çekmeyi yine unuttu. Gömleğinin üstünden giydiği kahverengi yün kazağı, pantolonun önünü kapatıyordu.

Yelek cebinden Serkisof saatini çıkarıp kurdu. Takma dişlerini bardağın içinden alıp ağzına yerleştirdi. Bu işi el alışkanlığıyla neredeyse karanlıkta yaptı. İşitme cihazını takıp tuvalete gitmek üzere dışarı çıktı.

Ağır, ahşap kapı gıcırdayarak açılınca Papah ve Tonbah koşa koşa geldiler. Adımını dışarı atar atmaz da bacaklarına sürtünüp kuyruklarını sallamaya başladılar.

Gece yine kar yağmıştı. Ferah, buz gibi bir hava vardı. Kapının önündeki rengi solmuş pembe ibriği aldı. On adım ilerdeki tuvalete yürüdü. Karla kaplı taş merdivenlerden yavaşça aşağı inmeye koyulduğunda peşi sıra gelen köpekler, kuyruklarını sallayarak duvarın üstünde bir sağa bir sola gidip gelmeye başladılar.

İsfendiyar Eskenazi ibrikle tuvaletten çıktığında hayvanların artık dayanacak sabrı kalmamıştı. Elindeki ibriği kapının önüne koydu, samanlığa doğru yürümeye başladı. Pantolon cebindeki anahtarı çıkardı, kilit buz gibiydi. Eliyle köpeklere geri durmalarını işaret etti. Papah ve Tonbah gözlerindeki sabırsızlığı itaatkârlıkla terbiye edip bir adım uzaklaştılar.

Samanlıktaki soğuk koku yüzünü yaladı. Karanlıkta dip tarafa doğru yürüdü. Eğilip yerdeki büyük bıçağı aldı. Üç gün önce hasta-

lıktan ölen koyunun etinden iki büyük parça kesti. Köpekler delice kuyruk sallıyorlardı, ağızlarından salyaları akıyordu. Samanlığın kapısını kilitledi ve etin birini attı. Papah hemen koşup kaptı. Diğer eti biraz daha uzağa fırlattı. Tonbah da o tarafa doğru koşup eti dişlerinin arasına aldı ve sundurmanın altına gidip yemeğe başladı.

Havada ufak kar taneleri uçuşuyordu. Uzaktaki geniş ovaya, suları kabarmış ırmağa baktı. Gömlek cebinden tütün tabakasını çıkardı, bir sigara sardı. Sağ elinin işaret parmağıyla orta parmağı arasına, iyice geriye, parmak ayrımının başladığı noktaya yerleştirdi sigarasını ve benzinli çakmağıyla yaktı. Bir nefes aldı ve ovaya doğru savurdu dumanı.

Köpeklerin dişlerinin arasında kırılan, ezilen kemik seslerine uzak ulumalar karışıyordu. Horoz ötüşleriyle yırtılan karanlık, iyiden iyiye gün doğumuna bırakıyordu yerini. Kapının ağzından zincirleri aldı. Etlerini bitirmiş, pembe, esnek dilleriyle ağızlarının kenarlarını yalayan köpeklere bir ıslık çaldı. İkisi de gelip önünde durdular. Tasmalarına zincirlerini taktı ve uzun zincirlerini samanlığın önündeki direğe bağıladı.

İyice üşümüştü, içeri girdi. Kuzinenin külünü ufak demir kürekle çekip temizledi. Odunları yerleştirdi ve yerde köşede duran çıradan, keserle bir iki ufak parça kopardı. Çakmağıyla tutuşturup kuzinenin içine attığı çıranın kokusu yayıldı odaya. Kuzinenin kapağını bir süre açık tuttu, odunlar çıtırtılarla tutuşmaya, alevler büyümeye başladı. İsfendiyar Eskenazi iki elini birbirine sürttü, kuruyan, sertleşmiş derisinden hışır hışır bir ses çıktı.

Nişte duran gözlüğünü aldı, her sabah yaptığı gibi duvar takviminin yaprağını kopardı. 14 Aralık yazan sayfaya baktı... Baktı. Oğlu öleli on beş yıl olmuştu. Elindeki yaprağı katladı ve gömme dolapta ona ait eşyaların yanına koydu. Tam dolabın kapağını kapatacakken ilk okul defterine uzandı eli. Defteri aldı ve oğlunun ilk çizgilerine baktı, büyük A harfinin eğikliğine, B harfinin orantısızlığına, dikeye, eğik çizgilere, bir türlü yuvarlak olamayan O harfine. Sayfaları çevirdikçe hecelere dönüşen harflere baktı. Ba-ba hecelerine takıldı sonra gözü. Defteri kapattı, yerine koydu.

Sobanın karşısında duran sandalyeye oturdu, ellerini kuzineye yanaştırdı. Gür gür yanan kuzineye kulak verdi. Yanıp sönen alevlere baktı, yaşayan gözlerini cebinden çıkardığı mendille sildi.

Odadaki soğuk, elini eteğini toplayıp duvarlara doğru çekiliyordu. Sarkaçlı saat yediyi vurdu. İşitme cihazını kulağından çekip çıkardı, sıcak ama acıtan bir sessizlikle sarmalandı.

Narin Eskenazi uyanıp odaya geldiğinde İsfendiyar Eskenazi'nin gözkapakları düşmüş, uykuya teslim olmuştu. Başı düştükçe uyanıyor, hemen sonra yine dalıyordu. Narin Eskenazi sobanın üstüne su koydu, kül dolu kovayı alıp dışarı çıktı. Güneş kendini göstermeye çalışıyor ama kar bulutları sağdan soldan kuşatıyordu onu. Derin bir nefes aldı. Kül kovasını samanlık tarafındaki küllüğe boşalttı. Sundurmanın altındaki bidondan eteğine biraz buğday doldurup kümese gitti. Tavukları yemledi, folluktaki üç yumurtayı eteğine koyup çıktı. Üşümüştü, tekrar odaya geldi, mindere oturup saatin sesine kulak verdi. Camdan uçuşan karlara bakarak cebinden çıkardığı tespihi çekmeye başladı. Oturduğu yerde sağa sola yavaşça gidip geliyor, sanki okuduğu duaların ritmine ayak uyduruyordu. Derin bir nefes aldı sonunda, iki elini yüzüne sürdü. Oltu taşı tespihini tekrar hırkasının cebine koydu.

Kalkıp kuzinenin alt gözünde ısınan ekmekleri tersyüz etti. Demliğin kapağını açıp baktı. Sonra da kocasının omzunu hafifçe sarstı. “Kahvaltı hazır” dedi.

İsfendiyar Eskenazi işitme cihazını kulağına yerleştirdi, yüzünü sıvazladı.

“İçim geçmiş” dedi.

Gidip pencereden baktı, kar lapa lapa yağıyordu.

Isınan ekmeğin kokusu doldurmuştu odayı. Çaydanlıktaki su, ince bir fokurtuyla kaynıyordu. Narin Eskenazi, cam bardaklara çay doldurdu, gelip oturdu. Ekmeğinden bir lokma kopardı, içine eliyle bir parça peynir koydu. İlk lokmasını yiyip bir yudum çay içtikten sonra,

“Öğlen olmadan gidelim mezarlığa” dedi.

İsfendiyar Eskenazi başını salladı.

“Önce şu işi halledeyim de” dedi.

Narin Eskenazi duraksadı bir an, hangi işi diyecekti ki birden hatırladı.

“Ha bir de o vardı” dedi.

İsfendiyar Eskenazi odanın kapısını epeydir patisiyle tırmalayıp miyavlayan Pamuk'u kalkıp içeri aldı. Kedi gelip kucağına oturdu,

mırıl mırıl sesler çıkarmaya başladı. Kapanır gibi olan gözleri, İsfendiyar Eskenazi hareket ettikçe açılıyor, sonra yine kapanıyordu. Kahvaltı bitince kedi kalkıp sobanın yanına gitti, yusuvarlak olup uykuya daldı. Narin Eskenazi sofrayı topladı.

“Hadi bir an önce hallet şu işi de mezarlığa geç kalmayalım” dedi.

İsfendiyar Eskenazi, önce samanlığa gidip iri bir parça et kesti. Sonra sundurmanın altında duran paslı tenekeyle kilere girdi. Beyaz dişi köpek, kapıdan süzülen ışığa merakla baktı. Bakışlarına anneliğin uysallığı gelip oturmuştu. Kapının sesiyle uyanan yavrular, annenin kucağında kımıldandılar, meme emmeye başladılar. Bazıları daha uyuyordu. Anne, burnuyla yavruları iyice karnına doğru çekti. Küçük kuyruk, meme emen başlar, annenin karnına basan yumuşak patiler oynaşp duruyor, bunlara ince yavru mırıl-tıları ekleniyordu.

İsfendiyar Eskenazi elindeki eti anneye gösterdi.

“Gel kızım” dedi.

Dişi köpek yerinden fırladı, yavrular dünyadan düşmüşçesine afalladılar, sağa sola dağıldılar. Anne, eti takip etmeye koyuldu, bir yandan da geride kalan yavrularına bakıyordu tedirginlikle. Sahibinin kendisini çağıran sesi vaatkârdı, ısrarlıydı. İsfendiyar Eskenazi anneyi etin peşi sıra samanlığın arka tarafına kadar götürdü, arka kapıdaki direğe bağlı zinciri alıp annenin tasmaına taktı ve eti hayvanın önüne attı.

Kilere döndü, şaşkın adımlarla sağa sola yalpalayan altı yavruyu tenekeye doldurdu. Sarı beyaz benekliydi dördü, biri saman rengiydi, biri de bembeyaz. Tenekenin içinde patilerinin tıptırtıları duyuluyordu. Bu tıptırtlara bir de kuyunun dibinden gelir gibi boğuk ince sesler ekleniyordu.

Narin Eskenazi kapının önüne çıktı.

“Mustafa'nın damadı yavru istiyordu bir zaman” dedi. “Sorsa mıydık ona?”

“Şeriflerin Ali'ninki de yavruladı ya geçende, o verdi bir tane.”

“Mübarek hayvan da her sene bir batında altı yedi taneden az yavru lamıyor ki!” dedi Narin Eskenazi, şalına daha da sıkı sarınarak içeri girdi.

İsfendiyar Eskenazi kucağında tenekeyle ırmağa doğru yürümeye başladı. Dümdüz ova boyunca bembeyaz karlarda ayak izleri bira-

kıyordu. Kavak ağaçlarından sürü halinde havalanan kargaların gaklamaları karların beyazlığında cınlıyor, çoğalıyordu. Evlerin bacalarından kalın dumanlar yükseliyor, karın sessizliğine yayılıyordu.

İsfendiyar Eskenazi'nin elindeki tenekede yavrular sağa sola savrulmaya devam ediyor, yukarı doğru tırmanmaya çalışanlar kayıp kayıp aşağı düşüyorlardı. Uzakta ırmağın öte tarafında bir at görüldü. Bembeyaz, uzun yeleli bir at. Öylece durmuş bakıyor, burnundan çıkan sıcak nefes kar soğuşunda dalga dalga yumaklanıyordu havada. Dizlerine kadar kar içindeydi, bir süre sessizce baktıktan sonra ırmağa doğru yanaştı. Kıyısındaki karları eriterek, taşlara çarpa çarpa akan sulara ihtiyatla bir adım attı. Başını eğip su içti uzun uzun... Sonra geri çekti ayağını, kişnedi. Beyaz yeleleri savruldu. Karların içinden kavaklığa doğru dörtlüye uzaklaştı.

İsfendiyar Eskenazi atın su içmesini bekledi. Sonra içitme cihazını çıkardı ve ırmağa iyice yaklaştı. Elindeki tenekeyi bir anda ters çevirdi. Yavrular suya düştüler. Sürüklenmeye başladılar. İsfendiyar Eskenazi arkasını dönüp geldiği adımlara basarak uzaklaşırken yavru köpeklerin cıyırtilarını da, ırmağın sesini de, atın kişneyişini de duymuyordu artık. Boş teneke elinde, sessizliğin ve beyazlığın ortasından evine doğru yürüyordu.

Yol Boyu

Çifte Vav'dan geri geri

*“ne yapalım
bari bağışlayalım birbirimizi”*
Turgut Uyar

Bir köprü. Üç katlı bir inşaat. Su birikintisi. Bulutlar.

İki rakı kadehi. Biri bitmek üzere, diğesinde titrek bir ruj izi, bir yudumdan geriye. Bir baş, sevgilisinin göğsünde. Adamın kırıpikleri ve yüzü bu âlemden uzakta. Kadının o ruhla buluşan ruhu baş dönmesinde. İşte biziz onlar, başka kim olabilir ki? Anadolu Feneri'ndeyiz, hikâyemizin başladığı yerde.

Su birikintisi. Bulutlar. İncecik bir dere. Derede bulutlar.

Sessizliğin konuştuğunu hangi dil tercüme edebilir? Sessizlik konuşur sevgilim. Sessizlik iki kişinin yalnız o an duyabileceği seslerle konuşur. Zaman siler. Zaman silmek için vardır. Zaman savurmak için.

Ördekler. Kuru çalılar. Evler. Evler. Evler.

Yine de o konuşan sessizlik, ruhun çocuk saflığıyla konuştuğundan yankısı bir ömür sürer. İnsan çocukluğunun pek çok ânını unuttur da duygusunu unutmaz. O duygu, hiçbir şeye karışmadan, orada kalbin en dip mağaralarında bacaklarını karnına çeker, oturur.

Masal gibi şiir gibi şu gibi bu gibi değil sevgilim, değil, hiçbir şey gibi değil. Bir ömür akar gider de o birkaç dakika hep öylece kalır. İnsan başka nereye sığınabilir sevgilim? İnsan kaybettiği bütün duygular ufalanırken o sırçadan duyguyu saklar kendinden bile. İnsan kendi yağmasından bile korkar hale gelir şu hayatta. Zaman bir yağmacı yapar hepimizi.

Kiremit bir bacadan çıkan gri duman. Bir ufak sera. Çamurlu eski model bir araba.

İşte öyle sevgilim. Senin bilmediğin senler var bende. Hem ne çok. Hani bazı fotoğraflar vardır bizde olmayan, bir arkadaşımızda görür de hayrette kalırız. İşte öyle. Şaşardın bilseydin. Bazılarına ne üzülürdün.

Trafik lambası. Tek minareli bir cami. Bir üstgeçit. Taş duvar. Arabalar. Arabalar. Arabalar.

İyot kokusu, rüzgâr, kıyıya vuran dalgalar... ve biz. Zaman adacığında öncesiz ve sonrasız. Hiçbir kara parçasına bağlı olmayan ve az sonra geçmişin belleğine gömülecek olan. Tedirgin ama gerçek. Ruhun, zamanın bütün gözeneklerine sindiği, bütün yüzeylerine yayıldığı bir zaman adasında. Herkesin ve her şeyin kara parçalarıyla bizden uzaklaştığı. Bizim de herkese ve her şeye benzeyen yanlarımızın onlarla beraber uzaklaştığı. Yalnızca derinlerde, bizi biz yapan ruhumuzun görünür olduğu. İnsan ne ihtişamlı.

İki sığırçık kuşu aynı anda havalanan. Sırt çantalı, deri montlu bir adam. Kupkuru bir ağaç. Asfalt yol. Bir tren sesi.

Bu hikâye asıl oradan başlıyor sevgilim, o zaman adacığından. Öncesi hani bir bakışla ekrana kilitlenip kaldığım. Onu da zaman adacığı olarak görmek gerek. Haklısın. O birkaç dakikayı. Hani bana bu kim dedirten, senin ruhunla benim ruhumun kara parçalarında tanımlı olmayan bir zamanda bulunduğu, daha ikimizin bilmediği ama zamanın bildiği, evrenin hatırladığı o birkaç dakika.

İnsan ruhunun yüzeye çıktığı anlar ne ihtişamlı sevgilim. Suyun altında yol alan bir balinanın yüzeye çıkıp su fışkırttığı o tehlikeli nefesler gibi. Hayatın içine dalınan ama oksijene biraz fazla maruz kalınsa ölümle burun buruna geline o mavi anlar... Çılgınca denenene o mavi anlar sevgilim. Aşkın, elimizde göz göre göre nefessiz kalması, yüzeye sık sık çıkan ruhumuzun, oksijene fazla maruz kalmasından belki de.

Kiremit bir çatı. Eski büyük antik taşlar, yere boylu boyunca uzanmış.

Oradan başlamalı bu hikâye evet, haklısın. O ekrandan. Senin sese dönüşüp bütün varlığının o sesle içime dolduğu o andan. Her şey yaşanıp yaşanıp o âna dönüyor, onda eriyor.

Son an hangisi peki? Bunu sen çok iyi hatırlıyorsundur. Bir yeni yılın kıyısında, yalnız ben değil, ruhum da zaman değiştiriyordu

ve sen kaybetme korkusuyla sesleniyordun bana. Ses bile yabancılaşıyor. O kapının önünde durup beklemiştin. Işıkları kapatıp ben yokmuşum gibi sessizce nefes aldığım o kapının öbür tarafında. Bir kapı ki sana hep coşkuyla açılan. Açıldığı her defasında kollarımın boynuna dolandığı o kapı, sana, evet sana açılmıyordu. O kapının bir yanında sen, bir yanında ben susuyor ve başka acıları aynı anda yaşıyorduk.

Bir greyder. Çöp yığınları. Yıkık duvarlara asılmış bir reklam.

O kapıyı açamamak nedir, sen bunu hiç bilemeyeceksin ve ben de yüzüme açılmayan bir kapının önünde beklemenin ne demek olduğunu. Ne çok şeyi ayırıyor kara parçasında yaşanan zaman. Adalar görünmez oluyor. Kara parçasının temkini adaya uzak. Ada hem korkulu hem nefessiz bırakacak kadar mavi. Derinliğinde vurgun yemenin zevki. Karalar, temkinden emin adımlarla içimizi mavilerden söküyorlar, bizi karada yaşamaya alıştırıp ruhumuzdan ayırıyorlar. Bedenle yaşaya yaşaya zıvanadan çıkıyoruz işte böyle.

Gökte uçan bir kuş. Bir kuş daha. Elektrik tellerinde iki kuş. Dumanlar.

Peki belleği ne yapacağız diyeceksin şimdi? Ruhun kendini hatırlattığı tek şey. Adaya ait tek yanımız. Mavide yüzen belleğimiz. Onun bile sesini kesiyor kara parçalarında sayımlı zaman. Bak işte doğum ve ölüm parantezleri bir aşkın. Aradaki zaman özden ilgisiz. Bu dünyaya ait. Ama başlangıç ve son, ruhun belleğinde kayıtlı o âlemden. Düşün sen de bunu, hemen öyle alaylı alaylı bakma. Son dedim ama son mavi mi? Son da kara parçasına dair, yanılıyorum. Ama yine de evet yine de ruhun mavisinden bir parça var onun içinde de. Çünkü gözyaşları da mavi. Ruhun vedalaştığı o anlarda. Vedalaşıp başlangıca döndüğü.

Camlara yansıyan bulutlar. Çamaşır asılmış balkonlar. Antenler.

Sayıklar gibi yaşanıyor aşk. Sayıklama nedir? Rüyaya mı gerçeğe mi ait olduğundan emin olamadığımız. Mavi anlar hep kara zamanıyla kesiliyor sevgilim. Sana hiç içimi dökmedim ben. Sen döktün ama uzun uzun. Bir aşk, iki kişilik iç dökümünü nasıl kaldıracak? Sen düşündün mü hiç bunu?

Ben senin için karaya ait taraflarımla yoxtum. Yiyip içmiyor, çalışmıyor, uyumuyordum. Yalnız seni sevmekle yaşıyordum. Çalınmış zamanlarda. Başkasına ait. Zamanın da bizimle birlikte başkası-

na ait olabilmesi şaşılacak şey. Hepimiz birine aidiz. Zamanımızla, sesimizle, içimizle, dökmediğimiz içimizle.

Bir kere tam da Atlas Sineması'nın önünde yanımdan geçip gitmiştin, beni fark etmeden. Yanımdan hemen yanımdan geçip gitmiştin. Ben yoktum ki dışarıda, diğerleri gibi değildi varlığım. Bir evle sınırlıydım, yalnız orada görünür oluyordum. Ben seni gördüğüme, görebildiğime göre demek ki sen, benim için bütün kara parçalarında vardın "Afrika hariç değil" sevgilim, "Afrika hariç değil".

Kırmızı bir kaydırak. Minare. Kiremit çatılar. Toprak yol. Çatıdan havalanan kocaman kanatlı bir martı.

İnsan yirmi beşinde giydiği bir elbiseyi otuz beşinde giyemiyor. Beden sığmıyor sanıyoruz, değil, zaman sığmıyor. Bedenimizde biriken cıva zaman, bizi hep ağırlştırıyor. Sana bir içimi döksem nasıl şaşarsın, nasıl şaşarsın hem de. Sen varken işte bütün kara parçalarında bile varken, yine de başka mavi anları çılgınca dene-diğimi anlatsam nasıl şaşar da kalırsın. Denedim, hiç de pişman olmadan. Hiç vicdan azabı çekmeden. Çünkü sevmeye ihtiyacım vardı. Âşıktım sana oysa. Başka anları denerken de. İnsan âşıken de sevmeye ihtiyaç duyuyor, işte bunlar hep karanın bizi zapt etmesinden. Karanın iklimine alışıyoruz, oralı olunca oralı olanların ihtiyaçları bizim için de ihtiyaç oluveriyor.

Çamaşır asılmış balkonlar. Pembe büyük bir havlu. Serviler, serviler, serviler.

İşte iç dökmek dedim ya. Adada değil karada, seninle en karalı halimizle karşılıklı bir otursak da içimi döksem sana. Parmak uçlarımızın her an batıverecek gibi tedirgin olmadığı, sağlam bir masada, karada sevgilim. Ölümlü yanımızla bir otursak diyorum. Ada zamanımızı da anarız, sen istersen ki bence derin derin bir ruh arar gibi bakacaksın bana, bakmak isteyeceksin, eskiden gördüğün şeyi arayacaksın. Ama bak söyledim az önce, hiç dinlemiyorsun, yirmi beşindeki elbiseyi insan nasıl giysin otuz beşinde, dedim. Bak işte bu yüzden içimi dökemiyorum, bir türlü sökülemiyorsun ki o adadan. Ben bütün kara parçalarındaym sevgilim "Afrika dahil."¹

Eski bir vagon. Yeşil ağaçlar. Antenler.

Ruhların değil bedenlerin ikliminde tanı istiyorum beni. Demek aşk yetmezmiş. Sevgi çok yetiyor sanki. Ne yetiyor ki insana?

Yine de şöyle bir uzun otursak. Ben sana hiç tanımadığın karadaki beni anlatsam. Bak vallahi şaşar da kalırsın yaptıklarına. Neden anlatmak ve şaşırtmak istiyorum seni, onu da bilmiyorum. Acı çektiirmek mi? Vallahi değil, billahi değil. Şaşırtmak istiyorum seni, tanımadığın benle. Şaşırtmak da değil belki bu, tanınmak istiyorum. Demek tanınmak da bir ihtiyaç. Ruhumdan başka her şeyin kaybolduğu o mavi anlarla değil karadaki halimle de tanı, karadaki halimle de bil istiyorum beni. Tamamlanmak istiyorum sende, o eksiklik rahatsız ediyor beni.

Hani sen geceler boyu yarı uyduruk, yarı gerçek eski hikâyelerini anlatmıştın da sonra da bunları anlattığın için, onlar yüzünden benim aşkım sulara gömüldü zannetmiştin ya. Hep böyle yüzeye baktın, yüzeyle derini eşitledin, bilgelikle yaptığını sandın bir de bunu. Ben sana desem ki sana o kadar âşıkken kalktım başka bir sesle, başka bir bedenle, başka bir nefesle... İnanmazsın. Ama inan, yaptım. Hayret ederek kendime, yaptım.

Sonra desem ki senden sökölürken ben, hani senin saatlerce kapının öbür yanında acı içinde kıvrandığın işte o zamanda, ben de acı çekerken, bir ayağım da bir başka adadaydı desem. O sana açılmayan kapı, çok değil bir saat sonra, bir başkasına açıldı desem. Bak buna inanırsın! Bu gerçek, birkaç kere devirir seni! Çünkü o kapıyı sana nasıl olup da açmadığımı aklın almadı bir türlü, durup durup bunu düşündün, bundan eminim. İşte anlatsam anlarsın ve inanırsın. Ama başta dedim, acı çekesin diye değil, karada bir dostluk içinde anla beni diye anlatmak istiyorum. Aşkla sana koşan ben, bütününde neydi gör istiyorum. İnsan âşık olduğuna anlatmak istiyor yine de en çok o anlasın istiyor ya da en çok o anlarmış gibi hissediyor.

Ben o ben değilsem sen de o sen değilsin artık, öyle derin derin bakmayı bırak da dostça dinle beni. Beraber gülelim, sen beni anla istiyorum, sevmesen de olur, anlamak her şeyden en kıymetlisi. Tanıyarak anla. Aşkın yanılsamasıyla değil o bu dünyadan değil, bu dünyadaki yanımızı aşkla anlayamayız, sevginin anlayışı lazım bize sevgilim bütün kara parçalarında, "Afrika hariç değil."

Adam Kadına Dedi Ki

Birinci Gün

Kadın nereye baksa hep onu gördü. Adam aydınlık ve ferahtı. Sözleri, uçurtmalar gibi kapladı kadının göğünü. Kadın artık başka hiçbir şey görmez oldu. Kalbinin atışlarından bir çeper ördü, herkesi o çeperin öte yanında bıraktı.

Öyleyse kal burada, gitme, dedi adam. Gözlerinin yeşilinden ırmaklar aktı. Ama karın ne der buna, dedi kadın şüphe ve sarhoşluk içinde. Adam elini göğse kaldırdı ve her şey takdirdir, bizim elimizden o yüce takdirin karşısında boyun eğmekten başka ne gelir, dedi. Neyin iyi, neyin kötü olduğunu ancak o bilir. Değil mi ki bazı şeyler iyiiken bize kötü, kötüyken de iyi görünür. Senin burada olmanda, ayaklarının seni buraya getirmesinde şüphesiz ki bizim bilmediğimiz, henüz anlamadığımız hayırlar vardır. Annem, babam, kardeşlerim, dedi kadın. Şeytan herkesin aklına fesat sokmak için gönderildi bu dünyaya, dedi adam. Muhakkak ki onlar dışarıdan gördüklerine inanacaklar, kalplerde olanı bir tek o bilir. O, hüküm verenlerin en âdilidir.

Kalbimizdeki tertemiz hisleri görmeyenler seni, beni o kirli nazarlarla yargılayacaklar. Senin ve benim kalbimde olanın yalnızca muhabbet olduğunu bilmeyecekler, anlamayacaklar. Halbuki, muhabbettir kulu Yaratan'a yaklaştıran. Şimdi yanıma gel ve ilahi nurun yansıdığı gözlerini, benim gözlerime bırak. İnsan ki hem etten, kemikten, sinirden hem Yaratan'ın nurundan yaratılmıştır. Bedenlerimiz de bizden davacı olacaktır öte tarafta, çünkü onların da üstümüzde hakkı vardır.

Sen bana meyletmişsin, ben de sana. Bunda kötülük nerede? Yanlış nerede? Allah insana akıl verdi ki olan biteni kendi terazisinde tartsın, başkalarının aklıyla davranmasın, başkalarının dediklerine kanmasın. Senin gönlünden geçen burada, benim yanımda kalmaksa bunda yanlış olan ne? Biz ki muhabbetin diliyle konuşuyor, onun gözüyle birbirimizi görüyoruz.

Adam kadına iyi olanı söyledi. Kadın kalbini adamın sözlerine açtı, başkalarına kapattı. Biraz daha burada oturmasında ne kötülük vardı. Muhabbet varken şeytan elbette uzaktı. Adam kadına, senin burada benimle olman iyidir, başka şeyler düşünme şimdi, dedi.

Kadın, adamın karısının niye odadan çıktığını ve dönmediğini sormadı. Adamın yanına uzanmakta bir kötülük görmedi. Adamın ona kucak açan arzusuna çırılçıplak uzandı.

İkinci Gün

Sen nereye gidiyorsun, öyle birden ortadan kayboluveriyorsun da, dedi anası. Hiç, dedi kadın. Nereye gideceğim işin gücün peşindeyim. Adamın dediklerini yazdı aklına kadın, her yerde o ne dediyse onları söyledi; çünkü muhabbet ehli olmayan anlamazdı. Gerçek, onu idrak edecek kulağa söylenmeliydi yalnızca.

Kimsenin bir şey bilmesine gerek yoktu. Adam bunu böyle demişti. Adamın her söylediği iyiydi. Adamın her şeyi güzeldi, dudakları sıcaktı, elleri sıcaktı, kokusu sıcaktı. Adam Yaratan'ın sözünü bilen, iyi söyleyendi. Bu dünyada insanlığın başına ne geliyorsa cehaletten geliyordu. Cehalet kötülüktü, cehalet başkasını bilip bilmeden yargılamaktı. Beş vakit namaz da kılsan içinde kötülük kol gezdikten sonra ne faydası vardı. İnsan insana muhabbetle bağlanmalı, kalp gözünü açmalıydı. Kalp gözünü açmanın tek yolu da insandan insana giden yoldu. İnsan insana yol olduktan gayrı dünyada üstesinden gelinmeyecek zorluk yoktu.

Âdemoğullarının çoğu gönülden uzaktı, anlamıyorlardı, uyanmak istemiyorlardı. Onlar şeytanın elinde oyuncak olmuşlardı da farkında değillerdi. Halbuki her cuma vaazında söylemiyor muydu din kardeşlerim ibadet iyi güzel hoş da kalplerinizi temizleyin evvela, demiyor muydu? Elbet diyordu, bütün köy halkı, hocanın vaazlarını öve öve bitiremiyor değil miydi? Herkesin dilinde hoca gene ne güzel konuştu cümlesi virdizeban olmamış mıydı? Olmuştu. Hem dememiş miydi hoca, ben senin adını virdizeban yaptım diye, ne de güzel demişti. Elini saçlarında gezdirmişti, elleri ne kadar sıcaktı, dudakları... Kadın, adamı ne vakit düşünse bedeni arzuyla yanmaya başladı. Onsuz bir dakikası yoktu. İnsan insanı anlamadıktan, sevmedikten gayrı bu dünya boş değil miydi? Elbet boştu.

Kız sen ne dolanıp duruyorsun aynı yerde git gel, kaçtır girdin çıktın mutfığa! Ne arıyorsun sen, neye bakıyorsun da elin boş çıkıyorsun? Yok bir şey de geç, dememiş miydi hoca? Kimsenin sorduğuna cevap verme, dememiş miydi?

Senin bazı şeyleri çok düşünmen iyi değil dememiş miydi? Daha on sekiz olmadan akıl her şeyi tartamaz, tartar da yanlış tartar, yanlış yollara sevk eder adamı dememiş miydi? Demişti. Onun dediklerinde hep hikmet vardı. O ne derse kulak vermeli, o ne derse onu yapmalıydı. Herkesin bu âlemde yolunu bulması için bir mürşide ihtiyacı vardı. İşte o, kendisinin mürşidi değil de neydi? Her şeyi öğretiyordu, her sırrı aşikâr ediyordu. İnsanların dışarıdan bakınca görünmeyen yüzlerini gösteriyordu. İnsanın bu dünyada bir bilene ihtiyacı vardı yoksa hafazanallah ne tuzaklara düşer ne kötü niyetlilerin elinde rüsva olurdu.

O hem akıllı hem ilim irfan sahibi hem gül cemalliydi. Muhakkak ki Yaratan onu, kendisine yol göstereceğini diye göndermişti. Yoksa bu cahillerin arasında kalır, cahil geldiği gibi cahil de giderdi. Ama işte demişti o, ne güzel demişti. Allah kimi isterse onu hidayete erdirirdi.

Üçüncü Gün

Adam karısına dedi ki bu soruları sorman iyi değil, sen bana karşı görevlerini eksiksiz yerine getirmelisin. Ben sana karşı görevlerimi yapıyorum. Bu, elbette her ikimiz için de en iyi olandır. Erkekler, kadınların koruyup kollayıcılarıdır. Çünkü Allah insanların bazılarını diğerlerinden üstün kılmıştır. Çocuklarımızın geleceği için en iyisi elbet senin şeytanın yoldan çıkarmasına uymaman, olur olmaz sorular sormamandır. Onun bunun sözüne uymak, başkasına iftira atmak, kalbini bozmak kişiye zarar verir. Bu, Allah yolundan şaşmak, sıdk u selametten ayrılmak demektir. Değil mi ki o kadının her şeyden evvel bizim üzerimizde komşuluk hakkı var, o halde biz de ona karşı vazifemizi yapacağız. Yolunu kaybetmiş bir kardeşimize evimizi, soframızı, gönlümüzü açacağız.

Unutma ki iyi kadınlar, itaatkâr olmalıdırlar. Aklına şeytanın girmesine müsaade ettiğin, kuvvetli bir irade göstermediğin için git Allah'tan bağışlanma dile. Allah kulunun niyetini gören, tövbeleri bağışlayandır. Şüphesiz kocalarına karşı yapması gerekenleri yapan eşlere müjdeler vardır. Onlar öte dünyada hak ettikleri mutluluğu

tadacaklardır. Adam karısının yüzüne uzun uzun bakarak dedi ki bu dünyada her şey eksiklidir, bu dünya bir aldatmacadır. İnsan her şeyi anlamaya çalışmamalı, her olan biteni aklın yanlış terazisine vurmamalıdır. Bu, iyi olandır. Her şey akılla anlaşılacak olsa insanın hali bu mu olurdu? İnsan akli Allah'ın bu âlemi düzenleyişini anlamaya yetmez. Her soru salim değildir, her cevap da salim değildir. İnsan neyin salim olduğunu anlayacak kemale ermediyse aklını susturması en hayırlısıdır.

Sen benim ayalımsın, Yaratan indinde bir nikâh akdiyle bağlandı birbirimize. Gönlümde yerini sorgulamaya kalkma. Şüpheden değil teslimiyetten yana olmak senin için hayırlıdır. Benim gönlümde kimin yerinin ne olduğunu Rabbim biliyor ama aklından çıkartma ki bir erkeğin kadında olmayan hususiyetleri vardır. Erkeğin gönlü bir çöldür ve kadın da o çölde vaha. Nasıl ki bir çölde birden çok vaha olursa bir erkeğin de gönlünde birden çok vaha olur. Nasıl ki vahanın sayısı çölün karakterinde bir zafiyet yaratmazsa erkeğin gönlünde birden çok kadına muhabbet beslemesi de onun karakterine zaaf getirmesin. Ama kadın böyle değildir, kadının fıtratında birden çok erkeği sevmek yoktur. Buna yeltenen kadın hafazanallah kendi mahvına sebebiyet verir.

Sen ki akıl ve mantığın yolundan sapmayan hidayete ermiş bir kadınsın. Fesat çıkarmak isteyenlere fırsat verme. Sen benim kalbimi bilirsin, ne kadar adil olduğumu da bilirsin. Kadın, hislerine teslim olmaya meyyaldir, adil davranmak kabiliyetinden yoksundur. Lakin erkek hislerine yenilmez, işte bu sebeple de aklının dümenini her daim sıkı tutar. Ve yine işte bu sebeptir ki yönetmek de erkeğe özgüdür.

Yüce kitabımızdaki Âdem ve Havva kıssasını hiç aklından çıkarma, muhakkak ki onda bugünü anlamak için hikmetler vardır. Havva anamız hislerine yenilmeseydi Âdem babamızı Yaratan'ın yasağını çiğnemeye ikna etmeseydi cennetten hiç kovulmayacaktık. Rabbimiz kitabında bunları anlatmış ki ibret alalım, aynı hataları tekrarlamayalım. Hasılı kelam kadın ve erkek birbirinden tamamıyla farklıdır. Bize düşen bunun sebebini sorgulamak değil, bu hükmü teslimiyetle kabullenmektir.

Başımıza ne gelirse Hak'tan gelir, kaderin karşısında kimse durmaz. Gönlünü huzursuzlukla değil huzurla sula, orada gül bahçesi

yetiştir, kokusuyla hayatımız daha da güzelleşsin. Ayırık otlarını kopar, yılanı çıyanı at o bahçeden.

Adam karısına iyi olanın ne olduğunu bir bir anlattı. Kadın içindeki şüpheyi kocasının sesiyle suya verdi, sustu. Kalktı uzun saçlarını aynanın önünde taradı. Gül kokuları süründü. Geceliğini soyundu, arzunun ateşini giyindi. Gözleri teslimiyetle parladı. Kocasının yanına uzandı, bütün bedeninde gelincikler açtı. Şüphesiz ki kocanın karısına söylediği sözlerde derin hikmetler vardı.

Dördüncü Gün

Adam kadına dedi ki o yüzüğü evin bir yerinde saklayacağım. Ve söylediği gibi yaptı. Onun, yüzüğü sakladığı yerden bulmasını istedi. Tahmin ettiği gibi oldu. Ve adam kadına dedi ki senin bu yüzüğü bulman bir takdiri ilahidir. Hayra alamettir. Eğer Rab-bim onu bulmanı istemeseydi şüphesiz sen onu bulmazdın. Kadın yüzüğe bakıp çok güzel olduğunu söyledi. Adam dedi ki bunu sakın başkaları varken söyleme. Bu yüzüğü kimseye gösterme, bu ikimizin arasındaki muhabbetin nişanıdır. Onu sakla, parmağına takacağın günü sabırla bekle. Gece gündüz dua et, bizi karşılaştıran Yaratan'a hamdusenada bulun. Şüphesiz ki adamın bu söylediğinde bir bildiği vardı.

Kadın gözleri mutlulukla ışıldarken ama bu mutluluk benim hakkım mı bilmiyorum, dedi, içimde bir huzursuzluk var. Adam dedi ki aklın şeytani oyunlarına kanmamak gerek. Sen, ben ol-masan bir başınasın burada, kimse seni anlamıyor, kimse senin aklının gücünü bilmiyor. İnsan eksik ve zaaf içinde bir varlıktır, yalnızlık bir tek ona mahsustur. Âdemoğlu eksiklerle doludur. Biz, hiçbirimiz hâşâ mükemmel değiliz, mükemmellik Allah'a mahsus-tur. Böyleyken senin bir koca sıcaklığına ihtiyaç duymandan daha tabii ne olabilir. Sen de bir insan evladısın. Senin de sevgiye, ilgiye, şefkate ve dahi başka şeylere ihtiyacın var. Allah eksiklikleri gören, onları bertaraf edendir. Şeytan bazen doğruları söylüyormuş gibi yapan ve bizi şaşırtandır.

Sen övgüyü ve ödülü hak eden bir kadınsın. Tanrı seni ödül-lendirmek için beni seçti ve şüphesiz ki olanda hayır vardır. Za-manı geldiğinde kalbimizdeki muhabbeti, Yaratan'ın huzurunda da bir akde bağlayacağız. Her şeyin bir zamanı vardır. Her talebin,

her niyetin, her isteğin Yaratan katında kabul göreceği bir zaman vardır. Bize düşen sabretmek, bir elmanın ağaçta olgunlaşmasını beklemektir. O elmayı olgunlaşmadan koparıp yemeğe kalkarsan ağzında acı bir tat bırakır. Bir elmanın bile olgunlaşması için takdir ve tayin edilen bir zaman varken insanın, eşrefi mahlukatın her fiilinin her zikrinin tekamülü için de zamana ihtiyaç vardır. Kadın zihnini bulandıran bütün soruları adamın bakışlarıyla sildi. Yüzüğü parmağına taktı, mavi oyalı tülbindini çözdü, elbisesini üstünden sıyrıldı.

Beşinci Gün

Allah, insanlara yeryüzünde güzellikler sundu, imkânlar yarattı. Ama insan yeryüzünde fesat çıkarmaya çalışan şeytana uymayı seçti. Şeytanın sözleriyle konuştular. Bu kız hocanın evinden çıkmaz oldu dediler. Bu kıza bir haller oldu, bakışları bile değişti. Tövbeler olsun ki divaneler gibi oldu. Allah'ın yolundan sapmışlara benzedi. Kimsenin dediğini dinlemez oldu, burnunun dikine gidiyor. Bu dikbaşlılık ziyan getirir, yoldan saptırır.

Onlar ki Yaratan'ın diliyle konuştuklarını söyleyip şeytanın vehmettirdiklerini söylediler. Muhabbeti değil günahı görmeye ayarladılar gözlerini ve kalplerini. Kendi hayatlarını bırakıp başkalarının hayatlarını dişlerinin arasına alıp parçalamaya koyuldular. Kan kokusu almış köpekbalıkları gibi koştular. Yeryüzünde fesat çıkardılar, bozgunculuk yaptılar. Allah'ın azabından korkmadılar. Çünkü onların vicdanları hakka kapalıydı.

Hak yolunda yürüyen bir adamı, hak söz söyleyip gönül alan bir adamı, şüphelerinin ağında oradan oraya sürüdüler. Gönülünün sözünden başkasına kulakları tıkalı gencecik bir kızın bekâretini, fesadın diliyle bozdular. Büyü yaptırmış bu hoca, dediler, cümle âlemin gördüğünü ne anası görür ne babası, sağır sultanın duyduğunu ne kız kardeşleri duyar ne ağabeyleri. Bu kızın karnının günbegün şiştiğini de mi görmezler, anlamazlar? Şeytan bir defa yoldan çıkarmayagörsün kötülük tohumu ekilir bütün gönüllere. O kötülük tohumları sözün rüzgârıyla döllenir de dağılır dört bir yana. Fesat bir söz, bin söz olur.

Muhakkak ki Yaratan'ın kitabındaki hikâyeler, yoldan sapan insanoğlunun başına gelenleri anlatır ki ibret alınsın. Ama insa-

noğlu ibret almaz. İnsanoğlu yoldan şaşmaktan, günaha batmaktan, iftira atmaktan yorulmaz. İnsanoğlu şeytana uyar, sonra da şeytana uyduğum diye Rabbi'nin huzurunda yere kapanır ve bin kere tövbe eder, bağışlanma diler. Allah, merhametlidir, tövbeleri iştendir. Kulunun yalvarıp yakarmalarını dinler, tövbesini kabul eder. Ancak insan nisyân ile maluldür. Rabbi'nin bağışlamasını unuttur da alnı secdeden kalkmadan yeni günahlara meyleder.

Altıncı Gün

Adam kadına dedi ki bu gece güne kavuşmadan biz hep beraber bu bozguncular yurdundan gitmeliyiz. Artık sen de benim karımsın. Tez zamanda Allah indinde nikâhıma alacağım seni de. Biz her şeyimizi hazırlayıp topladık. Gece zifiri karanlığa döndüğünde bohçanı al, bizim kapıya gel. Eşyayı arabaya koyduk, atları koşacağım, kimse görmeden gideceğiz buralardan. Kadının gözleri doldu, ağlamaklı oldu. Anamı, babamı, kardeşlerimi görmeyecek miyim bir daha, dedi. Adam kadının elini eline aldı. Senin anan, baban, kardeşlerin benim, biziz bundan sonra.

Bu günahkârlar yurdunda bize rahat, huzur yok artık. Onlar ki fesatla, kinle, riyayla dolular, bizim hidayete ermiş gönlümüze yâr olamazlar. Onların gözleri kötülüğün kara perdesiyle örtülü. Muhakkak ki bizim buradan gitmemizde hayır vardır. Rabbim bizi aydınlık yurtlarla, doğru yoldan sapmamış gönüllerle karşılaştıracaktır. Allah bizim bilmediklerimizi bilen, görmediklerimizi görendir. Bundan sonra karım senin ablan, çocuklarım senin evladındır. Biz birbirimizi böylece sevecek, koruyacağız. Bozgunculardan, inkârcılardan, günahkârlardan uzak olacağız.

Adam, kadının gözyaşlarını sildi. Sakın kimseye bir şey belli etme, kimseyi şüpheye düşürecek bir şey söyleme. Bu karanlıktan beraber çıkıp gideceğiz ve muhakkak ki Allah, doğruluk yolunda yürüyen kullarını huzurla mükafatlandıracaktır. İman edip salih ameller işleyenleri, yeryüzünde fesat çıkaranlarla bir tutmayacaktır.

Sakın ha korkmayasın, kaygıya kapılmayasın. Bizim korkacak hiçbir şeyimiz yok. Korkması gerekenler doğru yoldan sapanlar, iftira atanlar, günaha batanlardır. Bizim muhabbet yolunda yürümekten gayrı bir suçumuz, günahımız yoktur ve şunu aklından sakın çıkarma ki Rabbim, her daim kalbi temiz olanlarla beraberdir,

onların işlerini kolaylaştırandır, onlara yâr ve yardımcı olandır. Adam kadına yapması gerekenleri, bilmesi gerekenleri, inanması gerekenleri bir bir anlattı.

Yedinci Gün

Bir nice zamandan sonra kadın iki büklüm oldu, yere yuvarlandı. Öyle bir çığlık attı ki avazı gökyüzünü deldi. Yüzü gözü ter içinde kaldı, rengi kirece döndü. Doğum sancısı başladı, dedi adamın karısı. Ne yapacağız şimdi bu garip yerde, kim gelecek imdadımıza gecenin bu vakti? Adam karısına dedi ki insanların en hayırlısı zor-da kalana yardım edendir. Muhakkak ki sen kalbi Allah'ın lütfuyla aydınlanmış, hayırlı bir eşsin. Ama her şeyden evvel sen başkalarının yargılarıyla yargılamayan, başkasının sözüne kanmayan, eğriyi doğruyu kalbinin terazisinde tartarak bilen bir kadınsın. Burada ona senden başkası yardım edemez, zamanımız yok, imkânımız dar.

Muhakkak ki sen her zaman olduğu gibi şimdi de iyi bir insan olarak yapman gerekeni yapacaksın. Şu garibe yardım elini uzatacak, o günahsız sabiyi, hayırlı ellerinle çekip alacaksın karanlıktan. Anasını da yavrusunu da kurtaracak, Allah indinde kendini bir kere daha ispat etmiş olacaksın. Muhakkak ki sen çok mübarek bir kadınsın. Değil mi ki biz ne hayır işlersek Allah onu bilir.

Adamın karısı kollarını sıvadı, bir kazan su doldurdu, ocağa koydu. Kadının çığlıklarına koştu yetiştii, alnındaki teri eliyle sildi. Sıcak suyun buharı odayı doldurdu, camları buğulandırdı. Hayırlı eller uzandı rahmin karanlığına. Kanın sıcağından, karanlığın kordonundan çekip çıkardı bebeği.

Annenin gözlerine yeni doğan bebeğin çığlığı düştü, bir damla yaş oldu, aktı. O hayırlı eller, doğumun sancısını gidip yıkadı ellerinden. Bir beyaz kundağa sardı bebeği, anasının kucağına verdi. Adam kapıyı açıp içeri girdi. Kız mı oğlan mı, diye sordu. Kız, dedi karısı. Olsun, dedi adam, başını eğdi. Muhakkak ki bunda da bizim bilmediğimiz hayırlar vardır. Şüphesiz Allah hikmet sahibidir. Adam kucağına aldı kızını, kulağına fısıldadı üç kere:

Hayrünnisa!

Hayrünnisa!

Hayrünnisa!

Paragraf Bütünlüğünü Bozan Cümle

Kapıyı açtı. Gözleri yüzüne iki numara büyük bir kadın.

“Ev sahibi siz misiniz?”

“Yok ben kardeşiyim, ev sahibi ablam, buyurun.”

“Bu mektubu ablanız yazmış.”

(Hoppalaaaa!)

Burun delikleri açılıp kapandı, elindekini hışımına uzattı. Tarhan alıp şöyle bir baktı, sonra kâğıdın üzerinden yavaşça kadına kaydırdı bakışlarını. Kadının gözleri, uzun farlarını yakmış duruyordu, çenesini hafifçe yukarı kaldırmıştı. Bunların iyiye işaret olmadığını hemen anladı. *Bir kurbağa göl sularına atladı.*

“Bu, ablamın yazısı değil!”

“Mektubu okursanız görürsünüz, bizim apartmana bakan, bizim camla aynı hizada olan tek daire bu!”

Sağ kaşını kaldırdı, alt dudağını acaba anlamında uzattı Tarhan.

“Nedir peki içeriği?”

“Okuyun lütfen.”

Bu mektubu yazıp yazmamayı çok düşündüm, sonunda yazmaya karar verdim. Çünkü kafamın içinde size sürekli yazmaktayım. Kalbimi tuhaf bir burukluk kapladı şimdi. Sanki sizinle yaşadıklarımın çok uzaklaşmışım gibi. (Hasss!!!) O uzaklığı kapatmak için size yazmaya başladım. Akşamları eve gelişinizle odanızın birden ışıktanmasının bende yarattığı umudu nasıl anlatabilirim ki?! (Buyur buradan yak!) Sonra o hemen lambanın yanındaki koltuğa oturmanızı, yüzünüzü benden yana döndürmenizi. Karanlıktaki silüetinizi izledim durdum, uzun akşamlarda. Salondan diğer odalara giden koridorlarda ilerleyen silüetiniz, hayalimi de peşinden sürükledi durdu. (Zavallı annem kaygılanmasın ne halt etsin!) Bazen de o koltuğa oturup okuyordunuz ve hep bir şey içiyordunuz, şekli fıçı gibi bir fincandan. Resimleriniz şu tavan arası gibi yerde mi acaba? (Sana ne, güzel ablam, sana ne!) On-

ları yaparken sizi görmek isterdim. (Al buyur!) Şu kısa zamanda loş odadaki varlığınız ne kadar sıcak. Gündüzleri içim buz gibi. Gecelerimse rüyalarım sayesinde daha renkli, Fellini filmleri gibi. (Zaten sana ne olduysa bu film merakından oldu!) İnsan bazen hiç tahmin etmeyeceği şeylerden lezzet duyar, hayata dair güzel şeyler düşünmeye başlar, insanların daha iyi olduğuna inanmaya ihtiyaç duyar. Evinizin karanlığındaki o ışık, benim bugünlerdeki hayatım için ne kadar değerliydi. (Durum o kadar mı vahim abla!) Bazen karanlıkta bize dönük bir yüz, gerçek yüzlerden daha sahici. Belki bir gün karşılaşırız, Sait Faik'in bir hikâyesindeki gibi hani. Bütün bir cadde boyunca gazete bayiiinde karşılaştığı kadını takip eder ve onunla konuşur, dönüp arkasına bakmamasını rica eder ama, kadın da hiç dönüp bakmaz, ta ki yaşadığı apartmana gelene kadar. Apartmana girerken başını hiç döndürmez kadın ama bir selam vermeden de içeri girmek istemez, elindeki gazeteyi kendi omzuna vurarak hoşça kal der ve kapı kapanır. Bir gün karşılaşırsak lütfen arkanıza dönüp bakmayın. (Bu kadar talihsiz bir gün olur mu ya, ev sahibi burada, usta burada, bu kadın burada! Bendeki talihin ta amına koyim! Hayır, işin boktan tarafı kaçacak yer yok, oraya bakan tek daire bu. Bari bunu düşünseydin!)

Zihninin karanlığında bir ışık ararken gözü kadının terliklerine takıldı, aynısından Nahide Abla'da da vardı, evde onları giyiyordu. İçine dolan ağır hava bir anda boşaldı.

“Dediğim gibi bu ablamın yazısı değil ama sanırım Nahide Abla'nın, ablamın arkadaşı, o yazmış olabilir.”

“Görüşebilir miyim?”

“Valla... dün gitti, burada yaşamıyor ki. Uşak'ta kendisi.”

“Bakın beyefendi.”

Derin bir nefes aldı, yutkundu, dudağının üstündeki iri ben titreşti.

“Ben de az çok sanattan anlıyorum, evet, mektupta kötü bir şey yok ama o evde ben de yaşıyorum, yalnızca kocamdan söz etmiş. Anlıyor musunuz?”

“Anlıyorum evet, valla ne diyeceğimi bilemiyorum, yani... Tuhaf bir durum.”

“Bakın resmen kocamı takip etmiş, akşam eve gelmesini, lambayı yakmasını, odadan odaya geçmesini filan anlatmış ama olmaz ki!”

Sesi benzin dökülmüş gibi birden alevlendi. Yüzü kızardı. Ev sahibi Ali Bey iri göbeğiyle banyonun kapısının ağzına koydukları sandalyeden kalkıp geldi, başını aşağı doğru eğerek bıyıklı bir selam verdi. Ne olup bittiğini anlamaya çalışan gözlerle baktı. Kadın hiç cevap vermedi. Ali Bey, Tarhan'a döndü,

“Hayırdır bir mesele mi var?”

Bu dünyadaki hiçbir şeyi tam olarak anlayamıyormuş gibi bön bir ifade vardı yüzünde.

“Yok, bir mesele yok Ali Beyamca, bir yanlış anlaşılma söz konusu.”

Kadın elinde mektubu salladı,

“Kocama ilanıaşk etmiş resmen, böyle rezalet olur mu canım!”

Ali Bey şaşkın şaşkın bir kadına bir Tarhan'a baktı. Banyodan usta seslendi,

“Ali abi alet sandığını biraz ittiriversen ya, elimdekini bırakmıyorum.”

Ali Bey dönüp gitti.

“Bakın ben çok rahatsız oldum, anlatabiliyor muyum?”

“Haklısınız. Sizin kadar ben de şaşkınım, isterseniz ablam gelince...”

“Benim çocuğum çocuğum var, yirmi yıllık mutlu bir evliliğim var!”

Birden gözlerinden yaşlar yuvarlanmaya başladı.

“Ya ben ne diyeceğimi hakkaten bilemiyorum, Nahide Abla adına ben özür diliyorum sizden.”

“Hayır, bugün bunu yazan, yarın başka şeyler de yazar. Ben nereden bileyim yarın çıkıp başka şeyler de yapmayacağını.”

(Ne yapacak yahu Allah aşkına, ip gerip camdan evinize mi girecek?)

“Yok, öyle biri değil inanın, ablamın kaç yıllık arkadaşı, sadece biraz... biraz değişiktir, nasıl anlatsam...”

“(Abi ne diyim bu kadına ben ya!) Aslında mektupta da bir şey yok, yani biraz edebi bir şeyler yazmış.”

“Ne demek edebi, ben de anlıyorum sanattan, ama doğru mu böyle uzaktan her hareketini takip etmiş.”

“Hayır, tabii ki doğru değil onu demek istemedim ama merak etmeyin, gerçekten zararsız biridir, kendi içinde yaşamış bazı şeyleri.”

“Kendi içinde yaşasaydı bu mektubu yazmazdı herhalde!”

“Onu demek istemedim, ben... Ben tahminden öteye gidemiyorum, kusura bakmayın, içeride de usta çalışıyor, aşağı su akıyor da onu çözmeye çalışıyoruz.”

Kadın öylece durmuş bakıyordu.

“Hayır anlamadığım, eşimin ressam olduğunu da biliyor, bunu nasıl bilebilir, demek ki takip etti!”

“Yok, takip ettiğini sanmıyorum.”

“Nereden biliyor peki, getirip bunu apartmandan içeri atmış, beşinci kat ressam beyefendi yazmış zarfa.”

“(Ahmak bu kız, yeminle ahmak!) Valla bilemiyorum ki!”

Dönüp arkasına baktı, Ali Bey’le usta sessizce konuşuyorlardı.

“Bakın ben de ablamı ziyarete geldim aslında, burada yaşıyorum ve hakikaten olan biten hakkında hiçbir fikrim yok. Ama emin olun bir daha böyle bir şey olmayacak, çünkü dediğim gibi zaten gitti.”

“Gelmemek üzere gitmedi herhalde? Tanımadığı bir adama mektup yazmış, gözetlemiş resmen bizim evi. Bu mektup kocamın eline geçse ne olacaktı?”

“(Bu boktan durumda olmayacaktık!) Ne diyeceğimi bilemiyorum, ben tekrar onun adına özür diliyorum ama dediğim gibi büyütecek bir şey yok. Sandığınız gibi planlar yapmadığından emin olun, kötü biri değildir.”

Kadın yine çenesini yukarı kaldırdı, ifadesiz bir yüzle dimdik baktı.

“Ablanızın telefonunu alabilir miyim?”

Ormanın derinliklerinde bir ağaç devrildi.

“(Bu kadın uzatacak mevzuyu abi. Hay ben senin!) Bir dakika kâğıt alıp geleyim.”

Salona girip sağa sola bakındı, sehpanın üstündeki bir derginin köşesini kopardı, karga kalemlikten bir kurşunkalemle numarayı yazıp geldi.

“Yalnız şimdi ablam işyerinde, telefona pek bakamıyor işteyken, akşam yedi gibi ararsanız daha iyi olur. (Ah abla ya, ah abla ya! Bu kadın hemen aramaz inşallah.)”

Ütü buhar verir gibi iyi günler dedi kadın, arkasını döndü, merdivenlerden hızlı hızlı inmeye başladı.

Tarhan holdeki aynada kendine baktı, Ali Bey kapının kapandığını duyunca seslendi,

“Hayırdır ya ne mektubu?”

Banyoya gitti, yapıştırılan borulardan keskin bir plastik kokusu geliyordu.

“Ne bileyim ben de anlamadım ki, tutturmuş bir mektuptur gidiyor. (Önemli bir şey değilmiş gibi davranmalı.)”

“Ne mektubuymuş o?”

“Ne bileyim! (Hah bu iyiydi, elimi de şöyle havada döndürünce daha iyi oldu.)”

“Allah allah! Şu köşe binada en üst kattaki adamın karısı, tanıyorum ben onu, sıska bi herif var sarışın, ressam mı neymiş onun karısı.”

“Ne bileyim ben” dedi yine Tarhan.

Ustanın bütün dikkatiyle iki boruyu yapıştırmasına baktı. (Ne bileyim ben’i ne güzel söyledim lan, ne’nin boynuna yapışıp sıkıyorken bileyim’de hadi bari öldürmeyeyim der gibi bir gevşeklik edasıyla, yani umursamıyorum manasında, of çok güzel oldu!)

“İnsanlar bir garip oldular bildin mi” dedi Ali Bey.

Ne olup bittiğini anlatsın diye Tarhan’a baktı. Oturduğu sandalye gıcırdadı, gömleğinin düğmeleri patlayıverecekmiş gibi gerilmişti.

“Ben bir sigara içeyim” dedi Tarhan.

Balkona çıktı, sokağa baktı, kadının geldiği binaya arkasını dönerek sigarasını yaktı. Simiiiiiid! diye bir ses sıçrayan kızartma yağı gibi dağıldı sokağa. Çatıda bir martı, tüyleri uçuşan yavrusunu kolluyordu. Yavru, acemi adımlar atıyordu çatıda. (Şu dombiliye biraz daha açıklamalı mıydım ya, ablamdan şüphelenecek şimdi bu. Te Allahım!) Martı bilge ve heybetli görünüyordu. Bir nefes daha aldı, (mektubu niye vermedi de aldı götürdü bu kadın, Allah’ın manyağı! Sen ne bok yemeğe açıyorsun ki kocanın mektubunu. Yok abi, kadın milleti değil mi her boka sokacak burnunu!) Sigarasını saksının dibinde söndürdü.

Banyoya uzattı başını,

“Bitiyor galiba değil mi?”

“Evvelallah abi” dedi usta, güldü.

Ön dişleri ayıktı. Allah’tan ufak tefekti de dar banyoda rahat çalışabiliyordu. (Yok yok, iki cümle daha kurmalı, olayı Nahide Abla’nın üstüne yıkmalı, ortalığı temizlemeli. Yoksa bu dombili var ya o kukumav karısıyla konuşur da konuşur, mevzuyu yayarlar.)

“Kahve içer misiniz?” dedi Tarhan. Gözlüklerini çıkarıp mavi gömleğinin ucuyla temizledi.

“Yok, sağ ol” dedi Ali Bey.

“Çay olsa içerdim kahve içmem, çarpıntı yapıyor.”

“Abi, valla ben içerim ama şekeri bol olsun, sana zahmet” dedi usta. Çok büyük bir ricada bulunuyormuş gibi ezilerek.

Mutfağa gitti, suyun altını yaktı. (Adamın ressam olduğunu hangi cehennemden öğrendi ki bu, yahu şu eve taşınalı daha bir yıl olmadı. Etrafta kim var kim yok, hemen şeceresini çıkardın değil mi, ezelden böyle meraklıydı bu. Şu alttaki market, neydi o kirpi saçlı herifin adı, o söyledi belki de. Ah abla! Birlikte tatil yaptığımız o sene nasıl çileden çıkarmıştı beni, otelde kalan herkesi inceleyip durmuştu, yok şu sakat oğlanı gene denize soktu anası babası, yok şu sıska herif de o adama benziyor, kesin kardeş bunlar, yok o kızıl saçlı cadı hep tek başına denize giriyor... Ya sana ne! Sana ne el âlemden, al kitabını oku, bulmacanı çöz, denizine gir. Ne demeye milletle alakadar oluyorsun! Kaç kere söyledim kaç kere, insan bir zerre olsun değişmez mi ya, yok! Neydi o bizim Arap İhsan'ın bi lafı vardı, kellim kellim lâ yenfâ!)

Sabah kahvaltısının bulaşıklarını makineye yerleştirdi. (Kadının kapıya dayandığı güne bak. Abi bende şans olsa anamdan doğmazdım deyince kızıyorlar, talihini küstüreceksin diye. Al sana talih! Daha İstanbul'a adımımı atar atmaz boka bastım! Yuh! Şu işi bir şekilde kapatmalı!) Derin bir nefes aldı, başını iki yana salladı. (Gerçi kapının önündeki konuşmaları duymuşlardır herhalde. Bir ara da alt katın kapısı açıldı sanki, Dombili'nin meraklı karısı kulaklarını dikmiştir! Hey Allahım ya!)

Dış kırmızı büyük fincana ustaya bir kaşık kahve koydu, kendine de üstünde New York yazısıyla gökdelenler olan iri beyaz fincanı aldı, iki kaşık da ona kahve koydu. (Bu, benim Amerika'dan getirdiğim fincan değil mi yahu! Ah Amerika! Ne bok yemeğe döndüm ben! Tahsin abi demişti, lan oğlum deli misin sen, dönülür mü Türkiye'ye demişti! Demişti demesine de bende kafa bin beş yüzdü o vakit, Aysun manyağı akıl mı bırakmıştı bende, ah aptal kafam ah! O sene ne uğursuz seneydi harbiden ya, bela üstüne bela. Hey gidi!)

Fincanları alıp banyoya gitti.

“Eyvallah” dedi usta, hemen bir yudum aldı,

“Şekeri unutmamışsın abi, sağ ol” dedi.

“Bendeki şansa bak” dedi, kafasını sağa sola salladı, gözlüğünü düzeltti. (Lafın gelişi gibi oldu mu ki bu giriş?)

“Ne oldu abi?” dedi usta, “Hayırdır?”

“Daha ne olsun, baksana usta, dün adımımı attım İstanbul’a bugün boru patladı.”

“Boş ver be abi ya, bu da dert mi! Yarım saatlik işi kaldı buranın, bir boruyu hallettim, biri kaldı! Kahve de güzel olmuş abim, eline sağlık.”

“Afiyet olsun.”

“İki boru da birden aynı anda nasıl deliniverdiyse?” dedi Ali Bey, kaşlarını çatı.

“Eskimiş gitmiş Ali abi, kaç yıllık boru bu, Bizans zamanından kalma vallaha billaha” deyip keh keh güldü usta.

“Yok canım sen de” dedi Ali Bey.

“Amma yaptın!”

(Başlıycam ulan şimdi borunuzdan da ustanızdan da nasıl girsem lafa bilemedim ki!)

“Siz tanıyorsunuz demek bu kadını Ali Beyamca?”

“He ya dedim ya şu ressamın karısı işte.”

“İleri geri konuşup durdu, biraz canımı sıktı kadın ya! (Oldu mu şimdi bu giriş? Lan neydi o Lise’de paragraf bütünlüğünü bozan cümleler vardı hani, altını çizsin, derdi o gel git akıllı edebiyatçı! Bu konuşmamı duysa altını çizse çize çize her yeri kırmızıya boyardı Allahıma! Dur bakalım girdik bi kere yola.)”

“Ya ben söylemek istemedim o kadına, sonuçta Nahide Abla, ablamın arkadaşı, doğru olmaz diye düşündüm. Nahide Abla şizofreni hastası.” (Sesimi daha acınaklı mı yapsaydım.)

Ali Beyamca ustaya bakıyordu, usta borulara.

“Af buyur da bu şizofreni nedir, hep duyuyorum ama, tam olarak nedir yani?”

Başını kaldırıp dana gözleriyle ayakta dikilen Tarhan’a baktı Ali Bey.

“Şizofreniiii... Nasıl anlatsam... ya işte gerçeklik algısı değişiyor insanın. (Dur şimdi ya algı malgı da bilmez bu dombili.)”

“Yani nasıl desem gerçekte hayali birbirine karıştırmaya başlıyorsun.”

“Allah Allaah! Normal de görünüyordu ya, demek...”

“Siz tanışmış mıydınız?”

“He ya, bizim Mikdat’ın orada, ablanla gördüyüm, ayaküstü hoşbeş ettiydik. Aklı başında bir kadın gibi göründüydü ya gözüm, demek...”

“Yok, zaten dışarıdan anlaşılacak bir şey değil. Sürekli ilaç kullanıyor ama ablamın dediğine göre arada atak yapıyormuş.”

“Eskiden böyle hastalıklar filan var mıydı Ali abi ya, tuhaf tuhaf da adları var” dedi başını borudan kaldıran usta.

“Yok ya, eskiden böyle şey neredeydi? Her köyün bir delisi vardı, akıldan noksanına da yabanisine de gitgellisine de deli derdik olur biterdi.”

(İki dakkada kadına deli gömleği giydirdi bu dombili de.)

“Bu pek akıldan noksanlık gibi değil de Ali Beyamca, biraz farklı, ara sıra garipleşiyor.”

“Demek, ne gerçek ne hayal anlamıyor ha?”

“Yaaani” dedi Tarhan, “Her zaman değil ama.”

Ali Bey’in yüzünde yine aynı bön ifade belirmişti. (Bu herif İstanbul gibi yerde bu ahmaklıkla koca apartmanı nasıl almış zamanında hayret! Kesin gelip Rumların bırakıp gittiklerinin üstüne oturmuşlardır.) Alt dudağını ileri uzattı,

“Ne bilim ben, kafam basmıyo pek bunlara, Allah şifasını versin” dedi. Sandalyede kıınıldandı, sandalye gacıı gucur etti.

“Eee, kadın, ablan mı yazdı zannetmiş mektubu?”

“Öyle sanmış tabii, ne bilsin. Ama dedim ya yazı ablamın yazısı değildi.”

“Ad yazmamış mı mektubun sonuna?”

(Düpedüz mal lan bu herif!) “Yok Ali Beyamca, zaten o yüzden kadın, ablam yazdı sanmış.”

“Allah Allah, demek Nahide Hanım öyle ha... Pek de halim selim göründüydü ya benim gözüm.”

(Gider karısına hemen yumurtlar, üç gün konuşurlar bunu artık.) “Aslında zararsız bir hastalık, yani kimseye zararı da yok esasında, kendine zararı.”

Ali Bey bıyıklarını sıvazladı, gözü dalmış gibi bakıp kaldı duş perdesindeki kuğuya.

“Allah şifasını versin, kınamamak lazım, kınadığı başına gelirmiş adamın” dedi sonra da sayıklar gibi.

Konuyu deęiřtirmek için hemen sessizliğin üstüne atladı Tarhan.

“Ben de işte üniversiteden arkadaşın nikâhı var hafta sonu, ona geldim, hem de ablamı göreyim dedim. Ustayı görmek nasipmiş” dedi, güldü. (Al sana paragraf bütünlüğünü bozan cümle! Ulan hayatta bütünlük var mı ki paragrafta olsun!)

Usta güldü.

“Bizi gördüğüne sevinen pek yok zati” dedi alınmış gibi.

Ali Bey, ustanın sırtını sıvazladı,

“Olur mu hiç! Nihat Usta iyidiiiir, bak Hızır gibi yetişti sağ olsun” dedi.

“Bir de hesabı güzel çıkarttı mıydı vallahi de dünyanın en iyi ustası billahi de!”

(Tek derdin hesap zaten dombili seni, geldi oturdu herifin başına zebani gibi. Sırf hesap kabarık çıkarsa ne yaptın ki usta, iki boru yapıştırdın diyebilmek için!)

“Ayıp ettin Ali Beyamca” dedi usta.

“Ben bi sigara daha içeyim bari” dedi Tarhan.

Balkona çıkıp ablasına bir mesaj yazdı. Martıyla yavrusu ortada yoktu. Sokak sessizliğe bürünmüştü.

Uyuyan İki Adam Arasında

Otobüsün en arka sırasında üç kişilik bir yer boşaldı. Cam kenarını kapmak için atıldım ama önümdeki adam benden önce davrandı, ben onun yanına oturdum ve benim yanıma da bir adam daha. Üç kişi için biraz dar bir yerdi, birbirimize değmemeye dikkat ederek oturduk.

Oturur oturmaz çantamı açıp anlamsız anlamsız baktım, birkaç an, birkaç dakika, bilmiyorum, çantama niye baktığımı unutmuştum, sonra bir kitap bulmak umuduyla çantamı açtığımı hatırladım. Bir kitap bulmalıydim, altını üstüne getirdim çantanın ve sonunda bir kitap buldum. Kim bilir ne zamandır yanımda gezdirip duruyordum. Açıp okumaya koyuldum. Tanımadığım yüzlerin yabancı bakışlarıyla karşılaşmaktan hoşlanmıyorum çünkü, hiç hoşlanmıyorum! Tıpkı şey gibi, şey gibi tıppp-kıı... yanlışlıkla zilini çaldığım bir kapının karşısında çaresizce kalıvermek gibi. Evet bir kapı, kapı, kapı!

Kilitlemediğim o kapı! Kilitlemeyerek bütün kapıları üzerime kilitlediğim o kapı! Önümde gece gündüz o kapı... Bir cüzamlı gibi, sürekli üzerime geliyor, yaralarından irin sızıyor, gözlerinde ölüm çınlamaları. Karanlık... Ürperiyorum, bir cüzamlıya dokunuyormuş gibi... Bu kapı gitmiyor gecemden gündüzümden. İçinde 8 rakamı yazılı, kırmızı, mika dış kapı tutacağı kanla kaplı kocaman bir göz gibi, içime içime bakıyor... 8 rakamından nefret ediyorum, kilitli kapılardan da, kapı kilitlemekten de, anahtarın kilidin içinde dönerken çıkardığı o metalik sestten de! Yıllardır bu sesi duymaktan yorulduğum, hâlâ duyuyorum o sesi, hâlâ içimde kapılar kapanıyor, kilitleniyor. Oda kapıları, balkon kapıları, dış kapı...

Ben bir acı duyuyor muyum, bilmiyorum. Duymam gereken, duyacağımı düşündüğüm, duymak istediğim acı başka, başkalarının duymamı beklediği acı başka! Ben kimselerin bilmediği yalnız benim bildiğim bir acıyla baş başayım. Yalnızca baş başa, bir taş gibi duruyor içimde, ağırlığını hissediyorum yalnız, o nasıl bir

taştır bilmiyorum, o taş içimde paramparça olsun, parçaları içimi kesik kesik etsin ve ben o kesiklerin acısını duyayım, o taşın acısını hissedeyim istiyorum! Olmuyor!

İçimi acıtmayan bir acıyı duyuyormuşum gibi yapmak zorundayım ve içimi paramparça etmesini istediğim, hissetmek için can attığım acıya yabancıyım. Bu yabancılığı kimselerin bilmemesi gerektiğini bilerek mutsuz, tedirgin. Hissizim, acısızım, kayıbım, gözlerimden bir damla yaş akmadı, akıyor, oysaki ağlamak istiyorum. Bir aydır, bugün tam bir aydır kayıbım, içimde akan karanlık ırmakta boğulmuş gibiyim. Yıllardır sessizlikte, yalnızlıkta, derimi yakan bir tekrarda kalmaktan mıdır bu halim, bilmiyorum. Ben yıllardır kayıp mıydım yoksa? Bir garip haldeyim ne gecede ne gündüzdeyim. Suçluyum, suçsuzum, kaybolmuşum, kimliksizim, içimde tanımsız bir kara ırmak, içimde dinmez bir çınlama...

Yağmur başladı dışarda, bu kaçınıcı yağmur? Kaçınıcı yaz yağmuru. Ter aktı her yanımdan, bütün camlar kapalı, otobüsün içi yaz yağmuru sıcakıyla nefessiz, off Allahım! Bütün camları niye kapatırlar ki? Şu insanlara bak, kimsenin yüzünde en ufak bir rahatsızlık gölgesi yok, bir tek bendim galiba bunalan. Küçükken de böyleydin, sevmezdim sıcak. Dışardan içeri girmezdim, hele ki yazları! Bütün zamanlarım, mutluluğu bir salıncak gibi sallayan, çoğaltan o serin bahçede geçerdi. Hava biraz kararmaya başladı mıydı, eve girme saatim yaklaştı diye ödüm kopardı. Bir yandan balkonu kontrol ederdim, annem balkona çıktı mı diye. Annemin balkondan beni çağıran sesini duymayı hem istemezdim, oyuna doyamazdım çünkü, hem de bir yanımla annemin sesini beklerdim. Başımı kaldırıp annemi balkonda gördüğümde sınırsız olurdu içim, onun bana seslenişini severdim, balkonda çiçekli elbisesiyle incecik duruşunu, dalgalı uzun saçlarının balkon demirlerine değişimini, adımın annemin dudakları arasında şefkatle çınlayışını...

Eve gidince, döndüğümü öğrenenler.... Dönmek mi dönüyor muyum sahi? Bir aydır kaçtığım o kapıyla, o evle nasıl karşı karşıya gelecektim? O apartmandan içeri nasıl adım atacaktım. O cüzamlı kapı, kilitlenmediğim o kapıyı nasıl açacaktım? Ve o koku... Bu otobüs hiç durmasa sonsuza kadar bu koltukta gitsem, sonsuza kadar yağmur yağsa, ben bu otobüste yağmurlu bir zamanda kaybolup

yitsem. O cüzamlı kapının kan çanağı tek gözünü bir daha hiç görmesem, o eve girmesem!

Döndüğümü öğrenmişlerdir, eve girer girmez... Bu cümleyi söylemek bile, üstüne kızgın su dökülerek öldürülen bir farenin, ölümünü seyretmek zorunda bırakılmışım gibi bütün vücudumda kasımlara neden oluyor. İçimdeki çınlama daha da büyüyor, büyüyor, büyüyor. Hele o koku! Kapının önüne geldiğimde burnumu yakacak o ıslak, yaşlı, pörsümüş ten kokusu, o kapının cüzamlı derisi! Kilit seslerini, ağlama seslerini, sessizliğin çıldırtıcı seslerini bir kâbus haritası gibi gövdesine sıvamış o kapıya parmaklarımı nasıl dokunduracak, anahtarı nasıl çevirecek, yüzüme çarpan o kokuya burnumu tıkayıp o eve nasıl girecektim? Burnumu tıkamak mı? Daha ilk adımda o koku, evin bütün kasvetiyle, karanlığıyla bulaş bulaş içime dolacak, midemi altüst edecek ve ben belki de saatlerce içimdeki her şeyi, her şeyi çıkarana kadar kusacaktım.

Bu yağmur bir nefes gibi çekse beni içine, hiç bilmediğim bir yere, hiç tanımadığım bir zamana götürse, ben bambaşka biri olarak... Kurtuluşu yoktu bunun, ben o eve gidecektim, döndüğümü öğrenenler, aramaya başlayacaktı. Ve ben bir aydır herkese anlatmaktan yorulduğum, kirli bir akvaryum suyu gibi içimi bulandıran o hikâyeyi yeniden yeniden anlatmak zorunda kalacaktım.

Daha eve adımımı atar atmaz telefon çalacaktı ve mutlaka ilk arayan Afra olacaktı. Alo canım benim, kusura bakma inan geç haberim oldu, diyecekti. Söylediğinin gerçekliğine inanmamı sağlama-ya çalışan o üzüntü yüklediği sesiyle. Ben de anlıyorum diyecektim. Anlayıp anlamamak noktasından çok uzakta, kederden pıhtılaşmış bir sesle. Nasılsın canım benim, kendini toparlayabildin mi biraz? İyiyim diyecektim, sesimde solgun bir gül... Şimdi ne sorsam bu telefon konuşmasının sıkıntısından bir an önce nasıl kurtulsam'ın savrukluğuyla Afra, inan çok üzöldüm nasıl olabilir böyle bir şey, hâlâ inanamıyorum, diyecekti. Merakını gizleyemeyen ama üzüntü boyasıyla karartılmış bir vurguyla, inanamıyorum'daki ilk a'yı mümkün olduğunca hayretlendirerek. Ben de herkese anlattığımı anlatmaya başlayacaktım. Aynı cümleler, aynı sözcükler ve hatta aynı vurgularla:

Öğle vaktiydi, yemeğini yedirdim, koltuğuna oturttum. Her zamanki gibi. Ben de koltuğa uzandım. Biliyorsun ne kadar yoru-

cu olduğunu, hele son zamanlarda. Biraz hava almak için dışarı çıkayım dedim. Giyinip hazırlandım, pencereleri kapattım, kapıyı kilitledim. Evet kilitledim. Hâlâ o kapıyı kilitlememiş olduğuma inanamıyorum! Bu cümleyi kendimde değilmişim gibi, hatta bunu düşünmekten akıl sağlığımı kaybetmek üzereymişim gibi söyleyecektim, karşımdakini kendime acındırarak ve bu acıma duygusu içinde akla gelebilecek bütün şüpheli acaba'ları savurarak. Ben böyle bir dalgınlığı nasıl yaptım bilmiyorum, yıllardır o kapıyı kilitlemeden evden dışarı adım atmam bilirsin. Bunu söylerken yıllardır ne büyük fedakârlıklar yaptığımı, kendi hayatımı hiç yaşamadığımı hatırlatacak, karşımdakinin beni sonuna kadar haklı görmesini sağlama almış olacaktım. Yalnızca bir dikkatsizlik yapmıştım, bunu herkes yapabilirdi'ye getirecektim sözü. Ve Afra, tabii canım bilmez miyim, yıllardır az mı sıkıntı çektin, kaç kişi katlanırdı buna, diyecek, beni anladığını, beni ne kadar takdir ettiğini içtenlikle dile getirecekti. Ben matem sessizliği içinde, başı öne eğik bir mahcubiyetle dinleyecektim.

Kaza nasıl olmuş canım'ı sormayı unutmuyacaktı tabii Afra. Ben de soğukkanlılığımı korumaya çalışan ama aslında bu bölümü anlatmakta çok zorlanıyormuşum gibi, sözcüklerin arasında durarak, sesimi kısarak cevaplayacaktım. Evin birkaç sokak ötesinde... Bir özel araba... Hıııı, adamın suçu yok di mi? Yok... Aniden atmış kendisini yola. Bir sessizlik olacak tam burada. Afra beni üzmemek istemediğini anlatmak için; ben, ömrüm boyunca içime yağacak bulutların karanlığından ne kadar korktuğumu anlatmak için susacağız birkaç saniye... Sonra o, telefon konuşmasını sonlandırmak amacıyla değil de beni ne kadar çok sevdiğini ve bu nedenle yalnız bırakmak istemediğini anlatmak için; baksana, ne yapacaksın şimdi evde, çık gel hadi buraya, değişiklik olur, biliyorum yoldan da yeni geldin ama olsun ne olacak, beş saatlik yol. Durma evde, ben yabancı mıyım, diyecekti. Ben de içtenliğinden gözleri yaşarmış, boynu bükük ama kendi başının çaresine bakmak zorunda olduğunun bilincinde bir sağ ol diyecektim, biraz evde yalnız kalayım, artık alışmam gerekiyor, bir aydır hiç evde kalmadım zaten, kalsam iyi olur, sağ ol. O da söylediklerimi anlamlı ve gerçekçi bulduğunu ama aynı zamanda yaptığı teklifin inandırıcılığından da şüphe etmemem gerektiğini iyice vurgulayıcı birkaç son cümle

kurarak, sen bilirsin tabii, ama ne zaman sıkılırsan ara, çık gel, bunaltma kendini, senin hiçbir suçun yok, kader işte ne yapalım, ne demişler olacakla öleceğe çare olmazmış, hadi canım dediğim gibi, bak sakın üzme kendini oldu mu, çok öpüyorum seni, ararım yine... Sağ ol Afra diyecektim, kederden ve yalnızlıktan kapkara titreşimler çınlayacaktı minnettarlığımın içinde. Ve o anda telefon ahizesi kulağımda, aynadaki görüntümle göz göze gelecektim. En dayanılmazı bu olacaktı, içimdeki kirli akvaryum suyu kokuşmaya başlayacaktı, yüzüm çürümeye başlayacaktı. Gözlerimi tanıyamayacaktım, gözlerimden korkacaktım. Sesimden iğrenecektim, sözcüklerimi kusmak, unutmak, unutmak... Her şeyi unutmak isteyecektim. Tıpkı onun gibi...

Pencere kenarındaki adam uyumaya başladı. Bacakları istem dışı açılıyor, bacaklarına değiyor ve başı önüne düşüyordu. Başı önüne düşer düşmez irkilip kendine geliyor ama daha birkaç saniye geçmeden yine aynı şey oluyordu. Topladığı bacakları açılıyor, başı önüne düşüyor ve irkilerek uyanıyor daha doğrusu uyanmaya çabalıyordu. Fakat olmuyordu. Bu hep böyle devam etti. Bir süre sonra adamın haline gülmekten kendimi alamadım ve tam o sırada ayakta duran küçük bir kızla göz göze geldim, uyuyan adamı o da fark etmişti, karşılıklı gülümsedik ve ben yine tam o sırada yani küçük kıza gülümserken onun saçlarından süzülüp ayaktaki diğer yolcuların da ellerinden, bacaklarından, çantalarının üstünden incecik bir şerit gibi akıp oturduğum yerdeki kapıya kadar ulaşan o ışık huzmesini gördüm. Çaprazlama gelerek ayaklarımın ucundan kapıya ulaşan bir ışık huzmesi, yağmur sonrasının saflığıyla yıkanmış, serin... Minik toz zerrecikleri o ışık huzmesinde kıpır kıpırdı.

Tıpkı o günkü gibi. O gün de işte tam bunun gibi bir ışık huzmesi pencereden içeri giriyordu. Perdeden geçip halının üstüne oradan da koltuğun yanına ulaşıyordu. Annemin koltuğunun yanına. Yemeğini yedirmiştim, koltuğuna oturtmuştum ve ben de onu yandan görebildiğim sarı koltuğa uzanmıştım, yorulmuştum ve dalgın dalgın o ışık huzmesini, o ışığın içinde kıpır kıpır yanıp sönen toz zerreciklerini seyreliyordum. Amaçsızca, dalgın, hiçbir şey düşünmeksizin. Tekrarlanıp duran bir zaman adacığında uyuşmuş ruhumun ve bedenimin varlığını bile duyumsamaksızın. Mutfaktaki radyodan belli belirsiz Sting'in *An Englishman in New*

York'u bir sigara dumanı gibi odaya yayılıyor, kalın kadife perdelere siniyordu. Annem kıpırtısız oturuyordu koltuğunda, her zamanki gibi, sanki göz kapakları bile oynamıyordu.

Annem... Zamanın; sözcüklerini, beyninin ve kalbinin kıvrımlarını kemirdiği annem... Annem olduğunu bile unutan, hiçbir şeyi hatırlamayan, hiçbir şeyi anlamayan annem... Toz zerreciklerine bakıyordum, annemin bembeyaz saçlarına, buruşuk, sedefli ellerine bakıyordum, kendime bakıyordum. Oda daralıyordu, içimdeki hava azalıyordu, kadife perdelerin ağırlığı artıyordu. Sanki bir filmdeydim, yıllardır süren bir filmde, bütün bunlar film gereğiymiş, bir filmin kâbuslu sahneleri içindi her şey, kırmızı kadife perdeler, duvar saatinin metalik tik takları, her şeyin ışığını emiyormuş gibi duran şu gece tablosu, köşedeki tozlu sarmaşık, sehpanın üzerindeki fotoğraflar, siyah beyaz annem ve ben, annem ve ben yine annem ve ben ve yalnız annem, objektife bakarak gülümseyen gencecik annem, dudağının kenarında ince bir kıvrık, sağ kaşının bittiği yerde bir ben, geniş alnında dalgalı perçemleri... Hepsi bir film setinin dekorlarıydı. Az sonra film bitecekti ve ben aslında kim olduğumu hatırlayacaktım. Bu film bitsin istiyordum, bitmeliydi, bu rolün üstesinden gelemiyordum artık. Işık huzmesine bakıyordum, anneme bakıyordum, kendime bakıyordum. Bu evde, annemin saçlarıyla beraber solan kendime...

Birden hızla başını kaşımaya başladı annem, giderek daha hızlı kaşıyordu, saçlarını koparırcasına. Elinden sıyrılıp düşen saçları ve pul pul deri döküntüleri ışık huzmesindeki tozlara karışıyor, odadaki bütün eşyalardan buram buram o yaşlı, ıslak ten kokusu geliyordu. Bir hapishane hücresinde, karanlıkta oturup duvar diplerinden gidip gelen böcekleri izleyen, yaşını bile unutmuş bir mahkûm gibi bakıyordum, içimin bütün kapıları üstüme kilitliydi. Uçuşan deri parçaları ve beyaz saçlar... Hayatım bu deri döküntülerinin ve uzayıp giden bu unutkan sessizliğin içinde nefessiz soluyordu. Annem kaşımaya devam ediyordu. Kaşdı, kaşdı, kaşdı... O iğrenç ses! Sessizlikte ölü toprağında kemikleri kemiren böcek sesleri gibi irkiltici. Sabırla durmasını, bu sesin susmasını bekliyordum. Durmuyordu. Dayanamadım, kalktım. Ellerini tuttum, durdurmaya çalıştım. Yalvardım. Vahşice karşı koyuyordu, tırnakları ellerimi, kolumu sıyrıklar içinde bıraktı. Başaramadım,

hâlâ kaşıyordu. Karşısına geçip gözlerine baktım, bir kayboluş, kapkara bir hiçlik, annemin beni artık tanımayan ve bir daha hiç tanıyamayacak olan gözlerini gördüm. Ağlamaya başladım, o hâlâ derisini yırtarcasına kaşınıyordu. O an ölsün istedim, ölsün! İçinin kararan sokakları toprağın altında kaybolsun! Ağlıyordum, kendimi duvarlara çarpmak, bu suskun koridorların öldürücü neminden kurtulmak istiyordum. Ve o düşünce tam o an geldi aklıma! Kapıyı açık bırakıp çıkıp gitmek. Çıksın gitsindi, ne olursa olsun!

Kendimi dışarı attım, kapıyı kilitlemedim, hatta azıcık aralık bıraktım. Merdivenlerden tepetaklak indim. Hızla yürüyordum, ağlıyordum, ağlıyordum. Çıplak ayaklarımı taşlar kesiyordu, gözlerimin önünden bin bir görüntü deli bir hızla geçiyordu, ben hızla yürüyordum, görüntüler hızla geçiyordu, ben hızla yürüyordum, görüntüler... Annemin çiçekli elbisesi, beni küçücük ellerimden tutup banyoya sokuşu, ellerimi tazyikli suyun altında ovuştura ovuştura yıkayışı sonra yüzümü havluyla kurulayıp yanaklarımı öpüşü, gözlerindeki ayçiçeği gülüşü... Defterlerimi kaplayışı, uzun dalgalı saçlarının yüzüme değişisi... Mutfakta, bulaşıkları yıkarken balkonun camından izlediğim, sofrayı lekeli beyaz bezle silerken, bardağı suyun altında durularken neyi ve kimi düşündüğünü hep merak ettiğim annem... Sen daha uyumadın mı, diye fısıldayan sesi, babamın pantolonunu ütülerken çatılan kaşları, çiçekli elbisesi, topuklu ayakkabılarıyla boy aynasında ruj sürmesi, benim kaybolduğum gün, bulunup eve getirilişimde deli gibi üstüme atlayıp öldüresiye beni kollarının arasında sıkışı, gözlerinden süzülen yaşların yanağımı ıslatan serinliği ve yıllar...

Zamanın derin kuyusunda kaybolmaya başlayan annem, baş başa kaldığım annem, baş başa kalıp uçurumlar gibi birbirimizden uzaklaştığımız annem ve ben... Hiç konuşmayan, hiç gülmeyen, hiçbir şey söylemeyen annem, çiçekli elbiseler giyemeyen annem, saçlarının dalgalarını bir tufanda yitiren, bir ölüm sessizliğinde saçları bembeyaz olan annem, kapıları üzerine kilitlemek zorunda kaldığım annem, kapıları üzerine kilitleye kilitleye daha da yabancılaştığım, bir konsol gibi, bir koltuk gibi oluveren annem...

Vücudumdan her gün bir parça koparılmış gibi koparılan takvim yaprakları, dikenli bir tel gibi evimizi çepeçevre sardığımız tedbirli zaman, kilitli kapılar, ağır kadife perdeler ardında tedbirsiz

geçen ömrüm. Saatlerce yürüdüm, caddeler, sokaklar geçtim; mağaza camlarına düşen yansımandan geçtim, caddelerdeki kalabalığın üstünde yanıp sönen trafik lambalarından geçtim. Nefes nefese yürüdüm, tükene tükene yürüdüm. Yıllardır yürümediğim kadar çok, yıllardır özlediğim kadar çok. Eve döndüğümde annem yoktu.

Diğer yanımdaki adam da uyumaya başladı. Baş önüne düşmüş, etli dudakları öne doğru sarkmıştı. Ama cam kenarındaki gibi irkilmiyordu, sessizce uyuyordu. Yağmur yeniden başlamıştı. Her taraf kuytu bir orman karanlığına bürünmüştü. Yağmur damlaları camlara hızla vuruyor, bir tavan arası yalnızlığını ve sükununu yayıyor; insanda yalnız başına günler, günler boyunca yağmura doğru, yağmurla beraber gitmek isteği doğuruyordu. Elimdeki kitabın açık sayfasına baktım, bir paragraf takıldı gözüme, yabancı yabancı okudum: “Vaftiz ayini bitmişti, kuzenim artık günahlarından arınmıştı. Herkes kiliseden çıkıyordu, ağır ağır, eteklerini toplayıp merdivenden inen bir gelin gibi. Ben oturduğum sırada kalakalmıştım. İçimdeki acının ağırlığı öylesine artmıştı ki ayağa kalkamıyordum. Öyle ne kadar oturdum bilmiyorum. Omzuma dokunan bir el kendime getirdi beni. Peder Gabriel’di bu. Pırlıtlı, siyah gözlerini gözlerimin derinliklerine indirerek, ‘Hayatın üzerinde fazla düşünmeye gelmez, hele büyümeye hiç!’ dedi. Ve yürüyüp gitti...”

Bu satırları okuyunca içimdeki ıstırap birden alevlendi, her yanımla yanmaya başladı, annemle kiliseye gittiğimiz o gün geldi aklıma. Bir kilise görmek istediğini yıllardır söyleyip dururdu. Ve o gün, sanırım bir temmuz günüydü, yine böyle bunaltıcı bir yağmur sıcaklığı vardı, bunu çok iyi hatırlıyorum. Anneme onu kiliseye götüreceğimi söylemiştim, nasıl da sevinmişti sonunda bir kilise göreceğine. Uzun, çiçekli elbisesini giymişti. Kiliseye girdikten sonra tek kelime etmemişti, bir Hristiyan gibi, bir rahibe gibi, yıllardır ayine gelirmiş gibi dinlemişti. Bense ayini değil annemi izlemiştim. Çok etkilenmişti. Bir kilise görmeyi neden bu kadar istediğini hiçbir zaman anlayamadım, o da hiç anlatmadı, anlatmak istemedi. Belki çocukluğundan kalma nedensiz bir merak, belki eski bir dostun yahut sevgilinin hatırası, belki de... Ayın bittikten sonra kalabalıkla birlikte kapıya doğru ilerlemeye başlamıştık. Günah çıkarma bölmesinin önünden geçerken kulağıma eğilip “Hepsi iyi

hoş da bir tek bunu anlamıyorum. Günah çıkartmakmış, günah hiç çıkar mı?” demişti. Günlerce o cümle içimde gidip gelmişti, “Günah hiç çıkar mı?” Haklıydı annem, günah çıkmazdı, günah bir mürekkep lekesi gibi ruha damlayıp o ruhu kapkara edene dek yayılırdı! Günah, çıkmazdı!

Yağmur daha da hızlandı, iki yanımdaki adam da hâlâ uyuyordu. Kendimi dışarı atmak, sırlısıklam olana kadar tıpkı o günkü gibi saatlerce, günlerce yürümek, bitkin düşmek istiyordum. Vücudumun her yeri ağrıdan kıvransın, günlerce hasta yatayım ama içimdeki yapış yapış acıdan kurtulayım, damarlarımı tıkayan suçluluk keseleri dağılıp yok olsun, kalbime dolan kan temizlensin, o günün beynimdeki bütün karanlık kıvrımları çözülüp yok olsun hatta hiçbir şey hatırlamayayım, unutayım, sonsuz bir unutkanlık içinde kalayım. Bir daha bu tanıyamadığım yüzümü görmeyeyim aynalarda! Ben kim olmuştum? İçim bir karanlık sokak. Zifiri karanlıkta, teneke çöp kovaşına, gecede kalmış bir ayağın çarptığı taş değer de bir ses çıkar, ürkütücü bir ses, o ses, gece gündüz içimde çınlıyordu... İçim bir karanlık sokaktı. Birden nefes alamadığımı hissettim, düşüncelerim kalp damarlarımdan tutup çekiyordu sanki.

İki yanımdaki adam hâlâ uyuyordu, ben bir aydır uykunun o sımsıcak göğsünü unutmuştum, yaslanacağım tek göğüs yoktu. Oysa şu iki adam uyuyabiliyordu! Uyku, kapı, kan çanağı tek göz, dönmek, telefonlar, Afra, kadife perdeler, cüzamlı ten kokuları, ben, zaman, annem, ben, annem, annem... Birden içimde dayanılmaz bir iç sıkıntısı gürültüyle patladı, dayanamıyordum. Bir şey yapmak istiyordum, garip, mantıksız, delice bir şey! Elimdeki kitabı yanımda uyuklayan adamların yüzüne çarpıp kendimi hızla otobüsten dışarı atmak mesela! Yağmurun altında saatlerce yürümek, sırlısıklam olana kadar yürümek, yürümek, yürümek...

Fulle Kendini

Bir kafeye oturdum, iç kanama geçiriyordum. Karşımda bir bakkal dükkânı. Kırmızı Algida dolabında mavi buzlardan fırlayan dondurmaların üstünde “fulle kendini” yazıyor. Fulleyemiyorum ama kendimi. Sabah uyandığımdan beri gün, üzerime demir elbise gibi oturdu kaldı. Günden midir bu ağırlık yoksa bugün, geçmiş günlerle hafızamın göğünde ters açılara mı girdi? Yahut da bugünün kara deliğine düşmüştüm de geçmişin hiç girmediğim mağaralarına mı sürükleniyordum? Derin nefes almak iyi gelir diye üç kez nefes aldım. İyi gelmedi.

Yan tarafımdaki simsiyah ve dolaşık kıvrırcık saçlı kadın, mükellef kahvaltısını nezaket hizasında ufak lokmalarla yerken kafenin karşısındaki hayli şişman, hayli esmer, sevimli bir adamı buyur etti masasına. Nasıldı o şarkı “hayli çirkin, hayli geçkin, ağlamaklı... zayıf, incecik elli, kalın dudaklı...”

Sami Abi buyursana. Buyurdu Sami Abi, hiç ikiletmeden ve doğallıkla oturdu koltuğa. Daha yeni kalkmışçasına. İnsan bir koltuğa nasıl böyle oturabilir? Sami Abi kurbağalara bakmaktan geliyor gibiydi ama *Çağrılmayan Yakup* değildi. Basbayağı çağrılmış, çifte kavrulmuş bir ısrarla masaya buyur edilmişti. Sonra kadın tombul bardaktaki çaya övgüler yağdırdı. Genç garson şaşırdı ve sevindi. Yüzündeki yarım gülümseme bütünlendi. Yukarı kalkık perçemi az daha dikleşti. Kalın alt dudağını tatlı bir şey yemiş gibi yaladı. Senli benli konuşmalarından anladım ki ahbablar. Garson kapının önünde sigarasını içiyordu, işlek yoldan gelip geçenlere bakıyor, arada da dönüp arkasındaki kıvrırcıkla konuşuyordu. Kıvrırcık derken artık belirli bir kişiden söz ettiğime göre herhalde bu k'yi büyük yazmalıyım. Bundan sonra dikkat edeceğim.

Sami Abi alsana lütfen, dedi kadın, ekmeği ve sarısı dağılmamış yumurta sahanını ona doğru itti. Sami Abi kibarlık etti önce, sonra ekmeğe uzanıp hatırı sayılır bir lokma kopardı. O iri lokmasını tam sahana daldırıyordu ki göz göze geldik, niyeyse utandı. Ben

de utandım, çünkü alenen o masaya bakıyordum. Peçeteye uzanıp ağzının kenarını sildi, çayından bir yudum aldı, iri lokmayı yuttu. Resmen açmış adam! Lokmayı çiğneyişinden başlayıp yutuşuna kadar geçen sürede iştahının robot resmini çizmek mümkün olabilirdi. O bir tek lokmayı yeme sürecinde karakter analizi yapmak dahi kabil olabilirdi. Sanki şöyle diyordu tüm bedeni, bedenine ait tüm sesler: Ne iyi ki yaşıyorum, ne iyi ki şu cânım lokmayı çiğniyorum, ne iyi ki sahandaki yumurtanın sarısı dağılmamış, ne iyi ki şu koltuğa sığdım...

Diğer masalar henüz boştu, nefis müzikler çalıyordu ama iç kanamam dinmiyordu. Sami Abi bir bakış daha sarkıttı sonra bana, hâlâ bakıyor muyum diye. Bakıyordum ama baktığımı belli etmeden. Bakışlarımı dizginlemiştim, arada merak çeşmesinden su içerek tırıs gidiyorlardı. Kimseyi ürküttükleri filan yoktu. Birden hafızamın karanlık odası aydınlandı, Sami Abi, Yıldırım Gürses'le bütünleşiverdi. Tabii ya, tıpatıp aynısıydı! Daha doğrusu Yıldırım Gürses'le Asaf Halet Çelebi'nin mükemmel bir bileşkesiydi Sami Abi. Bir tüpte sallanıp insan kalıbına dökülmüş haliydi. Dünya ne garip bir yerdi. İnsanın insana benzemesi de garipti. Ve her şeyden garibi bunca yüz, bunca anlam, bunca insan nereye kayboluyordu?

Benim iki çay daha alma şansım var mı, dedi Kıvrıcık. Bu cümle ikinci defa pencereamin camında patladı, suları aşağı doğru akmaya başladı. Çay alma şansı! Siyah bir iş eteği vardı üstünde, topukları epeyce demode, arkası açık ve tabii yine siyah ayakkabılar. Bu ayakkabılar satılıyor mu yahu hâlâ bir yerlerde dedim kendi kendime, yirmi yıldır böyle ayakkabı görmemişim. Üstünde de şifon kısa kollu bir gömlek. Şifon gömlek siyahtı ama içine giydiği badi tarzı tişört griydi. Buradan kalkıp belediyedeki masasına oturacak bir memure hanım hali tavrı vardı üstünde. Hani yolda görseniz böyle bir kafede oturacağına ihtimal vermezsiniz ama oturmuştu işte. Hem de sağlam oturmuştu.

Bu kafenin önünden defalarca geçtiğim halde ben ya üç kere oturmuşumdur burada ya da dört. Her birinde de kahveden başka bir şey içmeye cesaret edememişimdir. Ama yok, bir keresinde güzel para bayılmışım. Dolandırıcı bir sahibi var buranın, hani şu altmışı devirip de gömleğin içine ipek boyun bağı takanlardan. Hani ooo çok gördüm geçirdim ben ne insanlar tanıdım, ne şaraplar tattım,

dünyayı kaç kez tavaf ettim de doymadım. Bakmayın çok görüp geçirmişliğime, altmışımı devirmişliğime, ruhum genç benim, genç, kalender meşrebim hem de. Sohbetime doyum olmaz, yanıma oturan işi gücü olmasa öldürsen kalkmaz zannedenler vardır ya, işte onlardan. Adı da Vedat yahut Bülent yahut Engin olmalı. En iyisi Engin, hani işlemeli masa örtüleri gibi. Üstünde yemek yemeğe çekinir de elinizi kolunuzu nereye koyacağınızı şaşırırsınız. O masa örtüsü sanki deniz gibi tutar sizi. Rahatsızsınızdır ama kalkıp gidemezsiniz, gözlüklü bir saygıyla oturursunuz, yemeğin bitmesini, ıstırabınızın sona ermesini beklersiniz.

Her neyse işte yanılıp da bir kadeh şarap sipariş ettiğim o gün masama gelip pembe gömleğinin yakasından, soyluca başını uzatan şal desenli boyunbağıyla, efendim bugün çok güzel bir ev yapımı şarabımız var, demişti.

Kapıda kalmıştım. Güray'ın işi uzadıkça uzamıştı, cadde sokak dolanmaktan anam ağlamıştı, ayakkabı da ayağımı vurmaya başlayınca şurada oturayım da bekleyeyim bari demiş, uzun oturabilmek için de bir kadeh şarap parasını gözden çıkarmıştım.

İşte o gün boyunbağlı o Engingillerden zat gelip bunu mutlaka denemelisiniz deyince mecburen bir kadeh de mutlaka tadılması gereken o şaraptan sipariş etmiş, iki kadeh şaraba iki şişe parası bayılırken Güray'a bir kere daha küfretmişim içimden.

Halbuki Güray'ın ne suçu vardı, enayi gibi anahtarını unutan bendim. Ama işte insan çok sinirlenince ille birinden çıkarmak istiyor hıncını, o hesap. Aslında Güray da hiç o saate kalmazdı, o gün resmen körün taşı dedikleri şey olmuştu. Ben hiç anahtarımı unutmazdım, Güray hiç o saate kalmazdı. Gelin görün ki ikisi bir araya gelivermiş ben de kendimi bu kafede bulmuştum işte.

Kıvrıcık, yemeğe devam ediyor, Siirt'ten bahsetmeye başladı şimdi de, anlaşılan kızı hem kafedekiler hem karşıdaki bakkal Sami tanıyor. Bakkalın adı da Laz Bakkal. Laz mıymış bu Sami Abi yahu? Laz gibi duruyor evet. Çocukluk bahçesinin çiçeklerini hiç soldurmadan yüzünde taşıyan insanlar vardır, Sami Abi onlardan. Çocukluk bahçesinin çiçekleri de nereden geldi aklıma, hangi oyundaydı bu, bak kafama takıldı şimdi.

Kahvaltının üstüne de bir kahve iyi gider, sen de içersin değil mi bir tane dedi Kıvrıcık. E olur, dedi Sami Abim. Sami Abi'ye iye-

lik ekini getirdim fark ettiyseniz. O hepimizin abisi olacak kadar yüce gönüllü çünkü. Sami Abim demek güzel, ona sahiplenme eki getiriyor gibi olsam da aslında bu tevazu sahibi m harfiyle Sami Abi beni himayesi altına alsın istiyorum. Sami Abimin egemenliği altındaki dünyada sıkıntı yoktur, yalnızlık yoktur, her derdin çaresi vardır, dur bakalım buluruz bir çaresini vardır. Sen hiç tasalanma vardır. Gel hele iki oturup konuşalım vardır.

Kafe çalışanı o sırada yolun karşı tarafındaki adamı el kol hareketleriyle uzaklaştırmaya çalıştı. Genç bir adam, elinde gazeteyle sarılı bir şey. Önce arkadaşı sandım ama yok değilmiş, sağa sola sallanarak yürüyüp uzaklaştı adam. Bizim garson, Kıvırcık'la Sami Abi'ye döndü. Bir de bu peyda oldu, dedi, kaçtır buralarda dolanıyor, gelip müşterileri rahatsız ediyor. Vah zavallı gözleri kan çanağıydı, dedi Sami Abi. E işte şu harabede çekenlerden abi, dedi garson. Eliyle kafenin arka tarafını işaret etti.

Çık çıkklar yükseldi, memleket ne hale geldi üzerine iki üç cümle havada uçuştı, sonra sıcaklığın da etkisiyle buharlaşıp kayboldu. Kahveler geldi. Bir de garson kız var, arada o da dükkânın önüne çıkıyor ama o genelde içerde, mutfakta. Tatlı tatlı gülümsüyor ortada dolandıkça.

Derken sessizlik oldu, hoparlörlerden ritimli bir Latin havası yükseldi. İç kanama geçirmeye devam ediyordum, yüzümden belli oluyor mu ki diye düşündüm. Fincanımı kıbarca aldı garson. Bir derdi var galiba diye düşünmüş müdür, kimin yok ki demiştir belki de sonra. Ama ben iç organlarımdan sızan kanın yakıcı geçişini duymaya devam ediyordum. Yüzüm ne haldeydi kim bilir. Kalkıp aynaya baksam ürkerdim herhalde. Hoş, sair zamanda da aynaya bakmayı sevmem ya. İnanmıyorum aynanın insanın gerçek yüzünü gösterdiğine. Kendimi hissettiğim şekilde aynadaki şekil asla tutmuyor birbirini. Mesela ben kendimi Amélie tatlılığında hissederken görüntüm Tina Turner vahşiliğinde olabiliyor. Tina Abi'yi da nasıl harcadım. Şirketteki satış müdürünün dediği geliyor aklıma, sabahları evden Madonna gibi çıkıyorum, akşam eve Tina Turner gibi dönüyorum. Ne gülmüştük bu lafa.

Arap sabunu soruyor müşteri, nerede abi diye bağırان çırağa önce tarif etti Sami Abi, sonra da dur ben gidip bakayım bulamayacak bu, dedi, koltukta boşluğunu bırakarak kalktı. İçimizde bize

boşluğunu bırakan ne çok insan yaşıyor. Gölge oyunundaki deriden suretler gibi, arkalarından ışık vurdu muydu görünür oluyor, karanlıkta yok olmuş yanılısaması yaratıyorlar.

Sağ olasin, Halil'e selam söyle, dedi, cüssesinden beklenmeyecek bir çeviklikle uzaklaştı. Kıvırcık telefonuna daldı, az önce çektiği kahvaltı sofrasını yayımlama faaliyetine girişti. Ben yine gittikçe ağırlaşan bir cümle gibi kaldım oturduğum yerde. İpine tutunacak bir ses, bir nefes özlemiyle baktım durdum epeyce sokağa. Arabalar geçti, terlemiş şapkalı bir kadın, yine şapkalı uzun zarif bir bey, iki genç kız. Bir köpek gelip dükkânın önüne uzandı, ağzını açıp esnedi önce. Ve bu böyle devam etti, dışarısı olağan akışını sürdürürken benim damarlarım gitgide yırtılıyor, kılcal damarlardan iç organlarıma doğru ince ince kan sızıyordu, ölüyordum. Neden öldüğümü bilmeden orada, o koltukta bir ölümü hem yaşıyor hem şahitlik ediyordum ona. Durup dururken iç kanama geçirmiyordum ben de demek ki. Durup dururken mi? Hadi canım sen de! İnsan duygusu ne tekinsiz şey, birden tek bir sözcük, tek bir kare nasıl da hafızanın kapısını kırıyor ve sonra da her şey bir sel gibi kalbine akıyor insanın. İşte sana iç kanama! Hadi bakalım fulle şimdi kendini!

Kalkamıyordum yerimden, Kıvırcık da kalkıp gitmişti. Garson boş dükkânın önüne oturmuş cep telefonuna sarılmıştı, sıcak gülümsemeli kız ortada yoktu. Ben kıpırdamadan oturmuş Fulle kendini yazısına odaklanmıştım. Donuk bakışlarla bakıyordum, kirpiklerimi bile kırpmadan. Fulle kendini!

Halka

Balkonda oturdun bütün gece. Hayır, yalnız değilsin artık. Parmagında bir nişan yüzüğü var. Ağırlığını henüz yadırgadığın. İki yıl önce ağlayarak geldiğin bu şehir, artık eskisi gibi yabancı değil. Sıcağına alıştın, erkeklerin bakışlarına zimmetli sokaklarına, caddelerine alıştın. Siyah çarşafların endamlı salınmasına alıştın. Ev içlerine, çiğ köfte buluşmalarına da. Alışırken ağlamayı sürdürdün ama. Uzaktaki şehrin yalnızca uzakta değildi artık, uzağına düşmeye başlamıştı. Zamanla aslında hiç yakınına düşmemiş olduğunu fark edip en çok buna ağladın. Sen ne yapıyordun o şehirde? Sahi ben ne yapıyordum o şehirde?

Elbise işini ben hallederim sen hiç kafanı takma onlara, e mi güzel kızım, derken annen ne kadar sevinçliydi. Nişan elbiseni en güzelinden Elmas Hanımteyzene diktirdi. Azur mavisi satenden. Sırtı derinlemesine dekoltesi, sağ bacağına üstünden uzunca yırtmaçlı. Teyze kızlarının elbiseye bakarken kıskançlıkları nasıl da zapt edilemezdi. Hele o damadın yakışıklılığı... Askermiş ha?! Ya öyleymiş. Allah'ın unuttuğu yerde askeri nerden bulmuş bu? Ailesinin hali vakti de yerinde gibi baksanıza. Kayınvaliden koca koca pırlantalarla bezeli gerdanlığı boynuna takarken nasıl da gururluydu, fönü sarı saçları daha da kabarmıştı. Sonra gülümsenmişti fotoğraf makinelerine,

kayınvalide, gelin, damat
anne, baba, gelin, damat
kuzen, teyze, dayı, amca, gelin, damat
hadi şimdi de hep beraber
koltuktaki kadife yastıklar,
televizyonun köşesi,
yeni silinmiş camlar,
perdelerin dökümlü duruşları,
iri vazolardaki tüy çiçekler,
gümüş gondol tabakta Divan çikolatalar, güller vesaireler...

Hayalini kurduğun bu değil miydi? Hayalini kurduğum bu muydu? Ben hayal kurdum mu? Yoksa önceden dikilmiş hayal elbiselerinin bana ait olduğunu mu zannettim bunca yıl?

Sıcağın kuru bir kokusu var. Bunu bu şehirde öğrendin. Akşamın serin teraslarını da. Kendi içine bakmayı da. Sen ne çok şeyi öğrendin bu şehirde, daha önce yaşamadığın bir yalnızlıkta. Nereye çıkmış tayini dedin? Aaaa zavallı, ünlemlerinin gri bulutuyla geldin sen bu şehre. Sen aslında neyi arıyordun? Belki bunu tam olarak bilmiyordun ama zaman geçtikçe, aradığın her neyse bu şehirde bulacağına emin olmaya başladın. Oysaki bu şehrin adını ilk duyduğunda sabaha kadar oturup “neden” diye sormuş, sessizce ağlamıştın. Ama içinde şimdi bile bilmediğin bir şey “git” demişti sana o zaman. “Git!” Aklının karanlığıyla, içinin merakıyla geldin sen buraya.

Bu şehre geldin, bir genç kız nasıl gider oralara şehrine... Tek başına çıkıp geldin, tek başına bir ev buldun kendine, tek başına eşya ayarladın. Takipte ısrarcı bakışların, bıyıkların üzerinden sırat köprüsünden geçer gibi geçtin, dümdüz önüne bakarak. Sonra çenenin hafifçe yukarı kaldırdın. Biraz daha. Biraz daha. Ve bütün, “Töbe yarabbi kız başına...” homurdanmalarının üstünden uzun adım atladın.

Tayininin çıktığı şehri öğrenince ayılıp bayılan vah vah tüh tüh diye mutfakta bir ileri bir geri gidip gelen annen, ille ben de geleyim, demedi. Gazetesini ikiye katlayan baban, halleder benim kızım, dedi, hadi bakalım, dedi. Hayırlısı olsun, dedi. Baban diyeceklerini hep kısa kısa derdi.

Sekiz aydan sonra ilk kez ailenin yanına dönüp geldiğinde annen sabah akşam salatalık maskesi hazırladı durdu. Yüzün gözün sivilce içinde kalmış evladım, havasına alışamadın herhalde, dedi. Başka ne olabilirdi ki...

Annen nasıl görüldüğünle hep çok yakından ilgilendi. Aman kızım biraz sanki basenlerden genişlemiş gibisin, ekmeği fazla kaçırma, dedi. Yüzünü ihmal etme, dedi, kılık kıyafete harcadığın paraya sakın acıma, dedi. Gözünü dört aç, dedi, bak bu güzellikle enayinin birine yâr olayım deme, dedi. Zekiye Hanım'ın kızını hatırlarsın, gitmiş birini bulmuş ki... Nuray teyzenin küçük kızı adamın birine takılmış meğer herif... Meral Hanım vardı hani köşe dairede,

onun torunu daha on sekizinde... günahı söyleyenlerin boynuna... Annen diyeceklerini hep örneklerle açıklayarak uzun uzun derdi.

Ev sahibin Zühre anne, o görmüş geçirmiş kadın, sen işten gelirken et döverdi apartmanınızın bahçesinde, ince elleri zamanla desenli. Beş katlı apartman Zühre annenin. Babası zenginmiş. İki oğlu, gelinler, torunlar hepsi aynı apartmanda, bir de sen katıldın aralarına, üçüncü kata. Çenesinde mor dövmeleler. Kara gözleri her daim simsiyah sürmeli ama bakışları...

Önce uzaktan ahabap oldun Zühre anneyle, sonra yakından, daha yakından. Sözlerin hayatında oturdunuz onunla, tabakasından tütün sardı sana da. Terasa kuruldu, tahta sedirlere bağdaş kurup oturdunuz, tütün içtiniz, kahve de. Sonra uzat bakayım, dedi elini, hafif gülümsedi, sağ yanındaki altın dişi parladı. Ömrün pek uzun senin, dedi, benimki gibi. Bir gönül yoldaşın olacak, iki de oğlun. Ama.

Sonra susmuştu. Ama'sı ne Zühre anne? Ama'sı Allah'a ayan bize karanlık yavrum, demişti. Akşam çöküyordu, evlerinin önündeki üzüm bağına bakarak bir nefes çekmişti sigarasından, kınalı saçlarının arasından çıkıp yayılmıştı duman.

Sen o akşamı hiç unutmadın. Ama'sı neydi? Bir daha sormaya da niyetlendin ama Zühre annenin bakışları durdurdu seni, öteye geçemezdin. Ötesinde o yoktu, kimse yoktu. Bir cevap, verilmek istenmediğinde, ne kadar aranırsa aransın yoktu. Bunu dünya üzerinde seksen yılını tamama erdirmiş Zühre annenin sessizliğine baka baka öğrendin.

Sen bu şehirde ömrün boyunca hiç öğrenmediklerini öğrendin. Hayatın; caddede, sokakta, ev içlerinde değil hikâyelerde attığını öğrendin. Dudak büktüğün hikâyeler, seni çekip aldılar kendi gökleri altına. Sen bu şehirden çok, bu şehrin hikâyelerinde gezindin, onları sevdin. Zamansızlığı sevdin sen, hikâyeler zamansızdı. O zamansız evren, kaygıdan uzaktı. Oysa sen hep gerçekten ve kaygıdan ibarettin bundan önce. Ben sahi neydim buradan önce. Gerçeğe demirlemiş bir gemi mi? Hayır değil, ben hiç gemi olmadım, hiç yol almadım bundan önce.

Bir düğünde tanıdın onu, nişanlını. Bu şehre gelişinin üzerinden on sekiz ay geçmişti. Sana baktı masanın öte ucundan. Sonra yanına geldi, üniformasıyla. Kızlar gülüştüler.

Bu fırsatı aman ha kaçıрма!

Çok akli başındaymış, geleceği parlakmış.

Daha bunda uzatacak ne var Allah aşkına?

İşte kaç kere yemek yemişsiniz ya.

Düşünecek ne var daha, söyle bilsin annenler de!

Hem çocuk da bir an önce iş resmiyet kazansın istiyormuş.

Tek başına şehir şehir dolaşacak değilsin ya!

Değildin ya.

Akli başında kızsın.

Öyleyim.

Öyle miyim?

Kim bilebilir kimin aklının ne kadar başında olduğunu?

Akl bir dağ mı ki durduğu yerde dursun.

Eli yüzü düzgün, soyu sopu belli, e geleceğin generali işte kızım daha ne?

Kurtulursun buradan, fena mı?

Kurtulmak istiyor muydum?

Bir çift siyah gözün esiri olduğunu...

İçinden bu cümleyi ilk defa geçiriyordun, kelimeleri doğuran iç sesinle o belirsiz gölge, bir beden bulmuştu işte kendine. Biliyor muydun? Biliyor muydum? O kimdi? Hep göz göze geldiğin, bakışlarına asılı kalıp bilinmez bir âleme çekildiğin. Taşların üstünde uzun gölgesiyle geride bırakıp geçtiğin, geçemediğin.

Neden hep karşılaşıyordun onunla? Karşılaşıyor muydun, emin olamıyordun. Bir sokakta köşeyi dönerken ansızın...

zamanı zamansızlaştıran.

Hem var hem yok olan. Ona rastlıyor muydun, bu bir rastlantı mıydı yalnızca. O var mıydı sahiden? Yoksa kalbinin bir yanılsaması mıydı? Önünde aniden açılan çatlaklardan düşlerin mi sızıyordu gerçekliğe?

Zühre anneye sorsa mıydın? Peki neyi? O sanki her şeyin cevabını bilir gibi oturan, hem susarak hem hikâyelerin nefesiyle konuşan kadın, sormadıklarını da anlıyor muydu? Anlamasa nişan yüzüğüne bakıp hayırlı olsun, hayırsa olsun der miydi? Hayırsa olsun!

Taş sokaklarda topuk tıkırtıları bırakarak serin duvarlar boyunca yürüyordun, bir gölgeyi çekiyordun. Bir gölge düşüyordu

üstüne. Yüzün yanıyordu, kirpiklerin, gözlerin yanıyordu. Artık gerçeğin üstüne serili bir rüya ağında yürüyordun, nereye gitsen o ağdan kurtulamıyordun, beyninin içinde bir ağ, yüreğinde bir ağ, bir bakışın ağında kıvranıp duruyordun. Bir tek sen görüyordun o ağ. Bir tek ben mi görüyordum, hayır Zühre anne de görüyordu. Bana bakmıyorken de görüyordu, damarlı elleri tütün sararken de görüyordu. Bir tek o!

Düğün hazırlıkları nasıl gidiyor bakalım, diyordu ağızlar, fincan kenarında ruj izleri bırakarak bakıyorlardı gözlerine. Kelimeleri, merakla hasedin birbirine karışıp eridiği bir pas tadıyla çıkıyordu ağızlarından,

Eh artık evlenince...

Sonrasını duymuyordun, öncesini de. Sen ne arıyordun bu sıcak iklimde, neden buradaydın?

Evlenince ne olacaktı? Rahat edecektin. Bunu hep unutuyordun. Rahat etmek. Hayatın anlamı buydu. Pileli perdeler, yanmaz tavalar, büyük ekranlar, uzaktan kumandalar, bazalı yataklar, altın bileziklerle dolu bilekler, parkelerde topuklu ayakkabılar, göz süzmeler, fısıltılar, camdan bakmalar, kocanın geleceği saati bekleyerek sofralar kurmalar... Rahat buydu. Bir de saygı duruşları geleceğin generaline, emredersin çınlamalarıyla dolu bir sonsuz gökyüzü... Daha ne istiyorsun? Daha? Demek dahası olmayan şey buydu.

Elini tutunca çekmiyordun artık. Teğmenim, diyordu restoranda sandalyesini çeken garson. Başka bir emriniz var mı teğmenim? Gülümsüyordu teğmenim. Senin teğmenin. Teğmenim sözünü duydukça gülesin geliyordu. "Ağlama değmez hayat bu gözyaşlarına" dizesini küçükken "Ağlama teğmen sayar bu gözyaşlarını" diye anladığını arkadaşlarına anlatıp kahkahalarla güldüğün.... geliyordu aklına. Teğmenime anlatsan, anlar mıydı? Ciddiyet esastır benim için dediğinde, daha ilk buluşmanızda, nasıl da buz gibi olmuştu her yanın. Omuzların düşerek dönmüştün eve, ağlamaklı. Ağlamıştın.

Aman ha evladım çok iyi çocuk, sakın delişmenlik etmeye kalkma, böylesini... annen her yerde konuşuyordu, duşta, kahvaltıda, sigaranın dumanında, dolmuşta, tavadan sıçrayan yağda. Bak ailesi de fevkalade. Herkes seni nasıl kısıkanıyor bilsen. Demek ta oralara gitmendeki hikmet buymuş.

Seni ailen nasıl bıraktı buralara yavrum, demişti müstakbel kayınvaliden. Zor oldu tabii, demiştin gözlerin yerde. Zor mu olmuştu? Sakın ola daha önce, oğlumdan önce, başka rahatlara aldanmış olmaya bu kız, der gibi bakmıştı gözlerine müstakbel kayınvaliden, başka erkeklerin gölgelerini aranarak. Pek de güzel kızsın, demişti sonra, baştan ayağa süzmüştü mutfakta, teğmenim yokken ve fısıldar gibi, çok canlar yakmışsındır seen, demişti, kıkırdamıştı, dudaklarının üstündeki sarı kahverengi tüyler dalgalanmıştı. Kıpırmızı olmuşsun. Elindeki bardağa çay koyuyordun, tabağına taşırmıştın. Onu hemen şu peçeteyle siliver, bak hayatta en sinir olduğum şeydir, böyle altından damlata damlata içerler ya bir de. Ben biraz titizimdir evladım, oğlum da öyledir ha, düzenli intizamlıdır, rahmetli de öyleydi. Eh gelinim de öyle olsun isterim, demiş, kâğıt havluyu tabağı kurulaman için uzatmıştı.

Artık çantanda sigara taşıyordun ama içmiyordun teğmenin yanında. Sigara kokusundan nefret eder, bembeyaz dişleri kırmızı dudakları ısırırken tatlı bir parfüm kokusundan başkasına tahammül edebilir mi emredersiniz teğmenim. Annem seni pek sevmiş, dedi teğmenim, gülümsedi, ölçülü. Ne güzel demiştin sen de. Annem iyi kadındır, çok fedakârdır. Ablamın iki kızına da o baktı, kimselere bırakmam dedi, gül gibi de baktı. Ne güzel, dedin yine. Demek sizin de iki kızınıza bakmaya niyetli, onu bekliyor demek şimdi de. Biz evlenince... annem gelir kalır, arada değil mi? Tabii, dedin. Annem, kışın özellikle çok sıkılıyor orada bir başına. Tabii, dedin yine, içini çektin rahat hayat özlemiyle. Ne güzeldi rahat hayat, kayınvalidenin gelip gidecek olması, iki kızınızın ilkokula başlaması, derken üniversite, sonra ilk akların düşmesi saçlara, sonra el ele tutuşmak, parkta yürümek, sonra yarın hava nasıl olacak diye sormak birbirine, akşama ne yemek yapsam bulamıyorum diye dertlenmek, şu camların haline bak, daha yeni sildim, yağmurun azizliği işte deyip söylenmek, şemsiye açıp güz yapraklarıyla dolu sokakta ağır ağır yürürken geçmişteki bir çift siyah gözü düşünmek ve birden! Birden... bütün rahatların seni kurşun hızıyla delik deşik etmesine tahammül etmek!

Sen ne kadar az yemek yiyorsun, dedi teğmen, gelinliğin içinde kaybolacaksın bu gidişle.

Ev içlerinde ağırlaşıyordu sıcak, cam önlerinde birikiyordu, sokaklarda tehdit ediyordu. Oysa geceleri... geceleri ne güzeldi şehir,

yıldızlı gökyüzü altında uzak ışıklar ve gündüz geçirmeyen bir karanlık. Her şeyin bütün rahatların gözden yitmesi.

Zühre anne var iyi ki, koşup ona sığınyordun sık sık. Sessiz otu-
ruyordunuz damda bazen, hiç konuşmadan. Sessizlik nasıl şefkatli
onun yanında. Geniş ufka bakıyordunuz, gün batımına, kızılığa.
Sonra kalkıp evine gidiyordun, döne döne merdivenleri iniyordun.
Annen arıyordu, hadi az kaldı diyordu düğüne.

Yüzük parmağından düşüyordu.

Damlarda kırmızı biberler kuruyordu güneşte, ufalıyor, büzü-
şüyor, kupkuru oluyorlardı. Dikdörtgen, beyaz örtülerde güneşi
içerek kuruyan kırmızı biberler... Damlar, beyazın üstüne kırmızı,
damlar ardı ardına sıralı, gece yaşayıp gündüz uyuyan damlar. Ge-
cede fokurdayan nargilelerin sabaha uzanan nefeslerinin arasında
kuruyan biberler...

Ben bir çift siyah gözün... demek istiyordun Zühre anneye. De-
lirdiğini düşünür müydü? Nişanlı kızsın aklını başına devşir, der
miydi? Sormalı, Zühre anneye. Kim bu çocuğum der miydi? Sorar
mıydı, susar mıydı? Ona da demesen kimseye diyemeyecektin.
Biliyordun. Biliyor muydum? Tabii ki biliyordun.

Rahatı istemiyordun.

Zühre anne bahçede her zamanki yerine oturmuş, kütüğün
üstünde eti büyük tahta çekiciyle dövüyor, dövüyor, dövüyordu.
Sonra zayıf parmaklarıyla sinirleri ayıklıyordu tek tek, sonra yine
dövüyordu, sonra yine ayıklıyordu sinirleri. Tek bir sinir kalmama-
lıydı, yoksa o çiğköfte bir halta yaramazdı. Oturdun izledin onu,
soracaktın artık.

Tam ağzını açmıştın ki elini kaldırdı, gözlerini yumdu, cevabını
bildiğin soruyu sorma evladım, dedi. Kalktın döne döne merdi-
venlerden çıktın.

Bu kızın bu havailikleri yüzünden bir iş gelecek sonunda ba-
şına. Nişanı atmış! Sen ne yaptığının farkında mısın? Farkında
mıydın? Farkındaydın. O halkayı istemiyordun. Hiçbir vaadin,
hiçbir rahatın olmadığı bir yolda yürümek istiyordun. Bir bakışın
peşine takılıp savrulup gitmek, nereye olursa olsun gitmek isti-
yordun. Allah buna güzellik vermiş, akıl vermemiş, böyle kismeti
tepti. Bunu bana nasıl yaparsın, dedi teğmenin. Şapkasını alıp
çıktı oturduğunuz kafeden, yüzüğü yan cebine koydu. Bir süre

arkasından baktın, biraz olsun sızlamadı kalbin, bir hafiflik gelip yayıldı içine.

Bir şeyi seçmeden yürümek, geceyi gece, gündüzü gündüz olduğu için sevmek istiyordun. Sen bu şehre niye geldiğini artık yalnızca sezmiyordun, anlıyordun. İçinde bir ay büyüyordu, artık çelmesine takılmıyordun cümlelerin, bakışların. Artık bir ağaç gibi göğe doğru açılıyordu nefesin. Bir korkuyu gömüyordun geceleri, bir umuda uyanıyordun gündüzleri.

Yüzde Onlar Toplamı ya da Toplamın Yüzde Onu

I.

Sessizlik hiç gelip masaya oturmadı. Sigara külü bırakıldığı yerden silkelenmeye, rakı bardaklarındaki parmak izleri çoğalmaya devam etti. Kahkahalar masanın ortasına düşüp düşüp çınladı.

Saçları saman sarısı olmasa da öyleymiş gibi görünen adamın elleri, kendinden önce sarhoş oldu denilebilir. Elleri kararsızlığının en açık deliliydi. “Ben” diye başladıkça içindeki ben’in tedirginliğini, ölümle zaman arasındaki kıvranımlarını hatırlıyor; elini sobaya değdirmiş gibi aniden irkiliyor, irkildikçe içinde bir görüntü sabitleniyordu:

Kımıltısız bir gece, beyaz örtülerle örtülü koltukların, cilasız parkelerin ıssızlığında boğulan bir salon. Pencerenin önünde bir menekşe. Çekili güneşliklerden karşı apartmanın hâlâ yanan balkon ışıkları, sözcüklerin serinliği, buğulu bardakların dibinde bir parmak kalmış uyusuk rakılar, suda eriyen buzların gecenin sessizliğini bölen ince çıtırtıları...

Saçları saman sarısı olmasa da öyle hatırlanmayı hak eden adam, pencerenin önündeki menekşeyi düşünerek onun koyu yalnızlığına çekilip durdu bütün gece ama o koyu yalnızlıktan sıyrılmak için debelenmekten de hiç vazgeçmedi. Eve dönüşünü düşündüğü her ânı rakı kadehine atıp eritmeye çalıştı. Kahkahalarıyla hafızasının karanlığını yırtmak için uğraştı durdu. Kendini ne kadar ikna etti bilinmez ama, masadakileri ikna ettiği su götürmezdi.

Durup dururken derin bir iç çekti ve yarı şaka yarı ciddi, “Artık yaşılanıyorum!” dedi.

Son zamanlarda her rakı masasında gelip bu duvara çarptığını hatırlayarak, bunu hatırladığı için daha çok ağırlaşarak, bunu düşünmekten ve konuşmaktan kendini alıkoyamadığına kızıp aynadaki görüntüsünü bir kez daha buruş buruş ederek. İstiyordu ki biri

çıksın ve öyle bir şey söylesin ki iki kadeh rakıdan sonra gelip kalbine yapışan o demirden el ufalanıp dökülsün, içinde çamurlu bir sızıntıya dönen ırmak bütün köprüleri devire devire aksın, aksın.

Didiklene didiklene minder yüzlerine dönmüş bir umut gelip yüzüne yapıştı. Yüzü ne zaman bu zavallı umutlanma haline boyansa gözlerini kaldırıp kimsenin yüzüne bakamaz oluyordu. Bu, öylesine dilenci bir umuttu ki o an yüzünün karşısına bir ayna konsa öleceğini bilse o aynaya bakamazdı.

“Yine mi?” dedi, kısa saçlı kadın.

Kırk yıllık dostu Kenan,

“Bırak Allah aşkına!” dedi, bir sigara yaktı.

Gözlerinde, “Bırak artık bu anlamsız yaşlanma saplantısını be canım! Gece yine senin üzerinden mi akacak?” cümlelerinin ünlemi uçuştı. Dudaklarında, dişlerine doğru ittiği bencil bir gülümseme. İşte bu gülümseme, tam ağzının kıyısında kaybolurken saçları saman sarısı adam bu gülümsemeye yılların hatırına bir şefkatin karıştığını gördüğünü sandı ama o belli belirsiz şefkat de bir anda sigaranın dumanına karışıp kayboldu. Hem o kadar çabuk kayboldu ki saçları saman sarısı adamın ikna edilmek konusundaki bütün umudu, rakı bardağının kenarından buz gibi bir damla olup aktı gitti.

Kısa saçlı kadın,

“Yaşlanıyorum deyip deyip takıntıya dönüştüreceksin bunu, sonunda olmayan bir şeye kendini de inandıracaksın. Bırak, nedir bu hal? Senin gibi yakışıklı bir adam da yaşlanmak kuruntusuna girerse artık!” dedi.

“Kızlar artık bana bakmıyorlar ama” dedi, saçları saman sarısı adam, çocukça mızızlanarak.

“Eskiden şu caddeden geçerken gözümün takıldığı her kız bakardı bana, şimdi kimse dönüp ikinci kez bakmıyor. Aklıma ne geldi, sen bunu bilirsin Kenan’cığım, erkeklerin en büyük gençlik hayalidir, bilirsin değil mi? Gençken...”

Gülümseyip sözünü sürdürdü,

“Gençken, pek çok erkek gibi, sessiz bir sokaktan geçerken, rüzgârın tüllerini uçuşturduğu bir pencereden bir kadın”, eli havada kavis çizdi.

“Kadın gibi bir kadın ama!”

Kenan bir kakhaha attı, kısa saçlı kadın ve diğerleri de katıldılar.

“Gülmeyin!” dedi, ela gözlerinin karanlığına sapsarı bir ışık döküldü.

“Kadın gibi bir kadın, o güne kadar görmediğim bir arzuyla gülümseyip ‘gelsene’ diyecek ve beni arzu evine çağırarak! Nasıl tatlı bir hayaldi anlatamam!”

Kadehine uzandı bir yudum aldı,

“Sen kurmaz mıydın bu hayali yani?” dedi.

Kenan göz ucuyla karısına baktı, aklı “kadın gibi kadın” tanımının kıvrımlarına takılı, çekinerek,

“Kurardım” dedi.

“Bak işte değişen bu!” dedi saçları saman sarısı adam, “Artık bu hayali kuracak cesaretim yok!”

Kısa saçlı kadın bu yaş meselesinin koyu gölgesinden hemen uzaklaşivermek, konuyu hemen başka bir mecraya akıtmak için atıldı,

“Allah Allaaah ne garip yaratıklarsınız! Bir kadın hayatta böyle hayaller kurmaz, en azından benim tanıdıklarım!” deyip güldü.

“Peki hiç böyle bir şey oldu mu, bak doğruyu söyle ama, çok merak ettim!”

“Hayır!” dedi saçları saman sarısı adam, “Hiç olmadı ama inanır mısın ne zaman boş, denize inen bir sokak görsem gözlerim, evlerin pencerelerinde, hep o kadını aradım yıllarca.”

Sevgili kocasının yüz çizgilerinde “kadın gibi kadının” kıvrımlarını görmekten duyduğu kıskançlıkla Gülin atıldı:

“Zaten hep olmayanı ararsınız, olanın kıymetini de hiç anlamazsınız!” dedi, öfkesini saçları saman sarısı adamdan çıkarmak istercesine.

“Pencereden bakan kadın gibi bir kadınmış! Pencereden bakan bir kaltak desenize şuna!” diye kükredi.

Kenan, karısının öfkesini dindirmek umuduyla elini tutarak,

“Bunu da nerden çıkarıyorsun ki, niye olmayanı arayalım canım, hayal işte, hepi topu bir gençlik hayali!” dedi.

Gülin elini sigara paketine uzanmak bahanesiyle çekti, tek bir söz söylemedi.

Saçları saman sarısı adam, Gülin’in gereksiz öfkesinden keyiflenerek, sevgili dostunu daha da zor durumda bırakmak pahasına,

“Herkes olmayanı aramaz mı ama Gülin’ciğim, şimdi niye bize yükleniyorsun ki?” dedi.

“Ne münasebet, niye herkes olmayanı arasın, insan elindekinin kıymetini bilecek!” dedi.

Sesi masaya bir kova su gibi döküldü. Saçları saman sarısı adam kendinden uzaklaştığına, uğraşacak bir başkasını bulduğuna sevinerek,

“Ama ben elindekinin kıymetini bilme demiyorum ki, başka bir şey söylüyorum! Ve söylediğimin de her zaman arkasındayım, evet hayali bir kadın belki sözünü ettiğim; ama ‘kaltak’ değil” dedi kahkaha atarak. Kahkahasının arasından ekledi,

“Ya niye böylesiniz, hakaten anlayamıyorum, bir kadının başka bir kadını hemen böyle yaftalaması!”

“Ben herhangi bir kadından söz etmiyorum” dedi Gülin.

“Ne yani pencereye çıktı diye kaltak mı oldu?” dedi saçları saman sarısı adam, iyice keyiflenmişti.

Tartışma anlamsız bir biçimde gerilmeye başlayınca kısa saçlı kadın araya girdi,

“Bana kalırsa saçmalamaya başladınız, bu konu daha fazla uzarsa hiç iyi olmayacak. Bırakın Allah aşkına, kırk yılda bir toplanıyoruz zaten, şöyle ağız tadıyla içelim!” deyip kadehini kaldırdı.

Diğerleri de ona katıldı. Saçları saman sarısı adam gülümseyerek,

“Kaltaklara!” dedi. Hemen öbür elini havaya kaldırıp

“Hayır hayır, pencereden bakan kaltaklara!” diye düzeltti.

Kısa saçlı kadın, masanın altından saçları saman sarısı adamın ayağını tekmeledi.

II.

Tam bu sırada gecikeceğini söyleyen “Ceyla” çıkageldi.

“Ne olur kusura bakmayın, bu kadar uzatmak niyetinde değil-dim ama bırakmadılar!” dedi.

Baharatlı bir parfüm herkesin yüzünü yalayıp geçti. Saçlarının kızılığını masaya doğru uzatarak,

“Merhaba arkadaşlar!” dedi, herkesle öpüştü.

Kenan saçları saman sarısı adama dönerek,

“Daha önce tanışmıştınız galiba, bizim şirketin reklam yazarı Ceyla” dedi.

Saçları saman sarısı adam, Ceyla Hanım’ın kendisine zarafetle uzatılan eline küçük bir öpücük kondurdu,

“Evet tanışmıştık, geçen günkü kokteylde” dedi.

“Böyle buyurun!” diyerek kendi sandalyesine onu oturtup hemen yanına bir sandalye çekti.

Bunu öyle bir çabuklukla yaptı ki Ceyla’ya masada gözleriyle yer arayan herkes şaşırdı.

“Nasılsınız?” dedi.

Ceyla başını sağ yana kırarak,

“İyiym, teşekkür ederim” dedi.

Çantasından çıkardığı mendille küçük dokunuşlarla, makyajını silmemek için müthiş bir özen göstererek yüzünde birikmiş terleri sildi.

Saçları saman sarısı adam,

“Şuraya kâğıt mendil yapıştı” deyip kendi yüzünde yerini göstermeye çalıştı.

“Daha yukarı şakağınıza doğru.”

Kadın bir türlü yapışan parçayı bulamayınca, saçları saman sarısı adam uzanıp aldı.

“Hay Allah, çok teşekkür ederim” dedi Ceyla. “Koşturunca terledim, nefes nefese kaldım.”

Masadakilere döndü,

“Muhabbeti ilerlettiniz mi, çok şey kaçırdım mı?”

Herkese hal hatır sorduktan sonra bir kadeh rakı aldı, kadehler bu sefer Ceyla için kalktı. Masadaki sohbet sık sık atılan kahkahalarla genişlerken yayıldı. Rakı bardakları, sözcüklerin sıkılganlıklarını alıp götürdü. Kaçınılmaz olarak masadaki geniş caddenin küçük, mahrem sokakları oluştu. O sokaklarda konuşulanların uzak çınlayışları, caddenin merakını kabartsa da herkes şansına düşen küçük sokakla yetinmesi gerektiğini bilerek tamahkârlıktan kaçındı. Bazı sokakların diğerlerinden daha çok eğlendiği belliydi, özellikle de saçları saman sarısı adamın sokağına düşenlerin.

III.

Herkes sarhoşluğun tatlı kapısına yığılmış gecenin seslerini dinlerken masaya şişman bir adam yanaştı. Kenan,

“Ooo ne güzel tesadüf!” diye ayaklandı.

Masadakilerin pek çoğunu tanıdığı hemen anlaşılan şişman adamın gelişi, kendisini gökyüzündeki ayın ışığına, gecenin serinliğine bırakmış herkesin gözlerini, uzun farlarını yakmış bir arabayla burun buruna gelmiş gibi kamaştırdı. Şişman adam, yalnız Ceyla'yla tanışmıyordu. Bu işi de yine Kenan üstlendi,

“Ceyla Hanım, işyerinden” dedi.

“Memnun oldum Ceyda Hanım” dedi.

Saçları saman sarısı adam, Ceyda'daki “d”ye şişman adamın gözünü oyma, Ceyla'ya bir adım daha yakınlaşma fırsatını yakalamanın heyecanıyla sarıldı.

“Ceyla” diye düzeltti.

“Pardon, affedersiniz” dedi şişman adam, “İsim konusunda çok kötüyüm.”

Saçları saman sarısı adam, şişman adamın gelişinden duyduğu rahatsızlığı bu fırsat sayesinde biraz hafifletti.

“Biz de şurada arkadaşlarla oturuyorduk, sizi görünce bir merhaba demek istedim” diyerek oturdu şişman adam.

Bir iki hoşbeşten sonra Gülin,

“Pek yakışıklı görünüyorsun, tatil yaramış” dedi.

Kenan da bu yakışıklı sözcüğünü aynı biçimde tekrar etti:

“Gerçekten pek yakışıklı görünüyorsun!”

Şişman adam, “yakışıklı” sözcüğünün gerçekliğini sorgulamaktansa onun büyüüne kapılmayı akıllıca bularak iştahla gülümse-di. Hemen garson çağrılarak önüne bir servis açtırıldı ve buzsuz olmasını istediği rakısı, garsonun bıraktığı, kenarlarından sular süzülen bardağa büyük nezaketle dolduruldu. Kadehler hep beraber kaldırıldı ve şişman adam, Kenan'ın yanında hemen bir sokak oluşturup sözcüklerin kuyruğunu kulağını yutarak can sıkıcı konuşmasına başladı.

Masanın geriye kalanı garip bir suskunluğa büründüğü için bu can sıkıcı konuşmayı daha doğrusu monoloğu herkes dinlemek zorunda kaldı.

Bütün masa, uzadıkça uzayan bir monoloğun ağında kıvranmaya başladı. Bundan en çok rahatsızlık duyanlardan biri de tahmin edersiniz ki saçları saman sarısı adam oldu. İlk gördüğü günden beri bu adamla yıldızları barışmamıştı ve şimdi, tam da kendisinden çıkıp bütün ağırlıklarından kurtulmuşken, Ceyla'nın saçlarının dalgalarına karışmışken nerden çıkmıştı bu adam? Hem neden herkes susuvermişti ki?

Saçları saman sarısı adamın imdadına kısa saçlı kadın yetişti, “Nerdeyse unutacaktım! Geçen gün çıkan şiir çevirinde bir şey aklıma takıldı, dur bakayım neydi...”

“Beğendin mi çeviriyi?” diye sordu saçları saman sarısı adam, “Çoook ama aklıma bir şey takıldı, neydi ya, sık kullandığımız bir sözcük değildi! Hah ser-âzâd! Bu sözcüğü at için kullanmışsın, ben daha önce at için ser-âzâd sıfatını hiç duymamıştım!” dedi.

Kısa saçlı kadının sarhoşluk kapısından hayli uzakta olduğu o zaman anlaşıldı. Ancak o tam bu soruyu sorarken şişman adam da susunca herkes soruyu duydu. Saçları saman sarısı adam,

“Bilmem, ben de çok düşündüm ama, ne çıkar olsa, ne olur yani? Niye olmasın ser-âzâd at?” dedi.

O an, ciddi sayılabilecek ne varsa hepsinin içini boşaltmaktan, gereksiz yere neşelenip gülmekten ve bunun hiç de gereksiz olmadığına herkesi inandırmaktan başka bir şey istemiyormuşçasına.

Kısa saçlı kadın tam bir şey söylemek için ağzını açmıştı ki şişman adamın sesi masanın ortasına bıçak gibi saplandı.

“Olmaz!” dedi. “İnsan için ser-âzâd deriz, at için değil, olmaz öyle şey!”

Şişman adamın tombul, boğumlu parmakları arasındaki Volvo'nun anahtarı masada şakladı. Kenan, kısa saçlı kadın ve şişman adam bir çeyrek saat, olurdu'yu, olmazdı'yı tartıştıktan sonra sustular, en son şişman adam katranlı bir sesle,

“İnat etmenin anlamı yok işte, olmaz! Ser-âzâd at olmaz!” dedi.

Bu tartışmaya hiçbir biçimde katılmayan saçları saman sarısı adam, salondaki menekşenin yalnızlığına çekildi.

Şişman adam geldiğinden beri işine dair anlattıklarından, herkesin onu ciddiyetle dinlemesinden ve son olarak “Olmaz öyle şey!”in emin çınlayışından yeterince haz alamamış olacak ki siyasi, sosyal, kültürel kimliklerini şöyle bir yoklayıp arziendam etmeleri için masaya salıverdi. Sözcüklerin arasında bir metre aralıklar bıraktığı cümleler, bir-

denbire delirdi, ağzından köpükler saçarak Avrupa'dan Ortadoğu'ya, Ortadoğu'dan memleketin hali pür melaline her mesele hakkında itinayla ahkâm kesip esip coştuktan sonra öyle hafifledi ki iki eliyle masaya tutunmak zorunda kaldı. Gözlerini masadakilerin üzerinde şöyle bir gezdirip yüzüne merdiven iteklemediği kimse kalmadığından iyice emin olduktan sonra müstehziliğini, şişmanlığını, Volvo'sunun parlak laciverdini alıp müsaade istedi.

IV.

Saçları saman sarısı adamın elleri kesikler içinde kalmış da konuşmıyormuş, konuşuyormuş da sesi çıkmıyormuş, çıksa da her şey Volvo'nun laciverdinde boğulup anlamsızlaşıyormuş muş muş muş gibi uzayıp giderken... sessizlik, fırsat bu fırsat diyerek masanın ortasına gelip oturuverdi.

Şişman adamın şişmanlığını yanına almayıp masada bıraktığı o zaman anlaşıldı. Bütün masalardan gözler uzanıp uzanıp masanın ortasında büyüyen sessizliğe baktıkça sessizlik, kendi kendine büyüyen bir yaratık gibi şekilsiz, jölemsi bir kıvamla masaya yayılmaya başladı. Yapışkan, çamur renginde masa örtüsünden taşıp kenarlardan katı katı damlamaya yüz tuttuğunda saçları saman sarısı adam sandalyesinde şöyle bir doğruldu, her biri alıp başını gitmiş parmaklarını bir hizaya getirerek saçlarının arasından geçirdi ve,

“Bir otuz beşlik daha garson!” dedi.

İşte o zaman bulamaç kıvamında masadan damlayıp duran sessizlik, çekildi, çe-kil-di, masanın ortasında gözle görülemeyecek bir noktaya sıkışıp kaldı.

“Buradan sonra da kalkıp dans etmeye gidelim” dedi.

Yüzüne merdiven çarpmış herkesi, dama çıkmanın hiç de matah bir şey olmadığına ikna etmek istercesine. Bakın biz aşağıda bir aradayız, he heeey! Pek de eğleniyoruz, unutulmuş damdakini, hatta bütün damdakileri, Volvo'nun parlak laciverdini de! Yanı başındaki Ceyla'ya döndü,

“Geliyorsun değil mi?” dedi.

Kadın işveli,

“Bilmem ki?” dedi. “Eve geç kalıyorum.”

Saçları saman sarısı adam ısrarlı. Elleri, yüzü saklambaç oyununda sayıyor: Bir, iki, üç... Kalp atışlarında oyunun tatlı yankısı, bitmesinden korkulan bir çocukluk gecesinin serinliği, hâlâ gecede sesi yankılanıyor. Bir, iki, üç, dört... İyice neşeleniyor,

“Bırakalım bu şiiri miiri, ser-âzâd atmış, bırakın! Gidip dans edelim!”

Masadakilerin sessiz gülümseyişleri bardaklara yapışıp kaldı. Yine Ceyla'ya döndü,

“Geliyorsun, bahane istemem. Bak ben de eskiden senin gibiydim, ille vaktinde evde olacağım diye kıvranırdım. Sonra üçüncü evliliğimde” diye yeniden başladı saçları saman sarısı adam. “Bu, eve geç gitme işini çözdüm!” Tatlı bir kahkaha atıverdi.

“Bir kere geç gittim, sonra gerisi geldi, iki, üç, dört!”

Bir kahkaha daha attı.

“Sonra herkes alışıyor, üçüncü karım da alıştı.”

Sokak lambalarının altından sürünerek geçeceğim yine, ağzımda gecenin tadı mayalanıp nefesimi tıkayarak yürüyeceğim. Kör camlara baktıkça yüzümü tanıyamayacağım, yüzüme bakamayacağım. Muhtemel ki bütün gece saçlarımın arasında dolaşıp duracak terli parmakların kırmızı ojeleri yüzüme akacak. Ne bir sese ne bir çift göze tahammülüm olacak. Yalpalayarak, evden kaçmak isteyerek, kaçacak yer bulamayarak yine sana geleceğim, üçüncü karım, öbür yarım... Gelişimle uyanmamamı dileyerek, sabah benden önce uyanıp gitmeni dileyerek, göz göze gelmemeyi dileyerek...

Gözlerinin hızla açılan kapısını aceleyle kapattı, yine de kesif bir küf kokusu patladı. Bir süre nefes almayarak bu kokuyu unutmaya çalıştı, ciddiyetinden uzaklaşmayı, sarhoşluğunun paçasına yapışıp masaya dönmeyi başardı.

“İnanır mısınız bazen işi iyice abartıp sabah gidiyorum eve!”

Zoraki bir kahkaha attı ve devam etti,

“Boşşş verin! Hadi daha ne duruyoruz? Hep beraber kalkıp gidiyoruz, kimseden bahane istemem, geç oldu meç oldu yok, yooook! Daha gece yarısını yeni solladık!”

Masanın öbür başından uzun kirpikli adam kadehini kaldırdı.

“Eyvallah!” dedi.

Saçları saman sarısı adam bu “Eyvallah!” onayına pek sevindi, iyice coştı. Bardağını kaldırdı, keyifle kocaman bir yudum aldı.

Yeniden Ceyla'ya döndü, işaret parmağıyla, orta parmağını bir çift bacak gibi masanın üzerinde gezdirerek,

“Bak bööyle böyle dans edeceğiz” dedi.

Ceyla bir kahkaha patlattı,

“Âlemsin vallahi!”

Sözcükleri ağzından kıvrıla kıvrıla çıktı, gelip saçları saman sarısı adamın boynunu gıdıkladı. Saçları saman sarısı adam, Ceyla'nın kalçalarının yumuşaklığını avuçlarında hissetti. Muzır bir tebessüm dudaklarını yalayarak geçti.

“Hadiii! Daha ne duruyoruz, gidelim!” deyip ayaklandı.

Bir dakikalık sabrı yoktu.

Kenan,

“Hesap!” diye seslendi.

Garson koşup geldi. Elinde bir tükenmez kalem, avcuna sıkıştırdığı kâğıda yazıp çizdi, yüzü ifadesiz masaya bıraktı. Herkes cüzdanına davrandı, Kenan kâğıda bakıp bakıp,

“Her birinin yanına ayrı ayrı yüzde on yazmışlar, yüzde on yekûnun yanına yazılmaz mı yahu?” dedi.

Hesabın kabarıklığına canının sıkıldığı belliydi, şişman adamın hesabı da üzerlerine kalmıştı, Yarım saatte iki kadeh içilir mi, diye söylendi içinden. Ceyla,

“Ne fark eder ki?” dedi, “Ha yüzde onlar toplamı, ha toplamın yüzde onu!”

Saçları saman sarısı adam,

“Olurrr mu canım” dedi, “her birinin yüzde onuyla toplamın yüzde onu hiç ayyynı olur mu?”

Bankacı bey atılıp,

“Tabii aynı olmaz!” dedi. Ceyla,

“Neyse uzatmayalım, şimdi bir de garsonla bunun münakaşasına mı gireceğiz ayol!” dedi.

Kenan'ın canı fena sıkılmıştı,

“Ben bir bakayım” dedi. Kalem eline alıp çaktırmamaya çalışarak topladı, böldü, çıkardı, üstüne sarhoşluğunu ekledi.

“Aynı olmuyor gibi” dedi, düşünceli düşünceli.

Ceyla, böyle hesap kitap yapmayı şanına yedirememiş olmanın sabırsızlığıyla,

“Lütfen bırakın artık canım şu kalemi, ayıp oluyor, neyse ödeyip kalkalım!” dedi. Bunu o kadar kesin bir ağırlıkla söyledi ki Kenan, “Peki peki” dedi, pes etti.

Saçları saman sarısı adam, tatlı bir sarhoşluk içinde daha da güzelleşen Ceyla’ya sokulup

“Ya nası aynı şey olur, yüzde onlar toplamıyla, toplamın yüzde onu, ben hâlâ anlayamadım?” diye sordu.

Yüzüne sarhoş bir şaşkınlık yayıldı. Ceyla, kalçalarının yuvarlaklığının bütün soruların cevabını unutturmakta iken iddiasını göstermek istercesine, masanın çevresinden dolanıp saçları saman sarısı adamın koluna girdi. Saçları saman sarısı adam, parmaklarının sarhoşluğunu Ceyla’nın yumuşak koluna gömdü.

V.

Gecenin ıssızlığında yürümeye başladılar.

“Biliyor musun ben de bir zamanlar evliydim” dedi Ceyla.

Saçları saman sarısı adam titreyen bir sesle,

“Ben de!” dedi.

Bakışları Ceyla’nın yüzüne sinsice sürtündü, güldü, gülümsemesi bir sokak lambasının ışığında parladı. Ceyla,

“Şimdi de hatamı tamire uğraşıyorum!” deyip kahkahasını patlatıverdi.

Sesi, saçları saman sarısı adamın kasıklarını karıncalandırdı, sarhoş parmaklarını beyaz yumuşaklığa iyice gömdü, kadına biraz daha yaslandı. Dudaklarının sıcaklığını sesinin ateşiyle yalayıp usulca,

“Tamir konusunda pek ustayımdır” dedi.

O sıra dudaklarında eskittiği bir tekrarın pasını duydu, irkildi ama üstünde durmadı. Ceyla göğüslerini hoplatarak, boynunu geriye atarak kıvrımlı kahkahasını savurdu.

Saçları saman sarısı adam az önlerinde giden kalabalığa seslendi,

“Arkadaşlar, biz buradan ayrılıyoruz, danstan vazgeçtik, haydi eyvallah!” dedi, güldü.

Elleri, havada, sarhoşluğundan birdenbire soyunmuş gibi sallandı. Ellerinin ayıklığından bir an tedirgin oldu, aklı gecenin içinde,

az önce hüzünlü bir ayılmayla sallanıp yanına düşen eline takılı kaldı.

Ceyla'nın artan sıcaklığından bunaldığını hissetti yürüdükçe. Dönüp az önce herkese iyi geceler diledikleri yerde durup kendine, elini sallayışına bir daha bakmak istedi. Sağ tarafına ha bire abanan kadından hızla uzaklaşmak için dayanılmaz bir istek duydu, eve koşmak, sessizce kapıyı açmak, evinin salonundaki beyaz koltuk örtülerinin sessizliğine şöyle bir göz atıp koridorda bir taraftan soyunmaya başlayıp parmak uçlarına basarak yürümek, karanlığa gözlerini alıştırmaya çabalayarak yataktaki karısına değmeden, bulunduğu boşlukta sızıp kalmak istedi.

Ceyla eğilip yanağıyla boynu arasına bir öpücük kondurduğunda, boynuna kaynar bir ahtapot yapışmış gibi irkildi. Kadının kolundan hızla çıkarak,

“Benim gitmem lazım!” dedi.

Kalbe Giden Bütün Damarlar

Bronzlaşmış bedeninden sular damlıyor. Az önce çıktığı denize bakıyor bir süre. Kumsalın sesleri dalga dalga yayılıp ona ulaştığında su damlaları gibi kayıp düşüyor bedeninden. Gözlerinde isteksiz bir yeşil.

Yere eğilip havluyu alıyor, bütün bedenini bastırarak kuruluyor. Bakışlarındaki solgunluk, ellerinin hareketiyle bütün bedenine yayılıyor. Bronz bedeni baştan ayağa solgunluk oluyor. Arkasından bağlanıp örülmüş gür saçları simsiyah parlıyor güneşte. Bakışları yaptığı eylemde değil, kumun zamanında da değil, güneşin ışınları yalnızca derisine ulaşabiliyor, onun ardındaki her şey gölgede. Yüzdükçe, zamandan ve mekândan sıyrılmış ruhu, kurulan bedenini de kendisiyle beraber, içinde açılan iklime götürüyor sanki.

Şemsiyenin altındaki iki şezlongdan birinde kitap okumakta olan kırklı yaşlarındaki adam yan yan ona bakıyor. Bakışları, dimdik ayakta duran, denizle serinlemiş bedeni boydan boya dolanıyor ama gözlerine bakmıyor hiç. Şemsiyeyi işaret ederek bir şey söylüyor. Hâlâ ayakta duran genç adam suskun, biçimli dudakları bir kez olsun aralanmıyor. Havluyla yüzünü kuruluyor. Hâlâ dalgın, denize bakıyor. Göğsünü şişirerek derin bir nefes alıp veriyor. Şezlongdaki adam kitabına dönüyor.

Kurulanan genç adam havlusunu kuma seriyor, denize atlar gibi uzanıyor. İkisinin başları da aynı hizada şimdi. Genç adamın gövdesi kumların üstünde ama artık ne denizin serinliğinden eser var onda ne de güneşin kollarının sıcaklığından. Şezlongdaki, başını döndürüyor biraz, yerde yatanı daha iyi görmeye çalışıyor. Kitabını okuyor gibi ama bakışları genç adamda.

Bir süre hem ona bakıyor hem kitabı elinde tutuyor, tek sayfa çevirmeden. Sonra kalkıyor, yanındaki deniz çantasını karıştırıyor, dudakları kıpır kıpır. Tiz köşelerle dolu hareketlerinde akıllı bir yere takılı insanların gerginliği var. Konuştukça kayıp duran gülmemesini, bir maske gibi sıkı sıkı tutuyor yüzünde. Her an bir

yanardağ patlamasına dönüşebilecek bir gülümseme bu. Tutkulu ve derhal bu tutkunun aleviyle nefret kusabilecek, gözyaşları içinde korkunçlaşacak bir gülümseme.

Güneş kremini alıyor, gelip yerde yatanın yanına diz çöküyor. Bütün yüz hatları iki duygu arasında medcezirde. Her şey, önünde diz çöktüğü arzusunun tek bir hareketiyle yön değiştirecek kadar kırılgan ve değişken.

Kremi, yerde yatan adamın sırtına püskürtüyor, püskürtüyor, püskürtüyor... İki eliyle birden diri, parlak deriye yedirmeye başlıyor sonra. Omuzlarından yola çıkan iri elleri, kendilerinden beklenmeyecek bir zarafetle kayıyor sırtta. Omurların üzerinde yumuşacık geziniyor. Kuyruk sokumuna dek uzanıyor başparmakları ve sonra aynı helezonik hareketlerle aynı yoldan, bu sefer de yukarı doğru ilerliyor. Bunu çok yavaş yapıyor. Bakışları, elleriyle birlikte deriden daha derinlere sızıp erimek, gezindiği bedene karışmak istiyor. Elleriyle bakışlarının aynılaştığı, sahildeki sesleri dışarıda bırakan mucizevi bir ritim yayılıyor etrafa. Her şey dışarıda, yalnız eller ve bakışlar var şimdi, onların birleşen arzusu.

Yerde yatan adamın yüzü kıpırtısız, başını yerden kaldırıp boynunu sağa sola esnetiyor. Kürek kemikleri dışarı doğru çıkıyor, geriye dönüp bir şey söylüyor. Masaj yapan el duruyor, oturduğu yerden kalkıp arkasındaki şezlonga yan devrilmiş hasır çantaya gidiyor, bir gözlük alıp geliyor. Yerde yatan ters dönüyor, lacivert, aynalı gözlüklerini almak için elini uzatıyor. Çenesi yukarı kalkık, yüzü kıpırtısız.

Ayaktaki yine diz çöküyor, etrafa şöyle bir bakış attıktan sonra önce kremi püskürtüyor, gülerek bir şey anlatıyor. Yerdeki adamın yüzü hep kıpırtısız, dudakları da. Eller, tenin sıcaklığına geri dönüyor. O sıcakla diriliyor, öyle ki hareketlerindeki hırçınlık, elleri genç adamın bedenine temas ettiği andan başlayarak eriyor, bir yumuşaklıkla yer değiştiriyor. Önce boynu ovuyor sol el, sonra diğer eli de çağırıyor yanına. Göğüsten kollara doğru açılıyor masaj hattı, sonra yine sol el aşağı doğru elipsler çizmeye başlıyor. Belinde gidip geliyor eller, derken mayonun içine doğru hafifçe kayıp hızla geri çıkıyor. Bir kez daha, bir kez... Yatan adam eline vuruyor sertçe. Masaj yapan el hemen çekiliyor. Sarhoşluktan, başına dökülen bir kova suyla ayılmışçasına memnuniyetsiz bir ifade gelip yerleşiyor yüzüne.

Birkaç saniye öylece duruyor, büzülmüş dudakları bir sağa bir sola gidiyor, kararsız kalıyor, derken hızlı bir hamleyle bacaklara geçiyor. Püskürtüyor, püs... bir top çarpıyor kafasına, ardından küçük bir kız koşarak geliyor. Yerde yatan adam gözlüğünü kaldırıp bakıyor. Beş altı yaşındaki fırfırlı sarı mayolu kızı görünce kalkıp oturuyor, ilk kez gülümsüyor, sol yanağında derin bir gamze beliriyor. Dudakları kıpırdıyor, gözlüklerini çıkarıyor. Kız eliyle az ilerideki şezlongu işaret ediyor, ikisi birden o yana bakıyorlar. Siyah mayolu, kızıl saçlı bir kadın el sallıyor, küçük kızı ve topunu işaret ediyor.

Kız topunu alıyor ve bir süre daha dikiliyor tepelerinde, yerde yatan adam yüzü kızı dönük, konuşuyor. Kız başını aşağı eğiyor, dönüp annesine bakıyor, annesinin gözleri kızın üstünde. Genç adam kendisine masaj yapana dönüp bir şey söylüyor bu sefer de. O da kalkıp deniz çantasına uzanıyor, bir mango getiriyor, bir de bıçak. Mangoyu soyuyor, parmaklarından sular süzülüp yere damlıyor, yüzü biraz gergin. Bir dilim kesip kızı uzatıyor, zoraki gülümsüyor. Genç adam bir dilim daha kesmesini istiyor. Sonra da dilimi alıyor, elinden tutup küçük kızı kendine doğru çekiyor ve yine bir şeyler söyleyerek mango dilimini avcuna bırakıyor. Av-cundaki mango dilimlerine bakıyor kız, bir sarılık yayılıyor etrafa. Mayonun sarılığı mangonun sarısına karışıyor, sapsarı gülümsüyor kız. Sonra dönüp annesine doğru bakıyor. Kızıl saçlı kadın önündeki gazeteye dalmış, küçük kızın baktığını görmüyor. Küçük kız, bir dilim mangoyu alıp ısıyor, sular damlıyor yere, kumlar topaklanıyor, ağzının kenarından süzülen suyu eliyle siliyor. İlk dilimi bitiriyor, genç adam mayosunu işaret ederek bir şey söylüyor, küçük kız ıslak dudaklarını büzerek konuşuyor, dönüp kızıl saçlı kadını işaret ediyor.

Kızıl saçlı kadın şemsiyesinin altında bir yaz sandalyesinde oturuyor, elinde bir kalem, önündeki ufak sehpa da bir gazete. Arada başını gazeteden kaldırıp sarı mayolu kızı bakıyor, güneş gözlükleri başının üstünde. İkinci dilimi de bitiren küçük kız, topunu kucaklayıp gitmeye hazırlanıyor, kıvrıcık saçlarını karıştırarak bir şeyler söylüyor ve el sallıyor. Genç adam da gülümsüyor ve el sallıyor o uzaklaşırken. Kız gider gitmez genç adam tekrar sırtüstü uzanıyor. Sahilin sıcak kumlarından, mangonun sarısından, küçük

kızın kelimelerinden kopuyor yine yüzü. Alnına düşen bir iki tutam saçı düzeltiyor, gözlüğünü tekrar gözüne takıyor. Yüzünde iç içe gölgeler, suretler. Mavi, siyah, gri renkler, boğuk sesler.

Diğeri, mangodan iri dilimler kesip ağzına atıyor, hızlıca yutuyor. Sonra süngerimsi çekirdeği dişleriyle ezerek, dudaklarıyla emerek bir güzel temizliyor. Dudaklarını yalarken etrafa bakıyor kaçamak, sonra çantadan bir şişe su çıkarıp ellerini yıkıyor, havlusuyla kuruluyor. Ve kremi tekrar eline alıyor. Bacaklara doğru uzun yolculuğuna başlıyor eller. Kremi püskürtüyor, iki eliyle masaj yaparak kremi yediriyor.

Güneş en tepeden iniş yolculuğuna başlayalı iki saat kadar olmuş. Masaj yapan eller hiç yorulmuyor, hiç usanmıyor, sıkıştırıyor, okşuyor, daireler çiziyor. Yatan adam güneş gözlükleriyle baş başa, ellerle ilgilenmiyor. Ellerinse tek bir ilgi odağı var, sıcak kumların üzerine serilmiş gençlik fışkıran beden. Güneş kreminin kokusu, deniz kokusuna karışıyor, hafif bir rüzgârla alıp başını gidiyor.

*Sen bu şehirde ömrün boyunca hiç öğrenmediklerini
öğrendin. Hayatın; caddede, sokakta, ev içlerinde
değil hikâyelerde attığını öğrendin. Dudak büktüğün
hikâyeler, seni çekip aldılar kendi gökleri altına. Sen bu
şehirden çok, bu şehrin hikâyelerinde gezindin, onları
sevdin. Zamansızlığı sevdin sen, hikâyeler zamansızdı.*

*O zamansız evren, kaygıdan uzaktı. Oysa sen hep
gerçekten ve kaygıdan ibarettin bundan önce. Ben sahi
neydim buradan önce. Gerçeğe demirlemiş bir gemi mi?*

*Hayır değil, ben hiç gemi olmadım, hiç yol almadım
bundan önce.*

Makbule Aras Eyvazi ikinci öykü kitabı
Ustam DİYorum Öldü'deki her öyküde başka
anlatım yollarının peşine düşerek yeni iklimler
yaratıyor. Gizlenen, anlatılmayan, söylenmeyenler
için bulduğu yeni kelimelerle yoldaşlığı, dostluğu,
sevgiyi birbirine bağlanan ya da birbirinden ayrılan
yollar üzerinden tarif ediyor. Bugünün insanlarını
bugünün mekânlarında, geçmişin izleriyle anlatıyor.

Kapak resmi: Ekin Taylor

ISBN 978-975-08-5956-4

9 789750 859564